

UOHSX00DM43G

ÚŘAD PRO OCHRANU HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE

ROZHODNUTÍ

Spisová značka:

ÚOHS-S0087/2020/VZ

Číslo jednací:

ÚOHS-26228/2020/513/JLí

Brno: 24. srpna 2020

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže příslušný podle § 248 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů, ve správním řízení zahájeném dne 18.2.2020 na návrh z téhož dne, jehož účastníky jsou

- zadavatel – Česká republika – Ministerstvo obrany, IČO 60162694, se sídlem Tychonova 221/1, 160 00 Praha 6 - Hradčany,
- navrhovatel – Leonardo S.p.A., IČO/reg. no. 00401990585, se sídlem Piazza Monte Grappa 4, 00195 Řím, Itálie, ve správním řízení zastoupen na základě plné moci ze dne 11.12.2019 Mgr. Janem Vargou, advokátem, ev. č. ČAK 09568, se sídlem Fügnerovo náměstí 1808/3, 120 00 Praha 2,
- vybraný dodavatel – vláda Spojených států amerických,

ve věci návrhu na uložení zákazu plnění smlouvy uzavřené dne 21.11.2019 mimo zadávací řízení zadavatelem – Česká republika – Ministerstvo obrany, IČO 60162694, se sídlem Tychonova 221/1, 160 00 Praha 6 - Hradčany – na plnění veřejné zakázky „Víceúčelové vrtulníky – nákup“,

rozhodl takto:

I.

Návrh navrhovatele – Leonardo S.p.A., IČO/reg. no. 00401990585, se sídlem Piazza Monte Grappa 4, 00195 Řím, Itálie – **ze dne 18.2.2020 na uložení zakazu plnění smlouvy uzavřené dne 21.11.2019 mezi zadavatelem – Česká republika – Ministerstvo obrany, IČO 60162694, se sídlem Tychonova 221/1, 160 00 Praha 6 - Hradčany – a vybraným dodavatelem – vláda Spojených států amerických – na plnění veřejné zakázky „Víceúčelové vrtulníky – nákup“, se podle § 265 písm. a) zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů, zamítá, neboť nebyly zjištěny důvody pro uložení nápravného opatření.**

ODŮVODNĚNÍ

I. ZADÁNÍ VEŘEJNÉ ZAKÁZKY – UZAVŘENÍ SMLOUVY

1. Zadavatel – Česká republika – Ministerstvo obrany, IČO 60162694, se sídlem Tychonova, 221/1, 160 00 Praha 6 - Hradčany (dále jen „zadavatel“) – zadal dne 21.11.2019 na základě postupu mimo zadávací řízení veřejnou zakázku „Víceúčelové vrtulníky – nákup“ (dále jen „veřejná zakázka“) vládě Spojených států amerických (dále jen „vybraný dodavatel“), když uzavřel dne 21.11.2019 s vládou Spojených států amerických smlouvu na veřejnou zakázku se sjednanou výší peněžitého závazku 645 962 145 USD (dále jen „smlouva“).

II. PODÁNÍ NÁVRHU

2. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen „Úřad“), jako orgán příslušný podle § 248 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“), obdržel dne 18.2.2020 návrh navrhovatele – Leonardo S.p.A., IČO/reg. no. 00401990585, se sídlem Piazza Monte Grappa 4, 00195 Řím, Itálie, ve správním řízení zastoupen na základě plné moci ze dne 11.12.2019 Mgr. Janem Vargou, advokátem, ev. č. ČAK 09568, se sídlem Fügnerovo náměstí 1808/3, 120 00 Praha 2 (dále jen „navrhovatel“), z téhož dne na uložení zakazu plnění smlouvy na veřejnou zakázku.

II. OBSAH NÁVRHU

3. Navrhovatel v návrhu uvádí, že dne 20.11.2019 podal námitky zadavateli a že rozhodnutí zadavatele o námitkách obdržel dne 5.12.2019. Navrhovatel dále uvádí, že zadavatel námitky navrhovatele odmítl, a proto dne 12.11.2020 podal návrh na přezkoumání úkonů zadavatele k Úřadu, jehož doručením bylo u Úřadu zahájeno správní řízení sp. zn. S0450/2019/VZ. Navrhovatel dále poukazuje na to, že dne 24.1.2020 nahlédl do spisu správního řízení sp. zn. S0450/2019 a zjistil, že smlouva na veřejnou zakázku již byla uzavřena dne 21.11.2019, což uvádí ve smyslu § 254 odst. 2 zákona i v návrhu. K tomu navrhovatel dodává, že podle § 246 odst. 1 písm. b) zákona zadavatel nesmí uzavřít smlouvu na plnění veřejné zakázky do doby doručení rozhodnutí zadavatele o námitkách. Na základě výše uvedeného navrhovatel rekapituluje, že zákaz uzavření smlouvy podle § 246 odst. 1 písm. b) zákona trval v době od 20.11.2019 do 5.12.2019, a že zadavatel uzavřením smlouvy dne 21.11.2019 porušil zákaz stanovený v § 246 odst. 1 písm. b) zákona, a proto podle § 254 odst. 1 písm. b) zákona ve lhůtě dle § 254 odst. 3 zákona podal návrh na uložení zakazu plnění smlouvy a domáhá se toho, aby Úřad podle § 264 odst. 1 zákona uložil zadavateli zákaz plnění smlouvy.

II. PRŮBĚH SPRÁVNÍHO ŘÍZENÍ

4. Úřad obdržel návrh navrhovatele na uložení zakazu plnění smlouvy dne 18.2.2020. Dnem obdržení předmětného návrhu bylo podle § 249 zákona ve spojení s § 44 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“) zahájeno správní řízení o přezkoumání úkonů zadavatele, jehož předmět je vymezen obsahem uvedeného návrhu. Zadavatel obdržel stejnopis návrhu rovněž dne 18.2.2020.
5. Účastníky správního řízení podle § 256 zákona jsou navrhovatel a strany smlouvy. Ze smlouvy vyplývá, že stranami smlouvy jsou zadavatel a vybraný dodavatel.
6. Dokumenty související se zadáváním předmětné veřejné zakázky, jejichž součástí byla smlouva mezi zadavatelem a vládou Spojených států amerických o dodání víceúčelových vrtulníků, Úřad obdržel od zadavatele dne 20.12.2019 v rámci správního řízení sp. zn. S0450/2019/VZ. Zadavatel byl v rámci správního řízení sp. zn. S0450/2019/VZ vyzván rovněž k doručení úředně ověřeného překladu zmíněné smlouvy. Na základě úředního překladu smlouvy, doručeného dne 16.1.2020, Úřad zjistil, že smlouva byla uzavřena dne 21.11.2019.
7. Dne 27.2.2020 doručil zadavatel Úřadu prostřednictvím datové schránky své vyjádření č. j. MO 59092/2020-1350 z téhož dne k návrhu.

Vyjádření zadavatele ze dne 27.2.2020

8. Zadavatel zpochybňuje tvrzení navrhovatele, že se o uzavření smlouvy na pořízení víceúčelových vrtulníků (Letter of Offer and Acceptance (LOA) EZ-P-SBF) dozvěděl až dne 24.1.2020, a to prostřednictvím nahlédnutí do správního spisu vedeného Úřadem pod sp. zn. ÚOHS-S0450/2019/VZ. K tomu zadavatel uvádí, že dne 13.12.2019 zveřejnil v souladu se zákonem č. 340/2015 Sb., o registru smluv, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o registru smluv“), dostupné na adrese: <https://smlouvy.gov.cz/smlouva/11080800> anonymizovanou verzi smlouvy na pořízení víceúčelových vrtulníků, a to i přes to, že se jedná o veřejnou zakázku, na kterou se nevztahuje povinnost uveřejnění v souladu s § 3 odst. 2 písm. c) zákona o registru smluv. K tomu zadavatel doplňuje, že tak činil i proto, aby (ačkoliv v případě použitého zadávacího postupu dle ustanovení § 191 odst. 2 písm. c) zákona nebyl povinen postupovat dle ustanovení zákona) obdobně naplnil zákonnou povinnost oznámit skutečnost, že smlouva byla uzavřena, všem zainteresovaným subjektům. Předmětné uveřejnění pak bylo ze strany zadavatele doplněno i několika mediálními prohlášeními (viz např.: www.mocr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/ministr-metnar-priletel-z-usa-podpisu-smlouvy-ovrtulnicich-218198/). Na základě výše uvedeného se zadavatel domnívá, že navrhovatel se o podpisu smlouvy na pořízení víceúčelového vrtulníku pravděpodobně dozvěděl již dne 13.12.2019, kdy došlo jak ke zveřejnění anonymizované smlouvy v registru smluv, tak i návratu ministra obrany ČR z USA a s tím souvisejícím tiskovým prohlášením.
9. Dále se zadavatel odvolává na § 264 odst. 5 zákona, podle kterého Úřad neuloží zákaz plnění smlouvy podle odstavce 1, pokud se jde o smlouvu na veřejnou zakázku v oblasti obrany nebo bezpečnosti a zároveň, pokud by důsledky tohoto zakazu závažným způsobem ohrozily existenci širšího obranného nebo bezpečnostního programu, který má zásadní význam z hlediska bezpečnostních zájmů České republiky. První podmínku, tzn., že se musí jednat o smlouvu na veřejnou zakázku v oblasti obrany nebo bezpečnosti dle § 187 zákona, považuje zadavatel za splněnou, neboť v případě pořizovaných vrtulníků se bez dalšího jedná o

vojenský materiál zařazený do bodu 1 (letadla, vrtulníky a bezpilotní prostředky speciálně konstruované nebo upravené), kategorie 11 (letecká technika a její vybavení pro zajištění obrany nebo bezpečnosti státu) přílohy č. 1 zákona. V případě druhé podmínky, tj. ohrožení existence širšího obranného nebo bezpečnostního programu, který má zásadní význam z hlediska bezpečnostních zájmů České republiky, zadavatel uvádí, že mu nelze v žádném případě ze strany soukromého subjektu nařizovat, jaký vojenský materiál (s jakými technickými parametry a od jakého dodavatele) by k naplnění svých vojensko-politických cílů měl pořídit. K tomu zadavatel dodává, že jakožto tvůrce a následně i vykonavatel bezpečnostních a obranných koncepcí ČR je oprávněn na základě svého odborného úsudku stanovit, co je pro splnění jeho potřeb nejlepší.

10. Zadavatel dále uvádí, že zastaralé ruské bitevně-transportní vrtulníky Mi-35/24V, které mají být pořízovanými vrtulníky brzy nahrazeny, se nacházejí na samotné hranici životnosti, přičemž jejich opravy a údržba (popř. modernizace) přestávají být vzhledem k nutnosti nejisté a zdlouhavé spolupráce se subjekty na území Ruské federace nejen efektivní, ale i realizovatelné. K tomu zadavatel dodává, že již několik let se Armáda České republiky (dále jen „AČR“) potýká s nepravidelnými a zpožděnými dodávkami byt standardních náhradních dílů, které jsou ovšem pro provoz ruských vrtulníků naprosto klíčové.
11. V případě, že by ze strany Úřadu došlo k uložení zakazu plnění smlouvy, muselo by podle zadavatele logicky dojít za velmi krátkou dobu k umělému prodloužení provozu vrtulníků Mi-35/24V (tzn. „nouzovému“ provozu až do úplného konce jejich technické životnosti, a to pouze v případě, že by tak dovolil jejich technický stav a dostupnost servisu v rámci Ruské federace). V rámci tohoto prodloužení provozu by dle zadavatele nemohlo vzhledem ke stavu vrtulníků Mi-35/24V dojít k umožnění jejich používání v rámci spojeneckých bojových operací a dále k deklarovanému navýšení interoperability v rámci NATO a EU.
12. Podle zadavatele by došlo k riskantnímu prodloužení závislosti na zbrojním průmyslu Ruské federace, neboť na vrtulnicích Mi-35/24V by musela být provedena kompletní modernizace a to souběžně s provedením generálních oprav. Ve výsledku by se však podle zadavatele jednalo o silně neekonomické řešení, neboť i přes provedené generální opravy a modernizaci (za předpokladu, že by tyto byly bez dalšího provedeny v požadovaném časovém horizontu), by se jednalo pouze o minimální kvalitativní posun (avionika, výzbroj) s tím, že schopnosti předepsané v rámci širšího obranného a bezpečnostního programu by AČR stejně nezískala.
13. Nad rámec výše uvedených absentujících schopností má současné vrtulníkové letectvo AČR podle zadavatele pouze omezenou schopnost provádět palebnou podporu jednotek pozemních sil, zbraňový systém vrtulníků Mi-35/24V umožňuje pouze vizuální identifikaci a zaměření cíle ve dne a v noci s přístroji nočního vidění (NVG - Night Vision Goggles), vrtulníkové letectvo AČR nedisponuje schopností vyhledávání cílů za ztížených povětrnostních podmínek, zcela chybí integrace obrazu z infra-čidel a optických senzorů do systému výzbroje, schopnost vlastní ochrany vrtulníků Mi-35/24V je omezena (např. absencí MAWS - Missile Attack Warning System a LWR - Laser Attack Warning System) a avionické systémy vrtulníků jsou zastaralé, vrtulníky Mi-35/24V nedisponují schopností satelitní taktické komunikace a účinnou ochranou proti protiletadlovým řízeným střelám.
14. První oficiální výskyt deklarace nutnosti pořízení nových víceúčelových vrtulníků v koncepčních materiálech výstavby AČR, je možné podle zadavatele datovat přibližně do

roku 2011, kdy ze strany vlády ČR došlo ke schválení koncepčního dokumentu pod názvem „*Bílá kniha o obraně*“ (dále jen „*bílá kniha*“). Zadavatel uvádí, že bílá kniha počítala s definitivním vyřazením ne-interoperabilních vrtulníků Mi-35/24V a spatřovala budoucnost ve víceúčelovosti reagující na kontinuální snižování výdajů na obranu.

15. Dále zadavatel uvádí, že v roce 2013 došlo k přijetí „*Koncepce dopravního a vrtulníkového letectva s výhledem do roku 2025*“, ve které bylo explicitně uvedeno, že Mi-35/24V musí být v příslušném časovém horizontu nahrazeny novými víceúčelovými vrtulníky.
16. Dále zadavatel poukazuje na to, že v roce 2015 byly přijaty další dva významné koncepční dokumenty: „*Dlouhodobý výhled pro obranu 2030*“ (viz „*Vrtulníkové letectvo bude rozvíjeno k plnění širokého spektra operačních úkolů včetně úkolů ve prospěch speciálních sil a integrovaného záchranného systému. Hlavní část bude tvořena středními transportními vrtulníky a víceúčelovými vrtulníky*“) a „*Koncepce výstavby AČR 2025*“ (viz „*Bitevní vrtulníky Mi-24 budou nahrazeny víceúčelovými vrtulníky se schopností působení ve dne i v noci a za ztížených meteorologických podmínek a schopností ničení malorozměrných obrněných cílů přesně naváděnou municí*“). Podle zadavatele se jedná o dokumenty, ve kterých byla opětovně formulována nutnost pořídit víceúčelový vrtulník a definitivně opuštěna koncepce pořízení lehkého vrtulníku. Cíle uvedené v těchto dokumentech dle zadavatele primárně vycházejí z ustanovení § 9, 10 a 14 zákona č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách ČR, ve znění pozdějších předpisů.
17. Zadavatel uvádí, že podle výše uvedených koncepčních dokumentů, má AČR nejpozději do roku 2026, disponovat vrtulníky s následujícími schopnostmi:
 - palebná podpora jednotek pozemních sil a CAS (Close Air Support)
 - ozbrojený doprovod vojsk na přesunu, doprovod transportních vrtulníků
 - podpora operací speciálních sil – SOF (Special Operation Forces)
 - působení proti pomalu a nízko letícím vzdušným cílům v Národním posilovém systému PVO ČR
 - bojová záchrana osob – CSAR (Combat Search and Rescue)
 - letecký odsun zraněných – CASEVAC
 - letecký výcvik
 - vzdušná přeprava osob a materiálu
 - taktické vzdušné výsadky
 - vizuální a optoelektronický vzdušný průzkum s přenosem dat v reálném čase
 - velení a řízení – C2 (Command and Control)
 - letecká služba pátrání a záchrany – SAR (Search and Rescue)
 - spolupráce s Integrovaným záchranným systémem ČR (IZS ČR).
18. Pokud by byl zadavateli uložen zákaz plnění smlouvy na pořízení víceúčelových vrtulníků, došlo by dle zadavatele nejen k závažnému ohrožení nebo dokonce porušení cílů vyplývajících z uvedených koncepčních dokumentů, ale i plnění bezpečnostního programu

„Strategický program udržení a rozvoje Vzdušných sil AČR (107V320)“, k jehož schválení došlo usnesením vlády ČR č. 348 ze dne 15.5.2017 (dále jen „program“). Podle zadavatele program vychází z požadavků na výstavbu AČR k obraně ČR a má zásadní význam z hlediska naplňování a ochrany 1) bezpečnostních zájmů ČR jako např. zajištění suverenity, územní celistvosti a politické nezávislosti ČR, zachování všech náležitostí demokratického právního státu včetně záruky a ochrany základních lidských práv a svobod obyvatel ČR, a 2) strategických zájmů ČR jako je např. posilování soudržnosti a efektivnosti NATO a EU, zachování funkční a věrohodné transatlantické vazby, naplňování strategického partnerství mezi NATO a EU včetně posilování jejich spolupráce při komplementárním rozvíjení obranných a bezpečnostních schopností. Obsahem programu je dle zadavatele detailní příprava předurčených sil a bojových prostředků, jejich vyčleňování do pohotovostních sil a nasazování do bojových operací, to vše v souladu s politicko-vojenskými ambicemi a požadavky mezinárodních bezpečnostních organizací.

19. V neposlední řadě nelze dle zadavatele opomenout ani posílení strategického partnerství mezi ČR a USA, které sebou uzavření smlouvy na pořízení víceúčelových vrtulníků nepochybně nese a které má zásadní význam z hlediska bezpečnostních zájmů a geopolitické orientace České republiky. Zadavatel uvádí, že zvolil předmětný zadávací postup nikoli jen proto, že k vybranému vrtulníku v rámci EU neexistuje alternativa, nýbrž i proto, že mu předmětné strategické partnerství a spolupráce s USA umožní v dlouhodobějším horizontu dosáhnout podstatně lepších schopností v oblastech vzdělávání a výcviku jednotek, zajištění bezpečnosti dodávek a interoperability v rámci NATO, to vše v kontextu neustále zhoršující se bezpečnostní situaci ve světě (jde o koncepci, která je uvedena ve Strategii vyzbrojování a podpory rozvoje obranného průmyslu České republiky do roku 2025 schválené vládou ČR dne 19.12.2016). Pokud by došlo k zákazu plnění smlouvy, nepochybně by podle zadavatele došlo i k oslabení strategického partnerství mezi ČR a USA.
20. Zadavatel rovněž uvádí, že ačkoliv závazek z předmětné smlouvy na veřejnou zakázku nebyl ze strany vybraného dodavatele dosud splněn (a nelze tudíž řízení zastavit s odkazem na ustanovení § 257 odst. 1) zákona), dne 17.12.2019 byla v souladu se smlouvou vládě USA doručena tzv. iniciační platba ve výši 39,940 mil. USD (897 mil. Kč), na základě které došlo k oficiálnímu zahájení jak technicky, tak především ekonomicky náročného procesu výroby a implementace pořizovaných vrtulníků. Zadavatel také poukazuje na náklady vynaložené v rámci rozsáhlých přípravných konferencí, které probíhaly a v současné době probíhají mezi zástupci vlády USA, zadavatele a národní průmyslové základny.
21. Na základě výše uvedeného zadavatel navrhuje, aby Úřad podle § 264 odst. 5 zákona neuložil zákaz plnění smlouvy a návrh podle § 265 písm. a) zákona zamítnul.
22. Zahájení správního řízení oznámil Úřad účastníkům správního řízení dopisem č. j. ÚOHS-08138/2020/513/JLÍ ze dne 11.3.2020.
23. Dne 16.3.2020 nahlédl do správního spisu navrhovatel.
24. Dne 16.3.2020 Úřad obdržel informaci zadavatele, že dokumenty předané Úřadu oficiálně v elektronické či listinné podobě neobsahují utajované informace nebo skutečnosti, na něž se vztahuje zákonem uložená nebo uznaná povinnost mlčenlivosti a ani skutečnosti, které lze považovat za obchodní tajemství.

25. Usnesením č. j. ÚOHS-08982/2020/513/JLÍ ze dne 20.3.2020 Úřad zadavateli stanovil lhůtu k provedení úkonu
- 1) poskytnutí odborného vyjádření, ve kterém Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže sdělí, co se rozumí „obraným programem“ a zda jde o pojem, jehož obsah je přesně definován určitými dokumenty či zda jde o pojem, jehož obsah sice není nikde přesně definován v žádném dokumentu, ale je běžně užíván v souvislosti s problematikou bezpečnostních zájmů České republiky,
 - 2) poskytnutí odborného vyjádření, ve kterém sdělí, co se rozumí „bezpečnostním programem“ a zda jde o pojem, jehož obsah je přesně definován určitými dokumenty či zda jde o pojem, jehož obsah sice není nikde přesně definován v žádném dokumentu, ale je běžně užíván v souvislosti s problematikou bezpečnostních zájmů České republiky,
 - 3) poskytnutí odborného vyjádření, ve kterém Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže sdělí, kdy už lze obranný či bezpečnostní program považovat za „širší“ a zda tento pojem je přesně definován určitými dokumenty či zda jde o pojem, jehož obsah sice není nikde přesně definován v žádném dokumentu, ale je běžně užíván v souvislosti s problematikou bezpečnostních zájmů České republiky,
 - 4) sdělení Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, zda existuje dokument, případně jaký, v němž je definováno, který širší obranný nebo bezpečnostní program, má zásadní význam z hlediska bezpečnostních zájmů České republiky, a pokud takový dokument existuje, jeho zaslání Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže a vyznačení příslušné části takového dokumentu, která definuje širší obranný nebo bezpečnostní program, který má zásadní význam z hlediska bezpečnostních zájmů České republiky,
 - 5) předložení dokumentu/ů, v němž/nichž jsou předepsány schopnosti v rámci širšího obranného a bezpečnostního programu týkající se vrtulníkového letectva, které má Armáda České republiky mít, Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže a označení konkrétní části tohoto/těchto dokumentu/ů, které budou tyto schopnosti definovat, a současně doložení/prokázání, že by modernizací vrtulníků Mi-35/24V, těchto schopností nebylo dosaženo,
 - 6) předložení dokumentu/listiny prokazující tvrzení zadavatele, že „V rámci tohoto prodloužení provozu by nemohlo vzhledem ke stavu vrtulníků Mi-35/24V dojít k umožnění jejich používání v rámci spojeneckých bojových operací a dále k deklarovanému navýšení interoperability v rámci NATO a EU.“ Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže,
 - 7) označení konkrétních částí dokumentů, z nichž vyplývá, že má Armáda České republiky nejpozději do roku 2026 disponovat vrtulníky s konkrétními vlastnostmi, uvedenými ve vyjádření zadavatele ze dne 27. 2. 2020, a jejich zaslání Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže,
 - 8) sdělení Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, zda a případně jak konkrétně je navázáno pořízení vrtulníků AH-1Z Viper a UH-1Y Venom na existenci nějakého širšího obranného nebo bezpečnostního programu a jaké konkrétní dopady by mělo nepořízení výše uvedených vrtulníků na existenci tohoto programu.

26. Dne 27.3.2020 Úřad obdržel vyjádření navrhovatele z téhož dne k vyjádření zadavatele ze dne 27.2.2020 k návrhu

Vyjádření navrhovatele ze dne 27.3.2020

Okamžik zjištění uzavření smlouvy

27. Ke zjištění, že došlo k uzavření smlouvy, navrhovatel uvádí, že se o skutečném datu uzavření smlouvy dozvěděl až 24.1.2020; do té doby navrhovatel neměl k dispozici relevantní a důvěryhodné informace o tom, že k uzavření smlouvy skutečně došlo. V dalších částech svého vyjádření navrhovatel popisuje komunikaci se zadavatelem, zejména podávání námitek zadavateli, reakce zadavatele na podané námítky a podání návrhu na zahájení řízení přezkoumání úkonů zadavatele ze dne 11.12.2019, na jehož základě bylo zahájeno správní řízení vedené Úřadem pod sp. zn. ÚOHS-S0450/2019/VZ, které bylo zastaveno v důsledku uzavření smlouvy na veřejnou zakázku.
28. Navrhovatel rozporuje též tvrzení zadavatele, že se o uzavření smlouvy měl či mohl dozvědět z registru smluv, přestože, jak upozornil i zadavatel, v tomto případě smlouva nepodléhá povinnosti uveřejnění v registru smluv. Navrhovatel uvádí, že sledoval, zda zadavatel podle § 212 odst. 2 a 3 zákona uveřejnil informaci o uzavření smlouvy ve Věstníku veřejných zakázek a v Úředním věstníku Evropské unie; zadavatel však informaci o uzavření Smlouvy neuveřejnil ani ve Věstníku veřejných zakázek, ani v Úředním věstníku Evropské unie.
29. Z uvedených důvodů se nemůže uplatnit lhůta k podání návrhu na zahájení řízení v délce 1 měsíce počítaná od uveřejnění oznámení o uzavření smlouvy způsobem dle § 212 odst. 2 zákona, ale uplatní se objektivní lhůta v délce 6 měsíců od uzavření smlouvy, kterou navrhovatel bezpochyby dodržel.

K naplnění podmínek pro udělení výjimky ze zákazu plnění smlouvy

30. Navrhovatel uvádí, že zadavatel se dovolává § 264 odst. 5 zákona, ve kterém je stanovena výjimka z povinnosti Úřadu uložit zadavateli zákaz plnění smlouvy, avšak zadavatel svá tvrzení nedoložil žádným důkazem a dle § 264 odst. 5 zákona musí zadavatel již ve svém vyjádření k návrhu uvést veškeré rozhodné skutečnosti a návrhy důkazních prostředků; po uplynutí lhůty 10 dní ode dne doručení návrhu na zahájení řízení již zadavatel není oprávněn tvrzení a návrhy důkazních prostředků měnit nebo rozšiřovat.
31. K výjimce upravené § 264 odst. 5 zákona navrhovatel uvádí, že podmínka, že se má jednat o smlouvu na veřejnou zakázku v oblasti obrany nebo bezpečnosti, bezpochyby naplněna je, a že citované ustanovení zákona stanoví pro aplikaci výjimky tyto podmínky, které musí být naplněny kumulativně:
- existence širšího obranného nebo bezpečnostního programu
 - program má zásadní význam z hlediska bezpečnostních zájmů České republiky
 - uložení zákazu plnění smlouvy by závažným způsobem ohrozilo samotnou existenci tohoto programu.
32. K naplnění jednotlivých důvodů pro aplikaci výjimky dle § 264 odst. 5 zákona navrhovatel uvádí, že zadavatel se dovolává toho, že zákazem plnění smlouvy by došlo k ohrožení širšího obranného nebo bezpečnostního programu, aniž by současně uvedl, o jaký program se má

jednat. Zadavatel se odkazuje na koncepční dokumenty, které se zabývají otázkou výstavby AČR, a to konkrétně

- Bílá kniha o obraně
- Koncepce dopravního a vrtulníkového letectva s výhledem do roku 2025
- Dlouhodobý výhled pro obranu 2030
- Koncepce výstavby AČR 2025.

33. Tyto dokumenty však podle navrhovatele nelze považovat ze „širší obranný nebo bezpečnostní program“ ve smyslu § 264 odst. 5 zákona. Ačkoliv zákon ani jiný právní předpis závaznou definici pojmu „širší obranný nebo bezpečnostní program“ nepodává, musí se podle navrhovatele jednat o konkrétní, jasně definovaný akviziční program v oblasti obrany nebo bezpečnosti, který má širší souvislosti na stávající nebo další pořizované plnění. Shora uvedené dokumenty, na které se odvolává zadavatel, však podle navrhovatele takovým programem nejsou ani nejsou jeho součástí. Navrhovatel uvádí, že se jedná o obecné koncepční dokumenty, které obsahují obecné cíle obranné politiky, jejichž existence a cíle by nebyly v důsledku uložení zákazu plnění smlouvy nijak ohroženy.
34. Tyto dokumenty řeší podle navrhovatele v obecné rovině koncepci výstavby AČR, jejich jednotlivých složek a jejich vyzbrojování a v pojetí zadavatele by tak bylo nutno za širší obranný nebo bezpečnostní program ve smyslu § 264 odst. 5 zákona považovat fakticky jakékoliv vyzbrojování AČR. Takový závěr navrhovatel pokládá za absurdní a uvádí, že úmyslem zákonodárce nebylo umožnit aplikaci výjimky ze zákazu plnění smlouvy na veškeré akvizice vojenského materiálu, neboť v takovém případě by byla předmětná výjimka, resp. podmínky pro její použití, vymezeny jinak, neboť zakázky v oblasti obrany nebo bezpečnosti vždy souvisí se zajištěním obranyschopnosti České republiky a mají význam z hlediska bezpečnostních zájmů České republiky. Pokud by dle navrhovatele bylo úmyslem zákonodárce tyto zakázky plošně vyjmout ze zákazu plnění smlouvy, nestanovil by do zákona požadavek, že tyto zakázky, resp. plnění pořizované jejich prostřednictvím, musí být současně součástí širšího obranného nebo bezpečnostního programu, jehož existenci by absence pořizovaného plnění mohla zcela zásadně ohrozit. Z povahy věci se tak dle navrhovatele musí jednat o konkrétní, jasně vymezený obranný nebo bezpečnostní program, nikoliv o obecnou koncepci zajištění obrany a bezpečnosti státu a pořizované plnění musí být natolik významnou a neoddělitelnou součástí takového programu, že nemožnost jeho pořízení zcela zásadně ohrozí jeho samotnou existenci.
35. Zadavatel tvrdí, že dle výše uvedených dokumentů by AČR měla do roku 2026 disponovat vrtulníky s určitými schopnostmi, avšak dle navrhovatele se jedná pouze o obecné argumenty, které nijak nesouvisí s posouzením otázky, zda je pořizované plnění součástí širšího obranného nebo bezpečnostního programu, který má zásadní význam z hlediska bezpečnostních zájmů České republiky, resp. zda by uložení zákazu plnění smlouvy došlo k ohrožení existence takového programu závažným způsobem. Podle navrhovatele zadavatel ani neprokázal, že by současné vrtulníky Mi-35/24V tyto schopnosti na základě modernizace dosáhnout nemohly.
36. Podle navrhovatele uvedené koncepční dokumenty dle tvrzení zadavatele požadují, aby AČR disponovala novými vrtulníky v roce 2026. Navrhovatel proto poukazuje na to, že dle

smlouvy bude vybraný dodavatel realizovat dodávky vrtulníků postupně v průběhu roku 2023, kdy do konce roku 2023 mají být dodány jak všechny pořizované vrtulníky, tak i většina zbraňových systémů a munice a pouze minimum pořizovaných položek má stanoven termín plnění v roce 2024. Dále navrhovatel uvádí, že ve své aktualizované nabídce z roku 2019 nabídnul zadavateli termíny plnění tak, že by k zahájení dodávek došlo do 24 měsíců od uzavření smlouvy a dodávky by byly kompletně dokončeny v termínu do 39 měsíců od podpisu smlouvy. Podle navrhovatele tedy jak plnění ze strany vybraného dodavatele, tak i plnění ze strany navrhovatele umožňují, aby bylo zadavatelem uváděného termínu do roku 2026 dosaženo i v případě, že by došlo k novému procesu zadání veřejné zakázky. Uložení zakazu plnění smlouvy tak podle navrhovatele ponechává zadavateli dostatek času pro to, aby potřebnou akvizici realizoval znovu, a to způsobem, který bude souladný se zákonem a cíl, aby mělo letectvo AČR k dispozici nové vrtulníky v roce 2026, tak nebude zákazem plnění smlouvy závažným způsobem ohrožen a bude stále realizovatelný.

37. Zadavatel se podle navrhovatele dále odvolává na to, že zákaz plnění smlouvy by vedl k umělému prodloužení provozu současných nevyhovujících vrtulníků Mi-35/24V a prodloužení závislosti na zbrojním průmyslu Ruské federace, a že by se jednalo o ekonomicky neefektivní řešení, avšak svá tvrzení nedokládá důkazy. Navrhovateli je známo, že vrtulníky Mi-35/24V používané v AČR jsou nyní cca v polovině své životnosti z celkového počtu 3000 letových hodin, což dokládá i vyjádření zadavatele, které současně dokazuje, že stávající vrtulníky Mi-35/24V je za předpokladu jejich modernizace možné provozovat i za horizont zadavatelem uváděného termínu roku 2026 a s požadovanými schopnostmi. Pořízení nových vrtulníků tak není podle navrhovatele jedinou možností, jak zajistit obranyschopnost České republiky na úrovni vrtulníkového letectva. Navrhovatel tak činí závěr, že i pokud by zadavatel byl schopen prokázat, že existuje širší obranný nebo bezpečnostní program, který má zásadní význam z hlediska bezpečnostních zájmů České republiky, pak by zákazem plnění smlouvy nedošlo k ohrožení jeho existence závažným způsobem. Podle navrhovatele zadavatel disponuje technikou, která stanovené cíle plní a do budoucna nadále plnit může, a proto, nelze aplikaci výjimky dle § 264 odst. 5 zákona vůbec zvažovat.
38. K argumentaci zadavatele, že v případě uložení zakazu plnění smlouvy by došlo k závažnému ohrožení plnění bezpečnostního programu „Strategický program udržení a rozvoje Vzdušných sil AČR“ navrhovatel uvádí, že zadavatel obsah tohoto programu nijak neprokázal a rovněž neprokázal, že jde o širší obranný nebo bezpečnostní program ve smyslu § 264 odst. 5 zákona. Zadavatel podle navrhovatele pouze uvádí, že tento program má zásadní význam z hlediska naplňování a ochrany 1) bezpečnostních zájmů ČR a 2) strategických zájmů ČR, aniž by blíže uvedl a relevantními důkazy doložil, z čeho má tato skutečnost plynout. Zmíněné bezpečnostní a strategické zájmy ČR jsou dle navrhovatele zadavatelem popsány pouze obecně, bez jakékoliv vazby na pořizované plnění; jedná se o obecně definované základní cíle vnitřní a zahraniční politiky státu, které jsou aplikovatelné i na jiné oblasti než na vojenské akvizice. Zadavatel podle navrhovatele rovněž neuvádí, jak by měl zákaz plnění smlouvy tyto obecně definované cíle zásadním způsobem ohrozit. Navrhovatel poukazuje na fakt, že zákazem plnění smlouvy by ani tyto obecně definované bezpečnostní zájmy ohroženy nebyly, neboť zadavatel v současné době disponuje plně bojeschopnými vrtulníky, které je možné dále modernizovat tak, aby požadované cíle plnily, a/nebo může realizovat nové zadání veřejné zakázky podle zákona.

39. Navrhovatel připouští, že uložení zakazu plnění smlouvy, bude mít vliv na to, kdy a za jakých podmínek budou požadované víceúčelové vrtulníky zadavatelem pořízeny a že v obecné rovině tak může k určitému zásahu do bezpečnostních zájmů České republiky skutečně dojít, což lze ale říci o v zásadě veškerých armádních akvizicích, neboť nové vybavení bude svému účelu pravděpodobně sloužit lépe, než to starší. Tato skutečnost však dle navrhovatele nemůže odůvodnit použití výjimky dle § 264 odst. 5 zákona, neboť připuštěním opačného výkladu by bylo možné tuto výjimku aplikovat na pořizování jakéhokoliv nového vybavení. Podle navrhovatele zákon pro použití výjimky vyžaduje zvýšenou intenzitu zásahu a nestačí, aby byl jakýkoliv „obránný nebo bezpečnostní program“ zákazem plnění smlouvy dotčen či negativně ovlivněn. Navrhovatel uvádí, že se musí jednat o širší program, který má zásadní význam z hlediska bezpečnostních zájmů České republiky, a současně musí být vyslovením zakazu plnění smlouvy závažným způsobem ohrožena jeho existence, a dále že veškeré výjimky musí být vykládány restriktivním způsobem.
40. Navrhovatel odmítá i argumentaci zadavatele strategickým partnerstvím mezi ČR a USA, které by bylo zákazem plnění smlouvy ohroženo. K tomu navrhovatel dodává, že ČR od USA žádný vojenský materiál již řadu let nekoupila, a že víceúčelové vrtulníky jsou v současné době jedinou plánovanou akvizicí vojenského materiálu z USA, a to v objemu, který je pro americkou stranu marginální. Z toho navrhovatel vyvozuje, že tato akvizice není součástí žádného strategického partnerství s USA. Naopak podle navrhovatele lze za strategické považovat členství ČR v EU a z toho plynoucí závazky. Navrhovatel odkazuje na evropské směrnice o zadávání veřejných zakázek a rovněž na pokyny k zadávání zakázek mezi veřejnými správami v oblasti obrany a bezpečnosti (čl. 13 písm. f) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/81/ES), č. 2016/C 450/01, a na závazek členských států EU k budování a posilování European Defence Technological and Industrial Base. Podle navrhovatele zadavatel svým postupem porušil právo Evropské unie, transponované do vnitrostátních norem a vyloučil hospodářskou soutěž o veřejnou zakázku v situaci, kdy existuje potenciální dodavatel z jiného členského státu.
41. Navrhovatel dále reaguje na další tvrzení uvedená zadavatelem v jeho vyjádření. Informace zadavatele, že již došlo k iniciační platbě a zahájení procesu výroby a implementace pořizovaných vrtulníků je podle navrhovatele pro posouzení, zda lze aplikovat výjimku dle § 264 odst. 5 zákona, irelevantní, neboť ekonomické dopady nezákonného postupu zadavatele nemohou sloužit k jeho odůvodnění. Dále navrhovatel poukazuje na to, že jeho nabídka předložená zadavateli se pohybuje řádově na úrovni jedné poloviny ceny dle uzavřené smlouvy a rovněž náklady na provoz pořizovaných vrtulníků má navrhovatel výrazně nižší. Navrhovatel zdůrazňuje, že je schopen dodat požadované víceúčelové vrtulníky a související plnění vč. školení v takovém harmonogramu, že i při opakovaném provedení širší soutěže o zakázku by nedošlo k posunu dostupnosti, zejména co se týká požadavku na dosažení Full Operational Capability. K zadavatelem uváděnému výčtu schopností absentujících u současných ruských vrtulníků navrhovatel opět zdůrazňuje, že je schopen dodat vrtulníky se všemi těmito schopnostmi. Navrhovatel podotýká, že jeho vrtulníky jsou vybaveny unikátním systémem FIPS (systém úplné ochrany proti námraze) a zdůrazňuje, že pořizované vrtulníky nemají několik certifikovaných bezpečnostních prvků, na rozdíl od těch nabízených navrhovatelem, např. odolnost palivového systému proti nárazu, ochrana před bleskem, ochrana před střety s ptáky, a že poskytují těžko překonatelné kapacitní charakteristiky, které jsou zásadní pro zadavatelem zmíněnou přepravu osob, zraněných i

materiálu, a parametry amerických vrtulníků v tomto směru rovněž překonávají. Navrhovatel uzavírá, že argumenty zadavatele, které se vztahují k vlastnostem pořizovaného plnění, jsou veskrze zástupné a pro posuzovanou věc nerelevantní, a že plnění s požadovanými vlastnostmi je schopen dodat za nižší cenu.

42. Navrhovatel trvá na tom, že zadavatel porušil zákaz uzavření smlouvy stanovený zákonem a s ohledem na skutečnosti uvedené výše zastává názor, že nejsou naplněny důvody pro aplikaci výjimky uvedené v § 264 odst. 5 zákona, neboť zadavatel neprokázal, že by existoval širší obranný nebo bezpečnostní program, který má zásadní význam z hlediska bezpečnostních zájmů České republiky, a jehož samotná existence by byla v důsledku zákazu plnění smlouvy závažným způsobem ohrožena. Navrhovatel požaduje, aby Úřad zadavateli uložil zákaz plnění smlouvy.
43. V návaznosti na usnesení č. j. ÚOHS-08982/2020/513/JLÍ ze dne 20.3.2020 Úřad dne 30.3.2020 obdržel Doplnění vyjádření zadavatele č. j. MO 92040/2020-1350 ze dne 30.3.2020 k návrhu na uložení zákazu plnění smlouvy s přílohami.
44. K bodům 1. až 4. usnesení č. j. ÚOHS-08982/2020/513/JLÍ ze dne 20.3.2020 (viz bod 25. odůvodnění tohoto rozhodnutí) zadavatel v Doplnění vyjádření zadavatele č. j. MO 92040/2020-1350 ze dne 30.3.2020 mj. uvedl následující.
45. Zadavatel po prozkoumání veškerých národních i mezinárodních dokumentů, které má k dispozici uvádí, že pojem „širší obranný nebo bezpečnostní program, který má zásadní význam z hlediska bezpečnostních zájmů České republiky“ není ve své celistvosti výslovně definován v žádném konkrétním koncepčním ani strategickém dokumentu. Zadavatel dodává, že k poskytnutí odborného vyjádření, co se rozumí tímto pojmem, byl Úřadem vyzván již ve věci Nákupu munice 2017/1 – Ruční útočné granáty z roku 2018 a odkazuje na rozhodnutí Úřadu č. j. ÚOHS-S0038/2018/VZ-12786/2018/513/JLÍ s tím, že jeho odpověď byla tehdy prakticky totožná.
46. Zadavatel uvádí, že pojem „širší obranný nebo bezpečnostní program, který má zásadní význam z hlediska bezpečnostních zájmů České republiky“ se jeví jako pojem značně široký a neurčitý. Zadavatel se domnívá, že zákonodárce zvolil předmětný pojem právě proto, aby pod něj v případě potřeby umožnil subsumpci veškerého (místy mírně diverzifikovaného) pojmosloví vyskytujícího se v koncepčních a strategických dokumentech schvalovaných především vládou ČR (např. programy, projekty, cíle atd.). Ačkoliv se nejedná o definici výslovně uvedenou v konkrétním dokumentu, zadavatel pro své vnitřní účely tento pojem definuje jako *„bezpečnostní nebo obranný program, jehož realizace směřuje k dosažení/ zvýšení a /nebo udržení schopnosti Armády České republiky, která má vliv na zajištění některého z podstatných bezpečnostních zájmů státu.“* Podle zadavatele se jedná o definici, která je složena z následujících částí:

a) *„bezpečnostní program“*

Zadavatel odkazuje na Českou bezpečnostní terminologii (S-1-031 Perspektiva vývoje bezpečnostní situace, vojenství a obranných systémů do roku 2015 s výhledem do roku 2025, Brno, 2002), podle které, se národní bezpečností rozumí *„Stav, kdy státu nehrozí závažné ohrožení svrchovanosti, územní celistvosti, základů politického uspořádání, vnitřního pořádku a bezpečnosti, životu a zdraví občanů, majetkových hodnot a životního prostředí. Ani*

jeho spojenci nejsou vystaveni hrozbám, které by v případě jejich aktivace vyžadovaly ozbrojenou či jinou rizikovou spoluúčasť. Stát je schopen a ochoten potenciální hrozby rozpoznat a v maximální možné míře jim zamezovat, popř. je eliminovat.“

Bezpečnostním programem je tedy dle názoru zadavatele možné v tomto kontextu chápat program, jehož realizace/nerealizace přímo ovlivní jak schopnost České republiky (popř. mezinárodní organizace) rozpoznat potenciální bezpečnostní hrozby, tak následnou schopnost tyto bezpečnostní hrozby v maximální možné míře eliminovat. Zadavatel dále uvádí, že bezpečnostními hrozbami, se v souladu s Bezpečnostní strategií ČR z roku 2015, rozumí např.: oslabování mechanismu kooperativní bezpečnosti i politických a mezinárodněprávních závazků v oblasti bezpečnosti, nestabilita a regionální konflikty v euroatlantickém prostoru a jeho okolí, terorismus, šíření zbraní hromadného ničení a jejich nosičů, negativní aspekty mezinárodní migrace, extrémismus a nárůst interetnického a sociálního napětí atd.

b) „obranný program“

Zadavatel uvádí, že podle § 2 odst. 1 zákona č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky, ve znění pozdějších předpisů, se obranou státu rozumí „*souhrn opatření k zajištění svrchovanosti, územní celistvosti, principů demokracie a právního státu, ochrany života obyvatel a jejich majetku před vnějším napadením. Obrana státu zahrnuje výstavbu účinného systému obrany státu, přípravu a použití odpovídajících sil a prostředků a účast v kolektivním obranném systému“*.

Obranným programem je podle zadavatele možné v tomto kontextu chápat program, který se týká: výstavby účinného systému obrany České republiky, a/nebo přípravy a použití odpovídajících sil a prostředků, a/nebo účasti v kolektivním obranném systému; obranný program může existovat jak na národní, tak nadnárodní úrovni (např. v rámci NATO).

c) „dosažení/zvýšení a/nebo udržení schopnosti Armády České republiky“

Zadavatel uvádí, že schopností se dle Rozkazu Ministra obrany č. 66/2012 Věstníku, Plánování činnosti a rozvoje v rezortu MO (2012) rozumí „*Soubor nezbytných vlastností jednotlivce, organizačního celku, úkolového uskupení nebo charakteristik systému (např. zbraňového systému) a operační potřeby popsané pomocí funkčních oblastí dle metodologie DOTMLPFI (Doctrine, Organization, Training, Materiel, Leadership, Personnel, Facilities, Interoperability) k vytvoření požadovaného efektu (např. splnění bojového úkolu, dosažení cíle).“*

Za zásadní schopnosti související s nákupem nových víceúčelových vrtulníků lze podle zadavatele považovat primárně schopnosti obecnějšího charakteru, jako např. schopnost vzdušných sil AČR chránit vzdušný prostor, poskytovat palebnou podporu příslušníkům pozemních a speciálních sil jak na území ČR, tak v zahraničních operacích, zajištění přepravy osob a materiálu, zvýšení interoperability, snížení závislosti na technice Ruské Federace, zapojení se do integrovaného systému protivzdušné a protiraketové obrany (NATINAMDS) atd. Zadavatel doplňuje, že se jedná o schopnosti, kterých má AČR v souladu se Strategickým programem udržení a rozvoje schopností Vzdušných sil AČR pro období od roku 2017 do roku 2026 dosáhnout nejpozději do roku 2026.

d) „*má vliv na zajištění některého z podstatných bezpečnostních zájmů státu“*

Zadavatel uvádí, že slovní spojení „podstatné bezpečnostní zájmy“ vychází z čl. 346 odst. 1 písm. b) Smlouvy o fungování Evropské unie (2007), kde je zakotveno oprávnění evropských států „...učinit opatření, která považují za nezbytná k ochraně podstatných zájmů své bezpečnosti a která jsou spjatá s výrobou zbraní, střeliva a válečného materiálu nebo obchodem s nimi...“. Zadavatel dodává, že se objevuje i na několika místech zákona (např. § 29 písm. s) zákona nebo § 264 odst. 5 zákona). Smlouva o fungování Evropské unie SFEU ani zákon však podle zadavatele přesnou definici podstatných bezpečnostních zájmů neobsahují, a to vzhledem k tomu, že se tato definice může lišit v závislosti na členském státě, ve kterém je uplatňována (členské státy mají při vytyčení podstatných bezpečnostních zájmů obrovskou míru diskrece), nebo vyvíjet v určitém časovém horizontu.

Dle názoru zadavatele, který odkazuje i na rozhodnutí Úřadu č. j. ÚOHS-S0581/2016/VZ-42469/2016/541/MSc ze dne 17.10.2016, je zásadním podstatným bezpečnostním zájmem, který ve výše uvedeném kontextu připadá v úvahu, zejména zajištění obranyschopnosti České republiky prostřednictvím modernizace zastaralé techniky za hranicí životnosti v souladu se strategickými dokumenty, jako např. Koncepce výstavby AČR do roku 2025 a 2030, Dlouhodobý výhled pro obranu do roku 2030, Strategie vyzbrojení a podpory rozvoje obranného průmyslu ČR do roku 2025, Obranná strategie ČR, Bílá kniha o obraně a NATO Capability Targets, Codes and Statements. Za další podstatné bezpečnostní zájmy lze rovněž považovat zachování funkční a věrohodné transatlantické vazby, posilování soudržnosti a efektivnosti NATO/EU a z toho vyplývající schopnost AČR plnit závazky vyplývající z členství v NATO.

Za příklad výše uvedeného programu, zadavatel považuje např. Strategický program udržení a rozvoje schopností Vzdušných sil AČR pro období od roku 2017 do roku 2026 (107V320). Podle zadavatele se jedná o program, jež představuje jedno z nejjobecnějších východisek pro proces vyzbrojování AČR, přičemž principy tohoto programu vycházejí přímo z koncepčních a strategických dokumentů schválených nejen vrcholným managementem AČR, ale především vládou ČR. Aby došlo ke splnění všech cílů předmětného programu, musí podle zadavatele logicky dojít ke splnění širšího spektra souvisejících podprogramů, činností a úkolů.

Zadavatel uvádí, že »Strategický program udržení a rozvoje schopností Vzdušných sil AČR pro období od roku 2017 do roku 2026 (dále jen „strategický program“) vychází z komplexních požadavků na výstavbu AČR (určenou k obraně ČR) a stanovené strategie na dosažení těchto požadavků v kontextu kolektivní obrany NATO. Jedná se o požadavky, které jsou definovány strategickými dokumenty jako např. Koncepce výstavby Armády České republiky 2025, která je zpracovaná v souladu se záměrem použití AČR a Smlouvou koaličních stran o zajištění obrany ČR.

Cílem strategického programu je pokračování ve výstavbě prvku vzdušných sil určených k zajištění suverenity ČR a plnění závazků ČR vůči NATO a EU. Jedná se zejména o přípravu předurčených sil a prostředků a jejich následné vyčleňování do pohotovostních sil a nasazování do bojových operací, to vše v souladu s politicko-vojenskými ambicemi ČR a požadavky mezinárodních bezpečnostních organizací schválených vládou ČR. Naplnění cíle strategického programu má přímý vliv na plnění úkolů ozbrojených sil dle ust. § 9 až 10 a § 14 zákona č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách ČR, ve znění pozdějších předpisů.

Splněním cíle strategického programu bude ve vztahu k suverenitě ČR zajištěna ochrana vzdušného prostoru proti narušiteli (NATO, NATINAMDS, NaPoSy PVO ČR), zajištěna ochrana ekonomických a politických objektů a infrastruktury, umožněn pohyb ve vzdušném prostoru a umožněno zapojení do integrovaného záchranného systému (IZS) ČR. Ve vztahu k zapojení AČR do zahraničních operací v rámci NATO nebo EU bude splněním cíle strategického programu umožněna připravenost a následná participace na zahraničních operacích v rámci pohotovostních sil NATO a EU (např. NRF a EU BG).

Strategický program 107V320 je členěn na 2 podprogramy - podprogram 107V321 Udržení a rozvoj schopností bojových prvků, prvků bojové podpory a prvků bojového zabezpečení vzdušných sil a podprogram 107V322 Zabezpečení služeb a rozvoje nemovité infrastruktury vzdušných sil, přičemž pořízení víceúčelového vrtulníku je zařazeno do prvního z nich.

Dílčím cílem č. 2 strategického programu je umožnění plnění operačních úkolů AČR, zapojení vrtulníkového letectva do společných operací, vyčlenění prostředků k zajištění NaPoSy PVO ČR, plnění úkolů bojové podpory jednotek pozemních a speciálních sil, plnění přepravních a záchranných úkolů, zabezpečení přepravy ústavních a vládních činitelů a zabezpečení schopnosti plnit úkoly ve prospěch integrovaného záchranného systému, to vše za současného zajištění kompatibility s požadavky NATO, EASA a EUROCONTROL .

V souladu se strategickým programem má u vrtulníkového letectva docházet od roku 2021 do roku 2026 k převzetí operačních úkolů plněných vrtulníky Mi-35/24V, a to min. 5 nově pořízenými a zavedenými víceúčelovými vrtulníky dosahujícími 80 % provozuschopnosti s min. 6 vycvičenými kompletními posádkami.

V kritériích hodnocení dílčího cíle č. 2 strategického programu je uvedeno pod B2) získání schopnosti nasadit 4 víceúčelové vrtulníky k plnění úkolů bojové podpory jednotek pozemních a speciálních sil na území ČR nebo v zahraničních operacích (včetně osádek), a to v souladu s operačním záměrem AČR a dále pod B3) získání schopnosti zajistit NaPoSy PVO ČR v souladu s Nařízením NGŠ ACR k vyčlenění sil a prostředků do stálých hotovostních sil, čj. 320-2/2013 ze dne 27. července 2013. Předpokladem pro splnění výše uvedeného kritéria je dosažení počátečních a plných operačních schopností v návaznosti na pořízení víceúčelových vrtulníků, včetně výzbroje, munice a zajištění potřebného výcviku posádek do konce roku 2021, resp. roku 2026.“

47. K bodům 5. až 7. usnesení č. j. ÚOHS-08982/2020/513/JLÍ ze dne 20.3.2020 (viz bod 25. odůvodnění tohoto rozhodnutí) zadavatel v Doplnění vyjádření zadavatele č. j. MO 92040/2020-1350 ze dne 30.3.2020 mj. uvedl následující.
48. K požadavkům Úřadu uvedeným v bodech 5. až 7. výše citovaného usnesení zadavatel uvádí následující dokumenty, avšak upozorňuje, že se až na výjimky jedná o dokumenty koncepční a strategické, které jsou v mnoha případech detailně rozpracovány až v rámci vnitřní činnosti zadavatele.

1. *Bílá kniha o obraně (2011, viz Usnesení vlády ČR č. 369)*

Zadavatel uvádí, že v Bílé knize o obraně v části nazvané „Konkrétní opatření v oblasti vojenských schopností“ je počítáno s definitivním vyřazením ne-interoperabilních zastaralých vrtulníků Mi-35/24V, a to v podobě povinnosti „Vyřadit z užívání bojové vrtulníky Mi-24/35 V, které mají nízkou balistickou ochranu, zastaralou avioniku a nejsou interoperabilní podle

norem NATO. Dále do této schopnosti neinvestovat. Novější Mi-35 co nejdříve odprodat a soustředit se na schopnosti dopravního vrtulníkového letectva využitelného nejenom v rámci kolektivní obrany NATO, ale i pro potřeby integrovaného záchranného systému“.

Podle zadavatele se jednalo o první výskyt deklarace nutnosti pořídit nové víceúčelové vrtulníky v koncepčních dokumentech výstavby AČR. Zadavatel dále uvádí, že v souvislosti s jasným stanoviskem týkajícím se vyřazení vrtulníku Mi-35/24V z užívání (nejpozději do roku 2025) navíc Vláda ČR ve svém rozpočtu vyčlenila finanční prostředky pouze na běžný provoz těchto vrtulníků a nikoli jejich modernizaci (jejíž provedení by vzhledem k podstatným limitacím vrtulníků sovětské provenience, bylo ve výsledku stejně bezpředmětné).

2. Koncepce rozvoje dopravního a vrtulníkového letectva s výhledem do roku 2025 (2013, viz Usnesení vlády ČR č. 888)

Zadavatel uvádí, že Koncepce rozvoje dopravního a vrtulníkového letectva s výhledem do roku 2025 navazuje na Bílou knihu o obraně a definuje schopnosti, které by měly být nejpozději do roku 2025 zajištěny pořízením víceúčelových vrtulníků (např. flexibilita a víceúčelovost, bojová (palebná) podpora speciálních a pozemních sil, ozbrojený doprovod vojsk na přesunu, doprovod transportních vrtulníků, letecký odsun zraněných - CASEVAC a zdravotnický odsun pacientů/zraněných MEDEVAC apod.).

V souladu s bodem 4.3 (omezení počtu dislokačních míst) předmětné koncepce má podle zadavatele dojít ke snížení počtu dislokačních míst a s tím spojenému vytvoření moderní infrastruktury, schopné provádět veškerou podporu leteckého provozu a operační činnosti. Zadavatel uvádí, že dojde k vytvoření dvou vrtulníkových letek vybavených transportními a víceúčelovými vrtulníky (každá letka bude obsahovat celkem 14 vrtulníků, z toho 8 vrtulníků Mi-171Š a min. 6 víceúčelových vrtulníků) a současně s tím k definitivnímu ukončení provozu vrtulníků Mi-35/24V, které se nacházejí na samotné hranici životnosti.

Zadavatel uvádí, že základním předpokladem k naplnění cílů vrtulníkového letectva do roku 2025 je dle předmětné koncepce jak zachování 16 ks vrtulníků Mi-171S, tak především pořízení nových, min. 12 ks víceúčelových vrtulníků. Jedná se o počty, které podle zadavatele zajistí, že Česká republika bude schopná dostát všem bezpečnostním a obranným závazkům jak na vlastním území, tak v rámci zahraničních operací, a to včetně podpory speciálních a pozemních sil.

V případě, že nedojde ke splnění výše uvedeného předpokladu, AČR dle zadavatele nezíská schopnost efektivně působit v celém operačním spektru úkolů (tj. např. při plnění taktických a takticko-operačních úkolů vzdušné přepravy osob a materiálu, provádění vzdušných výsadek, podpory pozemních a speciálních sil v operacích atd.).

3. Koncepce výstavby vzdušných sil do roku 2025 (2017, č.j.: MO 20285/2017-1122)

Zadavatel uvádí, že předmětná koncepce počítá s tím, že do roku 2025 „Vrtulníkové a dopravní letectvo dosáhne rozvoje schopností k plnění operačních úkolů AČR, zapojení do společných operací, vyčlenění pohotovostních sil pro NATO a EU, vyčlenění prostředků k zajištění NaPoSy PVO ČR, plnění úkolů bojové podpory jednotek pozemních a speciálních sil, plnění přepravných a záchranných úkolů, zabezpečení přepravy ústavních a vládních činitelů, plnění úkolů ve prospěch integrované záchranné služby ČR, a v souladu se zajištěním kompatibility a požadavky NATO, EASA a EUROCONTROL.“

V souladu s touto koncepcí ve vrtulníkovém letectvu do roku 2025 dojde podle zadavatele k navýšení podstatných schopností (zejména v oblasti přepravy osob a materiálu, popř. výcviku). Zadavatel dodává, že vrtulníkové letectvo dosáhne plných operačních schopností pro plnění úkolů bojové podpory ve prospěch pozemních a speciálních sil jak na území ČR, tak v zahraničních operacích, přičemž bude schopno plnit i úkoly protivzdušné obrany ČR, a dojde k nutnému zvýšení interoperability v rámci NATO a ke snížení závislosti na Ruské federaci, která je vzhledem ke geopolitickému zaměření ČR a problémy s dodávkami v současné době poměrně nežádoucí.

Příloha č. 1 koncepce definuje dle zadavatele záměr použití vzdušných sil a determinuje tak minimální vojensko-technické požadavky na příslušné schopnosti, kterými by AČR měla nejpozději do roku 2025 disponovat. Vzdušné síly musí být podle zadavatele za všech okolností připraveny k obraně svrchovanosti a územní celistvosti ČR, a to především v podobě ochrany vzdušného prostoru a musí být rovněž schopny působit v operacích bez geografického omezení (s výjimkou polárních oblastí), které mohou probíhat souběžně ve všech doménách bojové činnosti.

4. *Dlouhodobý výhled pro obranu 2030 (2015, viz Usnesení vlády ČR č. 466)*

Zadavatel uvádí, že Dlouhodobý výhled pro obranu 2030 představuje rámec pro naplnění politicko-vojenských ambicí ČR a rovněž vodítko pro obranné plánování (zejména pro tvorbu pětiletých střednědobých plánů) a na základě analýzy trendů ve strategickém prostředí stanovuje základní směr pro rozvoj vojenských schopností a vytváří rámec pro Koncepci výstavby AČR a další koncepční dokumenty. Dle zadavatele vychází z právních norem a strategických dokumentů ČR a bere v úvahu bezpečnostní a vojenské dokumenty NATO a EU.

Dlouhodobý výhled pro obranu 2030 dle zadavatele deklaruje, že v následujících letech bude „*vrtulníkové letectvo rozvíjeno k plnění širokého spektra operačních úkolů včetně úkolů ve prospěch speciálních sil a integrovaného záchranného systému. Hlavní část bude tvořena středními transportními vrtulníky a víceúčelovými vrtulníky.*“ Dále zadavatel doplňuje, že současně dojde k rozvoji výcvikové a opravárensko-modernizační základny pro potřeby AČR a NATO a s podporou USA rovněž k zahájení činnosti Mnohonárodního střediska leteckého výcviku - MATC, zaměřeného na standardizaci a zvýšení efektivity výcviku osádek vrtulníků a specialistů technické obsluhy.

5. *Dlouhodobý výhled pro obranu 2035 (2019, viz Usnesení vlády ČR č. 187)*

Zadavatel uvádí, že obranná politika ČR je založena na členství v NATO a EU, které sice přináší výhody kolektivního zajištění obrany a bezpečnosti, nicméně ČR současně zavazují k tomu, aby adekvátně přispívala k rozvoji společné obrany; ačkoliv tedy ČR zajišťuje obranu své suverenity a územní celistvosti především v rámci společné obrany NATO v souladu s čl. 5 Severoatlantické smlouvy z roku 1949, neztrácí tím svou prvotní odpovědnost za individuální obranu a schopnost odolat ozbrojenému útoku.

V souvislosti s výše uvedeným se ČR v tomto dokumentu podle zadavatele zavazuje, že pro kolektivní obranu spojenců dle čl. 5 Severoatlantické smlouvy poskytne v případě potřeby pozemní a vzdušné síly předurčené k tomuto účelu v rámci obranného plánování NATO. Zadavatel uvádí, že základ těchto předurčených sil by mělo tvořit úkolové uskupení na bázi mechanizované brigády, a že závazek vytvořit uvedené úkolové uskupení je plně v souladu se

schválenými cíli výstavby schopností NATO od roku 2026 a je dále rozpracován zejména v cílech výstavby L1501 Mechanizovaná brigáda středního typu do roku 2025 a E1501 Dopravní vrtulník.

6. *Koncepce výstavby Armády České republiky 2025 (2015, viz Usnesení vlády ČR č. 1094)*

Podle zadavatele Koncepce výstavby AČR 2025 uvádí tzv. Milník 2020, který představuje stav, kdy budou částečně odstraněny nedostatky stávajícího stavu a vytvořeny podmínky pro zahájení rozvoje schopností AČR.

Jedním z prioritních opatření předmětného milníku je dle zadavatele náhrada vojenské techniky, která je na konci svého životního cyklu, tj. za samotnou hranici životnosti (např. bitevních vrtulníků Mi-24/35V). Zadavatel uvádí, že tato náhrada je realizována v rámci „*Hlavního projektu rozvoje schopností k dosažení Milníku 2020*“ mimo jiné i pořízením víceúčelových vrtulníků se schopností palby pomocí přesně naváděné munice. Zadavatel dodává, že jakmile dojde k plné implementaci a zavedení pořízených víceúčelových vrtulníků do výzbroje AČR, vrtulníkové letectvo získá schopnost působit ve dne i v noci a za ztížených meteorologických podmínek a ničit malorozměrné obrněné cíle přesně naváděnou municí, dojde rovněž k navýšení bojových schopností vrtulníkového letectva ve prospěch pozemních sil, speciálních sil, velení a řízení, vzdušného průzkumu za použití optoelektronických průzkumných prostředků a zapojení do operací pátrací a záchranné služby v bojových podmínkách.

7. *Koncepce výstavby Armády České republiky 2030 (2019, viz Usnesení vlády ČR č. 758)*

Zadavatel uvádí, že Koncepce výstavby AČR 2030 již počítá s vrtulníkovým letectvem, které „*bude plnit úkoly přímé letecké podpory ve prospěch účelových uskupení pozemních a speciálních sil a dále úkoly přepravy osob a materiálu a odsunu raněných. Bude schopno ničit obrněné cíle přesně naváděnou municí a bude zajišťovat služby letecké záchranné služby, letecké pátrací a záchranné služby a NaPoSy PVO ČR.*“

Prostřednictvím zakotvení tzv. „Milníku 2025“, má podle zadavatele dojít k dalšímu rozvoji schopností směřujících ke splnění závazků kolektivní obrany a k vytvoření podmínek k vedení společných operací jak na území ČR, tak i mimo toto území. V rámci „*Hlavních projektů a úkolů rozvoje schopností k dosažení Milníku 2025*“ se počítá se „*zavedením platformy vrtulníku se schopností palby pomocí přesně naváděné munice proti obrněným cílům.*“

49. Zadavatel se dále vyjadřuje k interoperabilitě a nemožnosti modernizace vrtulníků Mi-35/24V.

Interoperabilita

Zadavatel mj. uvádí, že NATO ve své podstatě ztělesňuje transatlantické spojení, ve kterém je bezpečnost Severní Ameriky trvale svázána s bezpečností Evropy, a že primárním účelem NATO je zajištění stejné úrovně bezpečnosti všech jeho členů, a to bez ohledu na jejich rozdílné podmínky nebo vojenskou sílu. Aby NATO nicméně mohlo plnit výše uvedené úkoly a přispívat k vojensko-politické stabilitě (nejen) v Evropě a Severní Americe, členské státy se dle zadavatele prakticky každoročně zavazují pro jeho fungování vyčleňovat určité vojenské kapacity, které musí dosahovat co nejvyšší možné úrovně interoperability.

Zadavatel uvádí, že v případě pořizovaných víceúčelových vrtulníků, se jedná o v praxi ověřené vrtulníky (viz požadavek AČR uveden např. ve Strategii vyzbrojování a podpory rozvoje obranného průmyslu ČR do roku 2025), vyrobené a dodávané vojensky i politicky nejsilnějším členským státem NATO – USA, je dosažení plné interoperability prakticky zajištěno, u ruských vrtulníků Mi-35/24V nikoliv. Zadavatel poznamenává, že jedním z příkladů může být např. odmítnutí zástupců vlády Spojených států, NATO a dokonce i Národního bezpečnostního úřadu ČR zabudovat citlivé technologie potřebné pro participaci ve spojeneckých operacích (např. kódovací zařízení (krypto), pasivní a aktivní systémy ochrany, systém utajovaného spojení, zbraňové systémy APKWS apod.) do vrtulníku sovětské/ruské provenience.

Dále zadavatel uvádí, že v případě, že by požadované úrovně interoperability nebylo ze strany AČR včas dosaženo, ČR by částečně nebo zcela (v závislosti na příslušném případě) ztratila schopnost nasazovat deklarované vojenské kapacity v rámci spojeneckých operací (NATO/EU). Pokud by tento negativní stav navíc přetrvával delší dobu, mohlo by podle zadavatele při vážnějším narušení politicko-vojenské stability dojít dokonce i ke zpochybnění schopnosti ČR nadále participovat na činnosti Severoatlantické aliance jako takové (jednalo by se však o zcela krajní případ).

Nemožnost modernizace vrtulníků Mi-35/24V

Zadavatel uvádí, že vrtulníky Mi-35/24V jsou součástí výzbroje AČR přibližně od 90. let minulého století s tím, že k jejich modernizaci a dílčímu přizpůsobení požadavkům na účast v národních nebo mezinárodních operacích došlo do dnešní doby již mnohokrát, avšak vzhledem k vývoji vojenských technologií životnost zastaralých bojových strojů nelze prodloužovat donekonečna. Situaci navíc dle zadavatele podstatně sťažuje i fakt, že jediným dodavatelem a v některých případech i opravcem uvedených vrtulníků Mi-35/24V jsou subjekty na území Ruské federace.

Zadavatel uvádí, že „vrtulníky Mi 35/24V se v dnešní době nacházejí na samotné hranici životnosti, přičemž jejich opravy a údržba přestávají být vzhledem k nutnosti nejisté a zdlouhavé spolupráce se subjekty na území Ruské federace nejen efektivní, ale i realizovatelné. Jak zadavatel, tak státní podnik LOM Praha s.p., který pro zadavatele ve většině případů opravy a údržbu sovětských vrtulníků provádí, se již několik let potýkají s nepravidelnými a zpožděnými dodávkami standardních náhradních dílů, které jsou pro provoz vrtulníků Mi 35/24V zcela klíčové.

Problematickou se v souvislosti s výše uvedeným jeví i absence jakéhokoliv závazku Ruské federace poskytovat českým/spojeneckým subjektům patřičnou podporu (tj. především náhradní díly a materiál) pro případ, že by došlo k ozbrojenému konfliktu, jehož cíl by nebyl v souladu s jejími politicko-vojenskými cíli. Nejen z toho důvodu je závazek přezbrojit AČR součástí prakticky všech koncepčních a strategických dokumentů schválených vládou ČR. V případě, že by k tomuto přezbrojení AČR ve lhůtách uvedených v příslušných dokumentech nedošlo, byla by AČR uvržena do ekonomických potíží, a rovněž z hlediska zabezpečení dodávek vystavena značně riskantnímu nestrategickému prodloužení závislosti na zbrojním průmyslu Ruské Federace, což je v příkrém rozporu s bezpečnostními zájmy České republiky.

Pokud by i za cenu výše uvedeného technická životnost sovětských vrtulníků Mi 35/24V měla být uměle prodloužena, muselo by se tak stát prostřednictvím „nouzového“ provozu, a to

pouze za předpokladu, že by tak dovolil jejich technický stav, dostupnost servisu v rámci Ruské federace, a to pouze na omezenou dobu. Co se týče schopností deklarovaných v koncepčních a strategických dokumentech, jakož i v rámci širšího obranného a bezpečnostního programu, i po provedení generálních oprav a dostupných dílčích modernizací, by vrtulníky Mi 35/24V tyto schopnosti nemohly naplnit. V důsledku nezabudování citlivých technologií potřebných pro participaci ve spojeneckých operacích (např. kódovací zařízení (krypto), pasivní a aktivní systémy ochrany, systém utajovaného spojení, zbraňové systémy APKWS, protitankové rakety, systém plánování misí apod.), by nedošlo k dosažení požadované úrovně interoperability a kompatibility se systémy členských zemí NATO.“

50. K bodu 8. usnesení č. j. ÚOHS-08982/2020/513/JLÍ ze dne 20.3.2020 (viz bod 25. odůvodnění tohoto rozhodnutí) zadavatel v Doplnění vyjádření zadavatele č. j. MO 92040/2020-1350 ze dne 30.3.2020 mj. uvedl následující.

Zadavatel uvádí, že „V případě, že ve výše uvedeném časovém horizontu (tj. do roku 2026) nedojde k realizaci dodávek nových víceúčelových vrtulníků, jejich zavedení, dosažení plné operační připravenosti a s tím spojenému navýšení požadovaných schopností (např. schopnosti plnit úkoly bojové podpory, plnit operační úkoly ve dne i v noci a za ztížených meteorologických podmínek, utajené taktické datové komunikace atd.), dojde k nesplnění významné části Strategického programu udržení a rozvoje schopností Vzdušných sil AČR pro období od roku 2017 do roku 2026, jejíž plnění je v současné době v rámci probíhajícího správního řízení již podstatně ohroženo. Současně s tím dojde k nesplnění deklarovaných schopností uvedených v koncepčních a strategických dokumentech schválených vládou ČR. Ze strany vrtulníkového letectva nedojde zejména k:

- k dostatečnému zajištění plnění úkolů ozbrojených sil dle ust. § 9 až 10 a § 14 zákona č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách ČR, ve znění pozdějších předpisů;*
- k zachování schopnosti plnit úkoly protivzdušné obrany ČR v rámci NaPoSy PVO ČR či NATINAMDS;*
- k udržení schopnosti participovat na společných operacích a přijímat případnou technickou a logistickou pomoc spojenců (vrtulníkové letectvo AČR nebude schopno plnit úkolová uskupení, jakož i další požadavky mezinárodních bezpečnostních orgánů NATO/EU);*
- dosažení schopnosti palby pomocí přesně naváděné munice;*
- dosažení schopnosti zapojení do operací pátrací a záchranné služby v bojových podmínkách;*
- k dosažení požadované interoperability s partnery NATO/EU, a dále kompatibility s civilním ŘLP v případě SES/SESAR ;*
- získání schopnosti plnit operační úkoly ve dne i v noci, za ztížených meteorologických podmínek;*
- schopnosti zajišťovat leteckou záchrannou službu, popř. leteckou pátrací a záchrannou službu;*
- navýšení schopnosti plnit úkoly v rámci Integrovaného záchranného systému;*

- *navýšení schopnosti balistické ochrany víceúčelových vrtulníků a tím nezabezpečení ochrany bojové posádky a cestujících před působením střel;*
- *odstranění závislosti na zbrojním průmyslu Ruské federace apod.*

Zadavatel rovněž konstatuje, že významné ohrožení či přímé nesplnění závazků vyplývajících z předmětného širšího obranného a bezpečnostního programu (v rozšířeném významu i závazků vyplývajících z mezinárodního kontraktu schváleného kongresem Spojených států a podepsaného ministrem obrany ČR) by s největší pravděpodobností mělo negativní dopad na kredibilitu ČR ve vztahu k jejím nejsilnějším aliančním partnerům.

Zachování funkční transatlantické vazby a posílení strategického partnerství se Spojenými státy je možné koneckonců považovat za podstatné bezpečnostní zájmy ČR a mimo jiné i dílčí důvody, proč zadavatel zvolil způsob zadání, který zvolil. Nad rámec splnění zákonné dikce (jak evropských, tak i národních právních předpisů) a zjištění, že k pořizovaným víceúčelovým vrtulníkům neexistuje v EU alternativa, strategické partnerství se Spojenými státy umožní AČR v dlouhodobějším horizontu dosáhnout podstatně lepších schopností v oblastech vzdělávání a výcviku jednotek, zajištění bezpečnosti dodávek a interoperability v rámci NATO, to vše v kontextu neustále se zhoršující bezpečnostní situace ve světě.“

51. Usnesením č. j. ÚOHS-12032/2020/513/JLÍ ze dne 22.4.2020 Úřad stanovil zadavateli lhůtu k provedení úkonu:
- 1) předložení dokumentu/listiny prokazující tvrzení zadavatele o nepravdivých a zpožděných dodávkách „*byť standardních náhradních dílů, které jsou ovšem pro provoz ruských vrtulníků naprosto klíčové*“,
 - 2) předložení dokumentu/listiny prokazující tvrzení zadavatele, že současné vrtulníkové letectvo AČR má pouze „*omezenou schopnost provádět palebnou podporu jednotek pozemních sil. Zbraňový systém vrtulníků Mi-35/24V umožňuje pouze vizuální identifikaci a zaměření cíle ve dne a v noci s přístroji nočního vidění (NVG - Night Vision Goggles). Vrtulníkové letectvo AČR nedisponuje schopností vyhledávání cílů za ztížených povětrnostních podmínek. Zcela chybí integrace obrazu z infra-čidel a optických senzorů do systému výzbroje. Schopnost vlastní ochrany vrtulníků Mi-35/24V je omezena (např. absencí MAWS - Missile Attack Warning System a LWR - Laser Attack Warning System) a avionické systémy vrtulníků jsou zastaralé. Vrtulníky Mi-35/24V nedisponují schopností satelitní taktické komunikace a účinnou ochranou proti protiletadlovým řízeným střelám.*“, a dále tvrzení, že „*Co se týče schopností deklarovaných v koncepčních a strategických dokumentech, jakož i v rámci širšího obranného a bezpečnostního programu, i po provedení generálních oprav a dostupných dílčích modernizací, by vrtulníky Mi 35/24V tyto schopnosti nemohly naplnit....*“, a to v souvislosti s tvrzením navrhovatele ze dne 27.3.2020, že „*...stávající vrtulníky Mi-35/24V je za předpokladu jejich modernizace možné provozovat i za horizont Zadavatelem uváděného termínu roku 2026 a s požadovanými schopnostmi. Je tak zcela zřejmé, že pořízení nových vrtulníků není jedinou možností, jak zajistit obranyschopnost České republiky na úrovni vrtulníkového letectva.*“,
 - 3) předložení dokumentu/listiny prokazující tvrzení zadavatele, že „*Zastaralé ruské bitevně-transportní vrtulníky Mi-35/24V, které mají být pořizovanými vrtulníky brzy nahrazeny, se*

nacházejí na samotné hranici životnosti...“, a to v souvislosti s tvrzením navrhovatele ze dne 27.3.2020, že „...vrtulníky Mi-35/24V používané v AČR jsou nyní cca v polovině své životnosti z celkového počtu 3000 letových hodin.“

52. V návaznosti na usnesení č. j. ÚOHS-12032/2020/513/JLÍ ze dne 22.4.2020 Úřad dne 4.5.2020 obdržel dopis zadavatele „Předložení dokumentu/listiny...“ č. j. MO 119062/2020-1350 ze dne 30.4.2020 s přílohami.
53. K bodu 1. usnesení č. j. ÚOHS-12032/2020/513/JLÍ ze dne 4.5.2020 zadavatel ve svém vyjádření č. j. MO 119062/2020-1350 ze dne 30.4.2020 mj. uvádí, že tvrzení »*„o nepravdivých a zpožděných dodávkách „byť standardních náhradních dílů, které jsou pro provoz ruských vrtulníků naprosto klíčové“ z Ruské federace a Ukrajiny vychází z konstantního nedodržování termínů nasmlouvaných generálních oprav na vrtulnicích Mi-35/24V. Niž uvedená tabulka uvádí plánovaná data ukončení provádění generálních oprav (dále jen „GO“) a data jejich skutečného ukončení a převzetí příslušných dílčích plnění zástupci MO. Standardní doba provedení GO u vrtulníku Mi-35/24V je 1 rok, přičemž z uvedené tabulky vyplývá, že doba GO v délce 1 roku nebyla dodržena ani v jednom z citovaných případů.*

Termíny provádění GO vrtulníků Mi-35/24V:

<i>P. č.</i>	<i>PZ vrtulníku</i>	<i>Datum zahájení plnění</i>	<i>Plánované datum ukončení provádění GO</i>	<i>Skutečné datum plnění a převzetí vrtulníku po GO</i>
<i>1</i>	<i>0981</i>	<i>6. 11.2015</i>	<i>30. 4. 2017</i>	<i>29.1. 2018</i>
<i>2</i>	<i>7352</i>	<i>6. 11.2015</i>	<i>30. 4. 2017</i>	<i>15. 12. 2017</i>
<i>3</i>	<i>7360</i>	<i>14. 11.2016</i>	<i>14. 11.2017</i>	<i>20. 3. 2019</i>
<i>4</i>	<i>3367</i>	<i>14. 11.2016</i>	<i>30. 9. 2017</i>	<i>25. 7.2019</i>

Dané zpoždění termínů zadavatel prokazuje přiloženou smlouvou na provedení GO č. 145210073 (která byla uzavřena se státním podnikem LOM Praha s. p., Tiskařská 270/8, 100 38 Praha 10), a dále daňovými doklady, které jsou součástí protokolu čj. MO 123390/2020-1350 pod pořadovým číslem 4. – 7 obsahující vždy fakturu a objednávku k dílčímu plnění.

K rizikovým faktorům majících vliv na nepravdivost nebo zpoždění dodávek náhradních dílů patří:

- sankce vůči Ruské federaci a vyostřené vztahy mezi Ukrajinou a Ruskou federací;*
- rozdílná politická orientace České republiky a Ruské federace a s tím související prioritizace zákazníků;*
- složité uvolňování vojenského materiálu na export;*
- dlouhé dodací lhůty – v některých případech více jak 1 rok.«*

54. K bodu 2. usnesení č. j. ÚOHS-12032/2020/513/JLÍ ze dne 4.5.2020 zadavatel ve svém vyjádření č. j. MO 119062/2020-1350 ze dne 30.4.2020 mj. uvádí, že mezi dokumenty

obsahující informace o omezené schopnosti vrtulníkového letectva AČR/vrtulníků Mi-35/24V, patří Koncepcce výstavby vzdušných sil (bod 2. Analýza současného stavu (MCA) 2.1.4 Materiál), která byla zadavatelem uvedena již v „Doplnění vyjádření“, č. j. MO 92040/2020-1350, a která na str. 9-10 uvádí:

„Bitevní vrtulníky Mi-35/24V vybavené kulometnou, kanonovou, řízenou a neřízenou municí jsou určeny především k plnění úkolů bojové podpory jednotek pozemních sil, ozbrojeného doprovodu transportních vrtulníků, úkolů NaPoSy PVO ČR a zajištění výcviku FAC. Tyto vrtulníky mají schopnost omezené přepravy osob či materiálu. Systém výzbroje vrtulníků nemá schopnost samostatného vyhledávání cílů v noci; chybí integrace obrazu z infra-čidel a televizních sensorů do systému výzbroje. Avionické systémy vrtulníků jsou morálně zastaralé, chybí schopnost satelitní taktické komunikace a schopnost vlastní ochrany vrtulníků je též omezena absencí klíčových systémů (LWR, RWR). Z těchto důvodů vrtulníky neodpovídají požadavkům na operační nasazení, současným podmínkám a požadavkům letového provozu.“

55. Dalším dokumentem explicitně dokládajícím omezené schopnosti vrtulníků Mi-35/24V je podle zadavatele „Specifikace nabývaného majetku, pořizovaných služeb a stavebních prací „Víceúčelové vrtulníky - nákup, ve znění 3. doplňku, čj. MO 120330/2018-3416, která na str. 1 uvádí:

„Důvodem nabývání tohoto majetku je všestranné zabezpečení úkolů AČR. Vrtulníkové letectvo AČR (VrL) má omezenou schopnost provádět palebnou podporu jednotek pozemních sil. Zbraňový systém vrtulníků Mi-35/24 V umožňuje pouze vizuální identifikaci a zaměření cíle ve dne a v noci s NVG. Nemá schopnost vyhledávání cílů za ztížených povětrnostních podmínek. Chybí integrace obrazu z infra-čidel a optických sensorů do systému výzbroje. Schopnost vlastní ochrany vrtulníků Mi-35/24V je omezena (např. absencí MA WS, LWR) a avionické systémy vrtulníků jsou zastaralé. Nemá schopnost satelitní taktické komunikace. Z důvodů omezení navigačního a komunikačního vybavení a účinné ochrany proti letadlovým řízeným střelám nemají vrtulníky bojové podpory Mi-35/24V schopnost nasazení v operacích.“

56. Zadavatel dále uvádí, že k nemožnosti modernizace a provozování vrtulníků Mi-35/24V i za horizont roku 2026 se zadavatel již detailně vyjádřil v „Doplnění vyjádření“ č. j. MO 92040/2020-1350, v části Interoperabilita a Nemožnost modernizace vrtulníků Mi 35/24V.

57. K bodu 3. usnesení č. j. ÚOHS-12032/2020/513/JLÍ ze dne 4.5.2020 zadavatel ve svém vyjádření č. j. MO 119062/2020-1350 ze dne 30.4.2020 mj. uvádí, že trvá na svém tvrzení, že zastaralé ruské bitevně-transportní vrtulníky Mi-35/24V, které mají být nahrazeny pořizovanými víceúčelovými vrtulníky, se v současné době nacházejí na samotné hranici životnosti, přičemž protichůdné tvrzení navrhovatele považuje za účelové a zkreslené. Podle zadavatele je sice pravda, že z celkového technického života draku vrtulníku Mi-35/24V je vyčerpáno cca 1 500 letových hodin, což představuje polovinu z celkového počtu 3 000 letových hodin, nicméně se v tomto případě jedná pouze o technický život draku vrtulníku Mi-35/24V. Ostatní součásti vrtulníků Mi-35/24V, jako jsou např. avionické systémy, zbraňové systémy, komunikační prostředky, krypto moduly, podle zadavatele jsou zastaralé a absolutně nezpůsobilé splnit požadavky na nezbytné vybavení současných vrtulníků za účelem dosažení interoperability s partnery NATO/EU, které vychází ze standardů NATO (viz

AAP-06) a požadavků komise EU na kompatibilitu s civilním řízením letového provozu (EASA, Eurocontrol).

58. Využití druhé poloviny technického života draku vrtulníku Mi-35/24V popsané navrhovatelem k dalšímu provozu vrtulníků Mi-35/24V, by tak bylo podle zadavatele teoreticky možné pouze za předpokladu provedení rozsáhlé modernizace výše uvedených podsystémů, k jejíž nemožnosti se zadavatel již vyjádřil v „Doplnění vyjádření“ č. j. MO 92040/2020-1350, v části Interoperabilita a Nemožnost modernizace vrtulníků Mi 35/24V.
59. Usnesením č. j. ÚOHS-15682/2020/513/JLÍ ze dne 27.5.2020 Úřad stanovil zadavateli lhůtu k provedení úkonu:
- 1) prokázání souvislostí mezi zpožděním s opravami vrtulníků Mi-35/24V ze strany státního podniku LOM PRAHA s.p. a tvrzením zadavatele o nepravidelných a zpožděných dodávkách *„byť standardních náhradních dílů, které jsou ovšem pro provoz ruských vrtulníků naprosto klíčové“* z Ruské federace a Ukrajiny, a předložení dokumentů/listin, které budou tvrzení zadavatele o nepravidelných a zpožděných dodávkách náhradních dílů prokazovat,
 - 2) prokázání tvrzení zadavatele o „nemožnosti modernizace a provozování vrtulníků Mi-35/24V“ v souvislosti s jeho tvrzením, že *„Využití druhé poloviny technického života draku vrtulníku MI-35/24V popsané navrhovatelem k dalšímu provozu vrtulníků Mi35/24V, by tak bylo teoreticky možné pouze za předpokladu provedení rozsáhlé modernizace výše uvedených podsystémů....“*
60. V návaznosti na usnesení č. j. ÚOHS-15682/2020/513/JLÍ ze dne 27.5.2020 Úřad dne 8.6.2020 obdržel dopis zadavatele „Předložení dokumentu/listiny...“ č. j. MO 161135/2020-1350 ze dne 5.6.2020 s přílohami.
61. K bodu 1. usnesení č. j. ÚOHS-15682/2020/513/JLÍ ze dne 27.5.2020 zadavatel ve svém vyjádření č. j. MO 161135/2020-1350 ze dne 5.6.2020 mj. uvádí, že k prokázání souvislosti mezi zpožděním oprav vrtulníků Mi-35/24V ze strany státního podniku LOM PRAHA s. p. a tvrzením zadavatele o nepravidelných a zpožděných dodávkách *„byť standardních náhradních dílů, které jsou ovšem pro provoz ruských vrtulníku naprosto klíčové“* z Ruské federace a Ukrajiny, předkládá dopis ředitele státního podniku LOM PRAHA s.p. včetně jeho příloh. Podle zadavatele jako hlavní důvody výše uvedeného zpoždění ředitel LOM PRAHA s. p. uvádí skutečnosti, které mají významný vliv na délku pořízení, případně oprav leteckých součástí (dále jen „kooperace“) nezbytných k provádění oprav vrtulníků Mi-35/24V. Zadavatel uvádí, že pouze pořízení nebo kooperace trvají od žádosti o nabídku po dodání pořízených nebo opravených součástí 21 (15) měsíců. Předmětná doba nicméně dle zadavatele není celkovou dobou opravy příslušného vrtulníku Mi-35/24V. Téměř v každém případě je podle zadavatele nezbytné připočítat dobu od převzetí po demontáž příslušných součástí z vrtulníku Mi-35/24V; dobu pro provedení kompletní instalace do vrtulníku Mi-35/24V a dále dobu pro povinné přezkoušení a zálet po opravě. Celkově se tedy, jak již bylo uvedeno ve vyjádření č. j. MO 119062/2020-1350 ze dne 30.4.2020, podle zadavatele celková doba opravy prodlužuje o dalších cca 5 – 6 měsíců na výsledných 24 – 25 měsíců.
62. K bodu 2. usnesení č. j. ÚOHS-15682/2020/513/JLÍ ze dne 27.5.2020 zadavatel ve svém vyjádření č. j. MO 161135/2020-1350 ze dne 5.6.2020 mj. uvádí, že „nemožnost modernizace vrtulníků Mi-35/24V“ není ze své podstaty možné pouze izolovaně svázat s technickým

pohledem na možnost (ne)provedení modernizace ve 2. polovině technického života vrtulníků Mi-35/24V, a to vzhledem k přímé souvislosti s plněním rozhodnutí o ukončení závislosti na Ruské federaci v oblasti vyzbrojování, které je zakotveno v podstatně většině národních strategických dokumentů schválených vládou ČR, které již byly zaslány Úřadu dříve, viz č. j. MO 92040/2020-1350, tj. např. v Bílé knize o obraně, která ukládá ukončení provozu vrtulníků Mi-35/24V. Podle zadavatele se jedná o dokumenty, ze kterých je patrné rozhodnutí České republiky směřující k ukončení provozu vrtulníků Mi-35/24V, se kterými od roku 2026 již není možné počítat.

63. Zadavatel uvádí, že národní strategické dokumenty vychází z dokumentů Organizace severoatlantské smlouvy (NATO), které explicitně doporučují členským zemím NATO snižovat jejich závislost na zbraních původem z Ruské federace, a to jak národní cestou, tak cestou mezinárodní spolupráce. Toto doporučení se podle zadavatele pravidelně opakuje v dokumentech schválených představiteli států a vlád členských zemí NATO, např.:
- Politická směrnice pro obranné plánování 2019 č. j. D2/2020-NATO/1350 (Political Guidance For Defence Planning), která byla schválena ministry obrany zemí NATO. Dokument podle zadavatele obsahuje konkrétní zadání pro systém obranného plánování NATO (NDPP), které má dopad na všechny členské země NATO, přičemž významně ovlivňuje přístup těchto států k pořizování vojenské techniky a výzbroje. Jedná se o dokument cizí moci v anglickém jazyce, který vzhledem ke stupni utajení není možné doslova citovat a rovněž není možné nechat jej přeložit do českého jazyka.
 - Deklarace Bruselského Summitu (Brussels Summit Declaration) schválená představiteli států a vlád členských zemí NATO na jednání Severoatlantské rady (North Atlantic Council - NAC), které se uskutečnilo ve dnech 11. – 12.7.2018 v Bruselu, kterou za ČR podepsal prezident ČR Miloš Zeman. Zadavatel uvádí, že deklarace v článku 31 hovoří o úkolu pracovat na řešení existujících závislostí na starých ruských zbraňových systémech cestou národního úsilí a mezinárodní spolupráce.
 - Komuniké z Varšavského Summitu NATO (Warsaw Summit Communiqué), které bylo schváleno představiteli států, a vlád členských zemí NATO dne 9.7.2016, a které za ČR podepsal prezident ČR Miloš Zeman. Zadavatel uvádí, že komuniké v článku 78 vítá úsilí členských zemí Aliance řešit existující závislost na zastaralé ruské technice.
64. Dále zadavatel uvádí, že jeho tvrzení, že *»Využití druhé poloviny technického života by tak bylo možné pouze za předpokladu provedení rozsáhlé modernizace«* vychází u navigačních systémů a systémů komunikace z *»Prováděcího nařízení komise (EU) č. 1207/2011 ze dne 22. listopadu 2011, kterým se stanoví požadavky na výkonnost a interoperabilitu přehledu v jednotném evropském nebi (dále jen „PNK č. 1207/2011“)“* čl. 8. *Toto nařízení bylo následně změněno „Prováděcím nařízením komise (EU) č. 1028/2014 ze dne 26. září 2014, o změně prováděcího nařízení (EU) č. 1207/2011, kterým se stanoví požadavky na výkonnost a interoperabilitu přehledu v jednotném evropském nebi“ a „Prováděcím nařízením komise (EU) č. 2017/386 ze dne 6. března 2017, kterým se mění prováděcí nařízení (EU) č. 1207/2011, kterým se stanoví požadavky na výkonnost a interoperabilitu přehledu v jednotném evropském nebi“.* Z uvedených dokumentů je zřejmé, že provoz státních letadel

definovaných v čl. 3 odst. 10 PNK č. 1207/2011 je možný u jednotlivých podsystémů letadel pouze ve stanovených termínech, uvedených dále v čl. 8. V oblasti zbraňových systémů u výzbroje, munice, systémů optoelektronického průzkumu, systémů elektronického boje a systémů protiopatření proti protiletadlovým řízeným střelám země – vzduch platí požadavek vyvázání ze závislosti na systémech užívaných Ruskou federací.»

65. Usnesením č. j. ÚOHS-17463/2020/513/JLÍ odeslaným dne 10.6.2020 Úřad stanovil zadavateli lhůtu k provedení úkonu: předložení úředně ověřeného překladu do jazyka českého písemností vyhotovených v cizím jazyce s výjimkou písemností vyhotovených v jazyce slovenském, včetně příložených příloh:
- které zadavatel předal Úřadu dne 8.6.2020 předávacím protokolem č. j. MO 162777/2020-1350, na základě usnesení č. j. ÚOHS-15682/2020/513/JLÍ ze dne 27.5.2020, a
 - které zadavatel Úřadu zaslal v příloze dokumentu „Předložení dokumentu/listiny“ č. j. MO 161135/2020-1350 ze dne 5.6.2020.
66. Dne 19.6.2020 zadavatel předal Úřadu vyžádané překlady.
67. Usnesením č. j. ÚOHS-19498/2020/513/JLÍ ze dne 26.6.2020 stanovil Úřad účastníkům řízení lhůtu, ve které se mohli vyjádřit k podkladům rozhodnutí.
68. K podkladům rozhodnutí se vyjádřil pouze navrhovatel, jehož vyjádření ze dne 9.7.2020 Úřad obdržel téhož dne.

Vyjádření navrhovatele ze dne 9.7.2020 k podkladům rozhodnutí

69. *Reakce navrhovatele na vyjádření zadavatele č. j. MO 92040/2020-1350 ze dne 30.3.2020 k bodům 1. – 3. usnesení Úřadu č. j. ÚOHS-08982/2020/513/JLÍ ze dne 20.3.2020.*

Podle navrhovatele zadavatel na konkrétní požadavky Úřadu neodpovídá tak, jak Úřad ve svém usnesení požaduje. Zadavatel podle názoru navrhovatele konstatuje, že má pro pojem širší obranný nebo bezpečnostní program, který má zásadní význam z hlediska bezpečnostních zájmů České republiky vlastní definici a následně se již vyjadřuje pouze k této své vlastní definici, která však nekoresponduje se zněním § 264 odst. 5 zákona.

K požadavkům Úřadu na vysvětlení pojmů „obrný program“ a „bezpečnostní program“ se zadavatel podle navrhovatele uvádí pouze obecné koncepce a cíle platné při zajišťování obrany a bezpečnosti státu, jako je identifikace a eliminace bezpečnostních hrozeb, zajištění svrchovanosti a územní celistvosti státu, ochrana obyvatel atd. Pod naplňování uvedených obecných koncepcí a cílů však podle navrhovatele lze podřadit jakýkoliv program či nákup realizovaný pro potřeby AČR. Podle názoru navrhovatele úmyslem zákonodárce nebylo formulovat natolik obecnou a širokou výjimku, která by umožnila neuložit zákaz plnění smlouvy v případě jakýchkoliv armádních nákupů, pokud by při jejich zadávání (resp. při uzavření smlouvy na tyto nákupy) byl porušen zákon. Naopak zákonodárce dle navrhovatele zcela jasně formuloval, že se nemůže jednat o jakýkoliv obranný nebo bezpečnostní program, ale toliko o program širší, který má zásadní význam z hlediska bezpečnostních zájmů České republiky, čímž odlišil, že mohou existovat rovněž obranné a bezpečnostní programy, které nemusí naplňovat (i) atribut širšího programu, a/nebo (ii) atribut zásadního významu z hlediska bezpečnostních zájmů České republiky.

Navrhovatel souhlasí s tím, že zákonná definice tohoto pojmu „širší“ obranný nebo bezpečnostní program neexistuje, ale dodává, že na základě gramatického (jazykového), systematického a logického výkladu je nutno dojít k závěru, že se musí jednat o konkrétní (jasně vymezený) obranný nebo bezpečnostní program se širšími vzájemnými souvislostmi pořizovaného plnění, kdy nemožnost pořízení jedné dílčí části závažným způsobem ohrozí existenci celku.

V rámci gramatického výkladu navrhovatel jako příklad uvádí situaci, kdy zadavatel hodlá pro účely obrany státu pořídit lodě a letadla, jejichž nákup realizuje samostatnými výběrovými řízeními. Pokud v případě výběrového řízení na nákup letadel dojde k nezákonnému uzavření smlouvy, je podle navrhovatele na místě posouzení otázky, zda lze upustit od uložení zákazu plnění smlouvy s odkazem na dotčenou výjimku. Podle navrhovatele úmyslem zákonodárce zcela nepochybně bylo rozlišení situací, kdy nákup lodí a letadel tvoří širší program, neboť se jedná o pořízení letadlových lodí, pro které jsou určena pořizovaná letadla, a v takovém případě by uložení zákazu plnění smlouvy na pořízení letadel byl ohrožen širší program spočívající ve vybavení ozbrojených složek státu funkční flotilou letadlových lodí. Oproti tomu by se dle navrhovatele o širší program nejednalo, pokud by nákupy lodí a letadel byly na sobě vzájemně nezávislé, neboť by se nejednalo o letadlové lodě. Navrhovatel dodává, že v takovém případě by zákazem plnění smlouvy na pořízení letadel nebyl ohrožen nákup lodí a nejednalo by se o ohrožení širšího programu.

K systematickému a logickému výkladu navrhovatel uvádí, že povinnost Úřadu uložit zadavateli zákaz plnění smlouvy reaguje na závažnou situaci, kdy zadavatel nerespektoval zákon do té míry, že porušil explicitně formulovaný zákaz a v rozporu s tímto zákazem uzavřel smlouvu a z této povinnosti Úřadu zakázat plnění smlouvy umožnil zákonodárce pouze několik výjimek, které je však z povahy věci a rovněž s ohledem na konstantní judikaturu vždy nutno aplikovat restriktivně a pouze pokud je nade vše pochybnosti prokázáno, že jsou podmínky pro aplikaci příslušné výjimky naplněny.

Nemá-li být zákaz plnění uložen, pak podle navrhovatele důvody musí být obzvláště závažné, resp. možnost aplikace výjimky z tohoto zákazu musí být zcela výjimečná. Za takové výjimečné důvody nelze dle navrhovatele považovat fakt, že je pořizováno jakékoliv plnění uvedené v obecných koncepčních dokumentech AČR, k čemuž dochází prakticky vždy, neboť se jedná o dokumenty formulované široce a obecně. Navrhovatel zastává názor, že záměrem zákonodárce nebylo zakotvení obecné výjimky ze zákazu plnění smlouvy pro prakticky veškerá plnění pořizovaná pro potřeby AČR ve smyslu „zákaz plnění smlouvy nemusí být uložen, pokud předmět plnění je v souladu s koncepcí výstavby AČR“, nýbrž systematickým a logickým výkladem uvedené výjimky lze dojít k závěru, že tuto výjimku lze aplikovat pouze na úzký okruh armádních nákupů, které tvoří jasně vymezený obranný či bezpečnostní program s úzkými vazbami jeho jednotlivých prvků.

Podle navrhovatele zadavatel ve svém vyjádření k otázce, kdy lze obranný nebo bezpečnostní program považovat za „širší“, vůbec nereagoval. Navrhovatel vyjadřuje domněnku, že to bylo z důvodu, že pořizované víceúčelové vrtulníky součástí žádného širšího programu ve výše uvedeném smyslu nejsou.

70. *Reakce navrhovatele na vyjádření zadavatele č. j. MO 92040/2020-1350 ze dne 30.3.2020 k bodu 4. usnesení Úřadu č. j. ÚOHS-08982/2020/513/JLÍ ze dne 20.3.2020.*

Zadavatel podle navrhovatele ve svém vyjádření označil jediný dokument, a to Strategický program udržení a rozvoje schopností Vzdušných sil AČR pro období od roku 2017 do roku 2026 (dále jen „Strategický program VzS AČR“), který má dle zadavatele definovat širší obranný nebo bezpečnostní program, který má zásadní význam z hlediska bezpečnostních zájmů České republiky. Navrhovatel dodává, že zadavatel ve svém vyjádření uvádí, a obsah dokumentu to potvrzuje, že Strategický program VzS AČR (program 107V320) je rozdělen na dva podprogramy, a že pořízení víceúčelových vrtulníků je součástí prvního podprogramu 107V321, který je dále rozdělen na pět dílčích cílů. Zapojení vrtulníkového letectva do plnění operačních úkolů AČR je dle navrhovatel dílčím cílem č. 2 podprogramu, což vedle obsahu dokumentu opět potvrzuje i sám zadavatel. Navrhovatel dále upozorňuje na to, že i k naplnění dílčího cíle č. 2 podprogramu 107V321 je definováno více dílčích úkolů, a že vedle pořízení víceúčelových vrtulníků je to dále pořízení transportních a dopravních letounů, modernizace transportních vrtulníků a dopravních letounů a pořízení speciální výstroje pro piloty.

Navrhovatel uvádí, že pokud je tedy pořízení víceúčelových vrtulníků pouze jedním z úkolů stanovených k naplnění jednoho z pěti dílčích cílů v rámci jednoho ze dvou podprogramů zadavatelem označeného Strategického programu VzS AČR coby širšího obranného nebo bezpečnostního programu, pak logicky zákaz plnění smlouvy nemůže ohrozit samotnou existenci tohoto bezpečnostního programu jako takového, což je zákonná podmínka pro aplikaci výjimky ze zákazu plnění smlouvy.

Navrhovatel dále poukazuje na to, že jedním z výrazných a opakujících se argumentů zadavatele je potřeba zbavení se závislosti na ruské technice, avšak Strategický program VzS AČR na str. 5 (a též dále) mezi nosné investiční akce řadí též modernizaci vrtulníků Mi-17 (2016-2018) a Mi-171Š (2016-2019). Navrhovatel dodává, že tyto vrtulníky jsou rovněž ruské výroby a skutečnost, že zadavatel hodlá jinou část vrtulníkové letky ruské provenience modernizovat, jeho argument značně oslabuje.

Navrhovatel dále uvádí, že podle Strategického programu VzS AČR ke splnění dílčího cíle č. 2 je potřeba získat schopnost nasazení 4 víceúčelových vrtulníků do roku 2026. Uvedený požadavek však podle navrhovatele lze splnit i v případě, že by došlo k zákazu plnění smlouvy, a tedy k nutnosti realizovat nové zadávací řízení, neboť jak stávající dodavatel (vláda USA), tak i navrhovatel jsou schopni dodat 4 víceúčelové vrtulníky i významně dříve než do roku 2026. Navrhovatel uvádí, že je schopen dodat 4 vrtulníky do 31 měsíců od podpisu smlouvy, což doložil překladem relevantní částí nabídky v rámci svého vyjádření ze dne 27.3.2020. Dále navrhovatel upozorňuje i na to, že dle uzavřené smlouvy je stávající dodavatel schopen dodat všech 12 ks vrtulníků do tří let od uzavření smlouvy, tedy cíl na pořízení 4 ks vrtulníků do roku 2026 je stávající dodavatel nepochybně schopen realizovat i v případě zrušení smlouvy a realizace nového zadávacího řízení. Zákazem plnění smlouvy by nebyl program definovaný dokumentem Strategický program VzS AČR ohrožen, i pokud by byl považován za širší obranný nebo bezpečnostní program.

71. *Reakce navrhovatele na vyjádření zadavatele č. j. MO 92040/2020-1350 ze dne 30.3.2020 k bodům 5. – 7. usnesení Úřadu č. j. ÚOHS-08982/2020/513/JLÍ ze dne 20.3.2020.*

Navrhovatel uvádí, že zadavatelem uvedené dokumenty obsahují požadavky na schopnosti vrtulníkového letectva, ale upozorňuje na skutečnost, že uvedené dokumenty počítají s pořízením 12 víceúčelových vrtulníků, přičemž odkazuje na dokumenty:

- *Koncepce rozvoje dopravního a vrtulníkového letectva s výhledem do 2025: „Dojde k vytvoření dvou letek...každá letka bude obsahovat celkem 14 vrtulníků, z toho 8 vrtulníků Mi-171S a min. 6 víceúčelových vrtulníků“, a dále „Základním předpokladem k naplnění cílů vrtulníkového letectva do roku 2025 je dle předmětné koncepce tedy jak zachování 16 ks vrtulníků Mi-171Š, tak především pořízení nových, min. 12 ks víceúčelových vrtulníků. Jedná se o počty, které zajistí, že ČR bude schopná dostát všem bezpečnostním a obranným závazkům jak na vlastním území, tak v rámci zahraničních operací, a to včetně podpory speciálních a pozemních sil.“*
- *Dlouhodobý výhled pro obranu 2030: „...v následujících letech bude vrtulníkové letectvo rozvíjeno k plnění širokého spektra operačních úkolů včetně úkolů ve prospěch speciálních sil a integrovaného záchranného systému. Hlavní část bude tvořena středními transportními vrtulníky a víceúčelovými vrtulníky“.*
- *Koncepce výstavby armády ČR 2025, která podle navrhovatele zdůrazňuje zapojení vrtulníků do IZS (integrovaný záchranný systém), pro které je klíčový právě víceúčelový charakter vrtulníků.*

K tomu navrhovatel dodává, že zadavatel uzavřel smlouvu na dodávku pouze 8 ks víceúčelových vrtulníků a 4 ks bojových vrtulníků, a že zadavatelem uváděné koncepční dokumenty přitom s pořízením čistě bojových vrtulníků nepočítají. Podle navrhovatele tak zadavatel realizací zadávacího postupu mimo režim zákona a nezákonným uzavřením smlouvy realizoval nikoliv cíle souladné s koncepčními dokumenty AČR, ale především cíle politické, když záměrem zadavatele bylo na prvním místě pořídit vrtulníky od USA.

K požadavku Úřadu doložit a prokázat (bod č. 5 usnesení), že by modernizací vrtulníků Mi-35/24V nebylo schopností deklarovaných v koncepčních dokumentech AČR dosaženo, zadavatel podle navrhovatele uvádí pouze obecná tvrzení, založená na domněnkách a dohaděch toho, „co by mohlo nastat“, aniž by zadavatel doložil, že jím popisované scénáře buď reálně nastaly a/nebo s vysokou mírou pravděpodobnosti hrozí.

Rovněž k požadavku Úřadu na prokázání a doložení konkrétními dokumenty, že by vrtulníky Mi-35/24V nemohly být použity ve spojeneckých operacích, zadavatel dle navrhovatele uvádí pouze obecná tvrzení opřená o obecné pasáže z koncepčních dokumentů AČR.

72. *Reakce navrhovatele na vyjádření zadavatele č. j. MO 92040/2020-1350 ze dne 30.3.2020 k bodu 8. usnesení Úřadu č. j. ÚOHS-08982/2020/513/JLÍ ze dne 20.3.2020.*

Podle navrhovatele zadavatel v této části svého vyjádření výslovně uvádí, že nepořízením víceúčelových vrtulníků dojde k nesplnění významné části Strategického programu VzS AČR, čímž přiznává, že ohrožena je pouze část programu, který považuje za širší obranný nebo bezpečnostní program ve smyslu zákonné definice. Zadavatel se dle navrhovatele snaží navodit dojem, že se jedná o významnou část tohoto strategického programu, což však navrhovatel rozporuje, neboť podle jeho názoru z obsahu Strategického programu VzS AČR nevyplývá, že by pořízení nových víceúčelových vrtulníků bylo významnou částí celého

programu, nebo že by bylo významnější než části jiné; naopak se jedná pouze o jeden z řady dílčích cílů.

Podle navrhovatele zadavatel dále argumentuje významem smlouvy uzavřené s vládou USA a kredibilitou České republiky, avšak z pohledu zákonného vymezení podmínek pro aplikaci výjimky z povinnosti uložit zákaz plnění smlouvy jsou tyto argumenty dle navrhovatele zcela bezpředmětné stejně jako pojmy „funkční transatlantické vazby“ a „strategické spojení s USA“, které není možno považovat za širší obranný nebo bezpečnostní program, a proto nemohou být pro rozhodování Úřadu jakkoliv relevantní.

73. *Reakce navrhovatele na vyjádření zadavatele č. j. MO 119062/2020-1350 ze dne 30.4.2020 k usnesení č. j. ÚOHS-12032/2020/513/JLÍ ze dne 22.4.2020.*

Navrhovatel uvádí, že zadavatel se obsáhle vyjádřil a doložil dokumenty k prokázání, že (i) docházelo k nepravdělným a zpožděným dodávkám náhradních dílů, klíčových pro provoz ruských vrtulníků Mi-35/24V, že (ii) současné vrtulníky Mi-35/24V mají omezenou schopnost provádět podporu pozemních sil, a že (iii) současné vrtulníky Mi-35/24V se nachází na samotné hranici své životnosti.

Navrhovatel zdůrazňuje, že ani shora uvedené skutečnosti, resp. tvrzení zadavatele, jež Úřad požadoval doložit relevantními dokumenty a listinami, nejsou jakkoliv významné z pohledu naplnění podmínek pro aplikaci výjimky z povinnosti Úřadu uložit zadavateli zákaz plnění smlouvy. Tyto skutečnosti a dokumenty podle navrhovatele nemají jakýkoliv vztah k ústřední otázce, kterou se Úřad musí v rámci správního řízení zabývat, tedy zda vůbec existuje širší obranný nebo bezpečnostní program, který má zásadní význam z hlediska bezpečnostních zájmů České republiky a jehož součástí jsou pořizované nové víceúčelové vrtulníky, resp., pokud by existence takového programu byla prokázána, což navrhovatel rozporuje, zda může uložení zákazu plnění smlouvy závažným způsobem ohrozit existenci takového programu. Podle názoru navrhovatele informace, dokumenty a listiny předložené zadavatelem mohou totiž prokázat pouze problémy při dodávkách náhradních dílů pro stávající vrtulníky Mi-35/24V a/nebo že vrtulníky Mi-35/24V lze modernizovat pouze s obtížemi, což však nemá žádnou relevanci při posouzení, zda jsou naplněny podmínky pro aplikaci výjimky stanovené v § 264 odst. 5 zákona.

Výše uvedené by dle navrhovatele mohlo být relevantní pouze za situace, kdy by současně bylo prokázáno, že

- existuje širší obranný nebo bezpečnostní program, který má zásadní význam z hlediska bezpečnostních zájmů České republiky a jehož součástí je plnění pořizované zadavatelem, a
- že tento program může být v důsledku uložení zákazu plnění smlouvy závažným způsobem ohrožen. Pouze za této situace by dle navrhovatele bylo možné zvažovat, zda možnost modernizace stávajících Mi-35/24V nemůže mít vliv na naplnění této podmínky, tedy zda by možnost modernizace stávajících Mi-35/24V nevyloučila její naplnění, neboť by touto alternativou (namísto pořízení nových víceúčelových vrtulníků) došlo k odvrácení hrozby závažného ohrožení existence širšího obranného nebo bezpečnostního programu. Navrhovatel však vyjadřuje přesvědčení, že tato úvaha není vůbec na místě, neboť zadavatel existenci širšího obranného nebo

bezpečnostního programu neprokázal, resp. je zcela zjevné, že pokud by tímto programem měl být Strategický program VzS AČR, pak uložením zákazu plnění smlouvy nemůže být v žádném případě závažným způsobem ohrožena jeho existence.

74. *Reakce navrhovatele na vyjádření zadavatele č. j. MO 161135/2020-1350 ze dne 5.6.2020 k usnesení č. j. ÚOHS-15682/2020/513/JLÍ ze dne 27.5.2020.*

Navrhovatel uvádí, že zadavatel v tomto vyjádření reagoval na požadavek Úřadu na doložení dalších informací a tvrzení týkajících se možnosti modernizace stávajících vrtulníků Mi-35/24V. Podle navrhovatele zadavatel obsáhlou dokumentací dokládá skutečnosti, které zadavatel tvrdil již ve svém vyjádření ze dne 30.4.2020, a to že na straně generálního dodavatele oprav vrtulníků Mi-35/24V docházelo ke zpoždění s provedením oprav z důvodu, že docházelo ke zpoždění s dodávkami náhradních dílů ze strany jejich výrobce, případně že výrobce vůbec nerefletoval na jejich objednávky. Navrhovatel je však přesvědčen, že pro otázku naplnění podmínek pro aplikaci výjimky uvedené v § 264 odst. 5 zákona nejsou tyto informace a dokumenty nijak významné.

V další části vyjádření zadavatel podle navrhovatele dokládá informace a dokumenty týkající se tvrzení, že vrtulníky Mi-35/24V není možné modernizovat a reaguje tak na tvrzení navrhovatele, že vrtulníky Mi-35/24V jsou teprve v polovině své životnosti. Zadavatel dle navrhovatele již ve svém vyjádření ze dne 30.4.2020 potvrdil, že vrtulníky Mi-35/24V mají vyčerpáno pouze cca 1500 z celkového počtu 3000 letových hodin a zde pouze rozvádí a snaží se prokázat tvrzení, že vrtulníky ani přes to, že technicky ještě za hranicí své životnosti nejsou, nelze modernizovat. Toto tvrzení však zadavatel dle navrhovatele prokazuje dokumenty spíše politického než technického charakteru. Tvrzená nemožnost modernizace vrtulníků je v dokumentech předložených zadavatelem podle navrhovatele založena spíše na záměru České republiky a států NATO zbavit se závislosti na ruské technice, než na faktické nemožnosti tuto modernizaci provést, avšak na politické rovině nelze založit závěr o tom, zda vrtulníky Mi-35/24V lze nebo nelze modernizovat. Podle navrhovatele ani skutečnosti a dokumenty předložené zadavatelem v rámci vyjádření ze dne 5.6.2020 nejsou rozhodné pro posouzení, zda jsou splněny podmínky pro aplikaci výjimky uvedené v § 264 odst. 5 zákona.

V závěru svého vyjádření navrhovatel uvádí, že podmínky pro aplikaci výjimky z povinnosti Úřadu uložit zadavateli plnění smlouvy stanovené v § 264 odst. 5 zákona nebyly naplněny a Úřad je dle § 264 odst. 1 zákona povinen zákaz plnění smlouvy uložit. Navrhovatel zdůrazňuje, že se jedná o smlouvu, která byla prokazatelně uzavřena způsobem, kterým zadavatel porušil zákon, a že uložení zákazu plnění takové smlouvy je nejen jediným možným zákonným způsobem nápravy. Pro nezjednání nápravy by podle navrhovatele musely existovat zcela výjimečné důvody, jak vyžaduje nejen obecný veřejný zájem na fungování právního státu, ale explicitně též zákon; existence takových výjimečných důvodů však nebyla prokázána.

75. Usnesením č. j. ÚOHS-21179/2020/513/JLÍ ze dne 16.7.2020 stanovil Úřad zadavateli lhůtu k provedení úkonu:

- 1) Podání vyjádření k argumentaci navrhovatele, že „Zadavatel však uzavřel smlouvu na dodávku pouze 8 ks víceúčelových vrtulníků a 4 ks bojových vrtulníků. Zadavatelem uváděné koncepční dokumenty přitom s pořízením čistě bojových vrtulníků nepočítají.

Zadavatel tak realizací zadávacího postupu mimo režim zákona a nezákonným uzavřením smlouvy realizoval nikoliv cíle souladné s koncepčními dokumenty AČR, ale především cíle politické“, tedy

- k podání vysvětlení, zda skutečnost, že došlo k uzavření smlouvy na dodávku 8 ks víceúčelových vrtulníků a 4 ks bojových vrtulníků není v rozporu s koncepčními dokumenty předloženými zadavatelem, tedy se záměrem pořídit víceúčelové vrtulníky, a dále
- v této souvislosti i k vyjasnění údajů o různém počtu vrtulníků, který je uváděn v koncepčních materiálech zaslaných zadavatelem.

2) Podání vyjádření k argumentaci navrhovatele, že *»Úřad požadoval rovněž doložit a prokázat (bod č. 5 usnesení), že by modernizací vrtulníků Mi-35/24V nebylo schopností deklarovaných v koncepčních dokumentech AČR dosaženo. V tomto směru Zadavatel uvádí pouze obecná tvrzení, která nejsou ničím doložena. Tvrzení Zadavatele jsou založena na domněnkách a dohaděch toho, „co by mohlo nastat“, aniž by Zadavatel doložil, že jím popisované scénáře buď reálně nastaly a/nebo s vysokou mírou pravděpodobnosti hrozí«, a že „Rovněž k požadavku Úřadu na prokázání a doložení konkrétními dokumenty, že by vrtulníky Mi-35/24V nemohly být použity ve spojeneckých operacích, Zadavatel opět uvádí pouze obecná tvrzení opřena o obecné pasáže z koncepčních dokumentů AČR. Dle názoru Navrhovatele tak ani tento požadavek Úřadu splněn nebyl“, zda modernizované vrtulníky Mi-35/24V, které jsou součástí výzbroje Armády České republiky, disponují schopnostmi (technologemi), které jim bez omezení umožní jejich používání ve spojeneckých operacích, a které disponují schopnostmi, které jim umožní plnou interoperabilitu, tedy schopnost jednat společně, koordinovaně, efektivně a účinně pro dosažení spojeneckých taktických, operačních a strategických cílů, a pokud ne, ke sdělení konkrétních schopností (technologií), kterými modernizované vrtulníky Mi-35/24V nedisponují a z jakých konkrétních důvodů.*

76. Dne 17.7.2020 Úřad obdržel žádost zadavatele o prodloužení lhůty stanovené usnesením č. j. ÚOHS-21179/2020/513/JLÍ ze dne 16.7.2020. Úřad usnesením č. j. ÚOHS-21904/2020/513/JLÍ ze dne 17.7.2020 na žádost zadavatele lhůtu k podání vyjádření prodloužil.

77. Dne 23.7.2020 Úřad obdržel vyjádření zadavatele z téhož dne k usnesení Úřadu č. j. ÚOHS-21179/2020/513/JLÍ ze dne 16.7.2020. Zadavatel ve svém vyjádření mj. uvedl následující.

78. K bodu 1. usnesení č. j. ÚOHS-21179/2020/513/JLÍ ze dne 16.7.2020

Podle zadavatele skutečnost, že došlo k uzavření smlouvy na dodávku 8 ks víceúčelových vrtulníků a 4 ks bojových vrtulníků, není žádným způsobem v rozporu s koncepčními dokumenty. Zadavatel uvádí, že koncepční dokumenty uvádějí přesné počty pořizovaného vojenského materiálu pouze zřídka, a to vzhledem k tomu, že spíše než na samotné počty pořizovaného vojenského materiálu, které mohou být do jisté míry vždy ovlivněny jak ekonomickými, tak i strategickými faktory, cílí na podstatné schopnosti, kterých AČR musí v určitém horizontu dosáhnout.

Za hlavní schopnosti, jejichž získání/zvýšení nebo udržení má AČR pořízením nových vrtulníků dosáhnout, lze podle zadavatele považovat především schopnost vzdušných sil AČR chránit

vzdušný prostor, poskytovat palebnou podporu pozemním a speciálním silám (jak na území ČR, tak v zahraničních operacích), zajistit přepravu osob a materiálu, zvýšit interoperabilitu v rámci NATO, snížit závislost na vojenské technice Ruské Federace, zapojit se do NATO integrovaného systému protivzdušné a protiraketové obrany (NATINAMDS) atd. V případě, že by AČR schopností deklarovaných v koncepčních dokumentech v předepsaném časovém horizontu nedosáhla, mohlo by podle zadavatele velice rychle dojít jak k ohrožení bezpečnostních zájmů České republiky, tak ke snížení či dokonce eliminaci obranyschopnosti České republiky, a to za současného neplnění mezinárodních závazků převzatých zejména v rámci NATO.

Jediným čistě koncepčním dokumentem, který dle zadavatele obsahuje přesnější číselný údaj o pořízení víceúčelových vrtulníků, je Koncepce rozvoje dopravního a vrtulníkového letectva s výhledem do roku 2025, která byla schválena Vládou ČR v roce 2013 (dále jen „KrDaVL“), která na str. 20 uvádí, že *„základním předpokladem k naplnění cílů Vrlje zachování 16 ks vrtulníku Mi-171Š a pořízení nových, min. 12 ks víceúčelových vrtulníků“*, přičemž se jedná o počet, který byl do KrDaVL zahrnut na základě doporučení koaličních partnerů a rovněž mnohaletých zkušeností z působení vrtulníkových jednotek AČR v zahraničních operacích.

Zadavatel je přesvědčen o tom, že i na obsah této textace musí být pohlíženo v souvislosti s ostatními koncepčními dokumenty a především prismatem dalšího – objektivního – vývoje KrDaVL, který se odráží např. v Koncepci výstavby vzdušných sil do roku 2025, která byla schválena Vládou ČR v roce 2019 a která představuje vůči KrDaVL koncepci nadřazenou. Podle zadavatele je pravdou, že AČR prostřednictvím KrDaVL v roce 2013 prosazovala pořízení min. 12 víceúčelových vrtulníků typu LMH (Lehký víceúčelový vrtulník), nebo MH (Střední víceúčelový vrtulník), nicméně činila tak pouze do doby, než zjistila, že na již známém trhu neexistuje žádný víceúčelový vrtulník typu LMH, který by splňoval takticko-technické požadavky AČR. Výše uvedené skutečnosti se dle zadavatele včetně příslušné modifikace počtů pořizovaných vrtulníků (pouze typů MH) následně odrazily jak ve výše zmíněné Koncepci výstavby vzdušných sil do roku 2025, tak i ve Strategickém programu udržení a rozvoje schopností Vzdušných sil AČR pro období od roku 2017 do roku 2026 a příslušné Specifikaci nabývaného majetku. V souladu s výše uvedeným zadavatel konstatuje, že si není vědom jakéhokoliv rozporu mezi jeho jednáním a předloženými koncepčními dokumenty.

Tvrzení navrhovatele, že *„koncepční dokumenty přitom s pořízením čistě bojových vrtulníku nepočítají“* a že zadavatel *„realizací zadávacího postupu mimo režim zákona a nezákonným uzavřením smlouvy realizoval nikoliv cíle souladné s koncepčními dokumenty AČR, ale především cíle politické“* považuje zadavatel za hrubě zkreslené, založené na informacích vytržených z kontextu. Zadavatel mj. uvádí, že *„Na předmět smlouvy uzavřené s vládou Spojených států amerických nelze pohlížet jako na nákup dvou zcela odlišných kategorií vrtulníků, tj. 8 ks víceúčelových vrtulníků a 4 ks bojových vrtulníků, a to vzhledem k tomu, že se jedná o pořízení velice efektivního a komplexního zbraňového systému označovaného v US NAVY jako systém H-1, tvořeného 2 platformami MH (UH-1Y a AH-1Z) s vysokou shodou konstrukčních celků (až 85 %, garantováno ze strany US NAVY), mezi kterými je možné za splnění určitých podmínek alternovat (shoda souvisí hlavně s operačním použitím, výcvikem či logistickým zabezpečením).“*

K jednotlivým počtům vrtulníků uvedených ve Strategickém programu udržení a rozvoje schopností Vzdušných sil AČR pro období od roku 2017 do roku 2026 (dále jen „program“), na které se Úřad ve svém usnesení dotazuje, zadavatel uvádí, že se jedná již o zcela konkrétní počty potřebné pro plnění té či oné schopnosti. Podle zadavatele v případě, že bude AČR v příslušném časovém horizontu schopná nasadit pořizované vrtulníky v předepsané kombinaci spolu s ostatními prostředky vzdušných sil AČR, dojde ke splnění schopností požadovaných mj. výše uvedenými koncepčními dokumenty. Z uvedené textace dle zadavatele rovněž vyplývá, že mezi pořizovanými vrtulníky je možné do jisté míry a za účelem splnění cílů programu alternovat.

79. K bodu 2. usnesení č. j. ÚOHS-21179/2020/513/JLÍ ze dne 16.7.2020

Zadavatel uvádí, že schopnostmi (technologemi), které jim bez omezení umožní jejich používání ve spojeneckých operacích modernizované vrtulníky Mi-35/24V nedisponují. Nejrozsáhlejší seznam schopností, kterými vrtulníky Mi-35/24V nedisponují a jejichž absence neumožňuje vrtulníkům Mi-35/24V jejich neomezenou účast ve spojeneckých operacích, a to včetně dosažení plné interoperability, je podle zadavatele uveden v Koncepti výstavby vzdušných sil do roku 2025 z roku 2017 a dále programu.

Dle zadavatele se např. jedná o schopnost samostatného vyhledávání cílů v noci, integrace obrazu z infračervených čidel a televizních senzorů do systémů výzbroje a satelitní taktické komunikace, přičemž schopnost vlastní ochrany vrtulníků Mi-35/24V je omezena absencí důležitých systémů pro nasazení v bojových operacích, jako jsou systémy LWR (Laser Warning Receiver) a RWR (Radar Warning Receiver). Vrtulníky Mi-35/24V podle zadavatele neodpovídají jak samotným požadavkům na operační nasazení, tak současným podmínkám a požadavkům na bezpečnost letového provozu (Pozn.: Dle posledních informací zadavatele v současnosti probíhá na půdě AČR diskuse o určení data definitivního odstavení vrtulníků Mi-35/24V, a to v dohledné době).

Pro ilustraci výše uvedeného zadavatel uvádí, že jednotlivé zástavby interoperabilních citlivých technologií jako jsou např. systémy LWR a RWR, jsou vedle souhlasu zástupců NATO, Ministerstva obrany České republiky a Národního bezpečnostního úřadu podmíněny mj. i souhlasem Kongresu Spojených států amerických, jehož udělení si v případě žádosti o zástavbu do sovětské technologie lze jen velice těžko představit (Pozn.: Systémy LWR a RWR jsou využívány především v souladu s Databázemi hrozeb Severoatlantické aliance, jejichž bezpečnost a integritu není možné zajistit za současného využívání sovětské technologie).

Závěrem zadavatel konstatuje, že k problematice nemožnosti modernizovat vrtulníky Mi-35/24V se obdobně vyjádřil již několikrát, a to např. v rámci Doplnění vyjádření, čj.: MO 92040/2020-1350, nebo Předložení dokumentu/Listiny, čj.: MO 161135/2020-1350.

80. Usnesením č. j. ÚOHS-22571/2020/513/JLÍ ze dne 23.7.2020 Úřad stanovil účastníkům řízení lhůtu, ve které se mohli vyjádřit k podkladům rozhodnutí.

81. K podkladům rozhodnutí se vyjádřil pouze navrhovatel, jehož vyjádření ze dne 30.7.2020 Úřad obdržel téhož dne.

Vyjádření navrhovatele ze dne 30.7.2020 k podkladům rozhodnutí

82. *Reakce navrhovatele na vyjádření zadavatele č. j. MO 213659/2020-1350 ze dne 23.7.2020 k bodu 1. usnesení Úřadu č. j. ÚOHS-21719/2020/513/JLÍ ze dne 16.7.2020*

Navrhovatel se neztotožňuje s tvrzením zadavatele, že počet jednotlivých typů pořizovaných vrtulníků, kdy zadavatel hodlá pořídit 8 ks víceúčelových vrtulníků a 4 ks bojových vrtulníků, není v rozporu s koncepčními dokumenty, které Zadavatel doložil v rámci svých předchozích vyjádření. Podle navrhovatele sám zadavatel potvrzuje, že dokument *Koncepce rozvoje dopravního a vrtulníkového letectva s výhledem do roku 2025* uvádí, že má být pořízeno min. 12 ks víceúčelových vrtulníků a následně uvádí, že tento dokument se dále vyvíjel a tento vývoj se odrazil v navazujících dokumentech, konkrétně v dokumentu *Koncepce výstavby vzdušných sil do roku 2025*. Tento dokument sice požadovaný počet nových víceúčelových vrtulníků nestanoví, avšak uvádí, že jako náhrada za vrtulníky Mi-35/24V mají být pořízeny víceúčelové vrtulníky, nikoliv bojové vrtulníky nebo kombinace víceúčelových a bojových vrtulníků. Rovněž dokument *Strategický program udržení a rozvoje schopností Vzdušných sil ACR pro období od roku 2017 do roku 2026* nestanoví, že by k dosažení stanovených cílů jako náhrada vrtulníků Mi-35/24V měly či mohly být pořízeny také bojové vrtulníky. Naopak, tento dokument rovněž uvádí, že pořízeny mají být pouze víceúčelové vrtulníky.

Za fakt svědčící v neprospěch zadavatele navrhovatel považuje to, že dokument „*Strategický program udržení a rozvoje schopností Vzdušných sil AČR pro období od roku 2017 do roku 2026*“ v čl. B2 na straně 11 uvádí, že k naplnění stanoveného cíle má být při 80 % provozuschopnosti flotily v jakémkoliv okamžiku letuschopných maximálně 9 víceúčelových vrtulníků, z čehož 3 vrtulníky mají být vyčleněny pro potřeby výcviku a 4 vrtulníky pro plnění bojových úkolů.

Při počtu 8 ks pořizovaných víceúčelových vrtulníků nelze podle navrhovatele stanoveného cíle dosáhnout, neboť pokud bude provozuschopnost flotily 80 %, pak to v praxi z celkového počtu 8 vrtulníků znamená pouze 6 provozuschopných, a v takovém případě nebude naplněn požadavek 3 vrtulníků pro výcvik a 4 vrtulníků pro plnění bojových úkolů. Z výše uvedeného tak lze dle navrhovatele dovodit, že minimální počet víceúčelových vrtulníků musí být 10, aby při stanovené míře provozuschopnosti byly splněny požadované počty provozuschopných vrtulníků pro výcvik a pro plnění bojových operací. Podle navrhovatele tedy pořízení čistě bojových vrtulníků není v souladu s koncepčními dokumenty, které předložil zadavatel.

Dále navrhovatel poukazuje na to, že sám zadavatel v dokumentu z roku 2019, který definuje investiční záměr na pořízení víceúčelových vrtulníků (dokument *Investiční záměr akce č. 107V321002001 ze dne 23.8.2019*) uvádí, že pořízeno má být 12 ks víceúčelových vrtulníků. Ani tento dokument podle navrhovatele neuvádí, že by bylo možné nahradit určitý počet víceúčelových vrtulníků za bojové vrtulníky.

Navrhovatel uvádí, že zadavatel provedl změnu zadání, kdy namísto 4 víceúčelových vrtulníků pořizuje bojové vrtulníky, a to bez opory v jakémkoliv z koncepčních, strategických či interních dokumentů, kterých se sám dovolává. Podle navrhovatele změna zadání prokazuje, že zakázka na pořízení 8 ks víceúčelových a 4 ks bojových vrtulníků přímým nákupem od vlády USA sleduje primárně splnění politického zadání, a nikoliv plnění strategických cílů AČR.

Navrhovatel dále rozporuje tvrzení zadavatele, že za splnění určitých podmínek lze alternovat mezi pořizovanými víceúčelovým a bojovými vrtulníky, resp. mezi platformami, na kterých jsou postaveny (UH-1Y pro víceúčelové a AH-1Z pro bojové vrtulníky). Souhlasit lze

dle navrhovatele s tvrzením, že vysoká konstrukční shoda může být využitelná v rámci výcviku či logistického zabezpečení. Nelze však souhlasit s tím, že by konstrukční shodu bylo možno využít i v rámci operačního použití, tedy že by v rámci operačního použití mohly platformy UH-1Y a AH-1Z alternovat. To dle navrhovatele dokládá zejména fakt, že platforma bojového vrtulníku AH-1Z neplní mj. tyto požadavky, které na pořizované vrtulníky klade sám zadavatel:

- letecká služba záchrany a bojová záchrana osob
- letecký odsun zraněných - CASEVAC
- vzdušná přeprava osoba a materiálu
- taktické vzdušné výsadky
- spolupráce s IZS
- přeprava min. 8 vojáků (pozemní síly) s výstrojí a výzbrojí
- schopnost CASEVAC - min. 2 nosítek v nákladové kabině
- celková hmotnost pro přepravu v nákladové kabině min. 960 kg.

Skutečnost, že bojový vrtulník AH-1Z neodkáže výše uvedené takticko-operační požadavky splnit je dle navrhovatele daná tím, že tento vrtulník je pouze dvoumístný a nedisponuje žádným nákladovým prostorem, ve kterém by bylo možné převážet osoby či materiál. Tvrzení zadavatele, že vrtulníky UH-1Y a AH-1Z lze alternovat i v rámci operačního použití, je podle navrhovatele nepravdivé.

Navrhovatel dále uvádí, že pořízení 4 ks bojových vrtulníků je nejen v rozporu s výše uvedenými koncepčními dokumenty, ale je nesystémové samo o sobě. Podle navrhovatele je obecně známým faktem, že počet vrtulníků, které budou reálně k dispozici pro operativní nasazení a plnění úkolů, je vždy nezanedbatelně nižší, než jejich celkový počet (což dokládá také výše zmíněná pasáž z dokumentu *Strategický program udržení a rozvoje schopností Vzdušných sil AČR pro období od roku 2017 do roku 2026*). Je tak nutno počítat s tím, že na části letky bude prováděn výcvik, část bude na plánované údržbě a část bude v servisu za účelem diagnostiky a odstranění různých vad či poškození. Ze 4 bojových vrtulníků tak bude mít zadavatel dle navrhovatele k dispozici pro operativní nasazení vždy maximálně dva, spíše však jen jeden, což je pro smysluplné operativní použití nedostatečné. Zadavatel si je této skutečnosti podle navrhovatele vědom, neboť jeho zástupci v médiích uváděli, že v rámci aktuální akvizice nejde o konečný stav a postupně budou dokupovány další vrtulníky. O jakékoliv akvizici bojových vrtulníků však v žádném koncepčním dokumentu není podle navrhovatele zmínka a zadavatel postupuje nekoncepčně a nedodržuje dokumenty, na které sám odkazuje.

Navrhovatel též poukazuje na to, že zadavatel v podstatě označuje shora vyjmenované koncepční dokumenty AČR spíše za obecné dokumenty, které podléhají různým vlivům a vývoji. Navrhovatel dále uvádí, že ve svém vyjádření ze dne 30.3.2020 však zadavatel označil dokument *Strategický program udržení a rozvoje schopností Vzdušných sil AČR pro období od roku 2017 do roku 2026* za dokument, který má definovat širší obranný nebo bezpečnostní program, který má zásadní význam z hlediska bezpečnostních zájmů České republiky ve smyslu definice obsažené v § 264 odst. 5 zákona. Zadavatel tak podle názoru navrhovatele

charakter těchto dokumentů účelově přizpůsobuje svým aktuálním potřebám, kdy jednou se má jednat o dokumenty přesně definující konkrétní obranný či bezpečnostní program a jindy se má jednat pouze o určité vodítko, které definuje pouze širší cíle, kterých má být dosaženo, což svědčí o účelovém postupu zadavatele a o tom, že žádný širší obranný nebo bezpečnostní program, který má zásadní význam z hlediska bezpečnostních zájmů České republiky, a který by mohl být zákazem plnění smlouvy zásadním způsobem ohrožen, neexistuje.

83. *Reakce navrhovatele na vyjádření zadavatele č. j. MO 213659/2020-1350 ze dne 23.7.2020 k bodu 2. usnesení Úřadu č. j. ÚOHS-21719/2020/513/JLÍ ze dne 16.7.2020.*

Podle navrhovatele zadavatel v bodu 2. svého vyjádření nepřináší v zásadě žádné nové skutečnosti nebo tvrzení a opět tvrdí, že modernizované vrtulníky Mi-35/24V nedisponují schopnostmi, které by jim umožnily plnou interoperabilitu a nasazení ve spojeneckých operacích.

Navrhovatel poukazuje na to, že v dokumentu *Investiční záměr akce č. 107V321002001* zadavatel „v bodu D.1 nejdříve uvádí, že vrtulníky Mi-35/24V ve stávajícím stavu nemají požadované schopnosti, nicméně v navazujícím odstavci uvádí, že pro zachování vrtulníků Mi-35/24V v provozu (a tedy pro účely jejich operačního použití) by bylo potřeba provést jejich modernizaci“. Podle navrhovatele jako argument proti provedení modernizace zadavatel v tomto dokumentu (který je však pro posuzovanou investiční akci zcela základní) uvádí pouze to, že by si modernizace vyžádala nemalé investiční výdaje, a že by to bylo v rozporu s cílem snižování závislosti na ruské technice. Ve světle toho, že pořízení nových vrtulníků je zcela nepochybně řádově dražší než modernizace těch stávajících, a že argument snižování závislosti na ruské technice je ryze politický, navrhovatel uzavírá, že modernizace vrtulníků Mi-35/24V možná je (byť s potenciálními obtížemi), a současně, jak v dokumentu obsahujícím zadání investiční akce výslovně uvádí sám zadavatel, by vedla k jejich zachování v provozu. Zadavatel si tak podle navrhovatele v dokumentu, který sám připravil, a v nynějším vyjádření, protirečí a nynější vyjádření proto nelze než považovat za účelové.

Podle navrhovatele možnost či nemožnost modernizace vrtulníků Mi-35/24V na úroveň, která umožní jejich plné nasazení ve spojeneckých operacích, není z pohledu posuzování podmínek pro aplikaci výjimky stanovené v § 264 odst. 5 zákona relevantní. Závěr o tom, zda uložením zakazu plnění smlouvy může být podstatně ohrožena existence širšího obranného nebo bezpečnostního programu (jehož existenci zadavatel nijak neprokázal) nemůže být podle navrhovatele založena na úvaze, zda lze nebo nelze modernizovat stávající vrtulníky Mi-35/24V na úroveň plného nasazení ve spojeneckých operacích, případně za jakých podmínek. Navrhovatel uvádí, že z jednotlivých dokumentů, které jsou obsahem správního spisu, plyne, že vrtulníky Mi-35/24V modernizovat lze a lze je tímto způsobem udržet v provozu na období několika dalších let. Zákazem plnění smlouvy tak nemůže být dle navrhovatele zásadním způsobem ohrožen cíl, kterým je operativní použití víceúčelových vrtulníků v AČR. Tím spíše tak podle navrhovatele nemůže být ohrožen jakýkoliv bezpečnostní či obranný program, který by byl na tomto cíli založen, přičemž existence takového programu nebyla nijak prokázána.

84. V další části svého vyjádření navrhovatel shrnuje proces předcházející uzavření smlouvy a okolnosti jejího uzavření. Dále pak stručně uvádí i skutečnosti, které již byly obsaženy v jeho

vyjádření ze dne 9.7.2020, a které se týkají dokumentu *Strategický program udržení a rozvoje schopností Vzdušných sil AČR pro období od roku 2017 do roku 2026*. V závěru svého vyjádření navrhovatel uvádí, že podmínky pro aplikaci výjimky z povinnosti Úřadu uložit zadavateli plnění smlouvy stanovené v § 264 odst. 5 zákona nebyly naplněny a Úřad je dle § 264 odst. 1 zákona povinen zákaz plnění smlouvy uložit.

Závěry Úřadu

85. Úřad přezkoumal na základě § 248 a následujících ustanovení zákona šetřený případ ve všech vzájemných souvislostech a po zhodnocení všech podkladů pro rozhodnutí zajištěných v průběhu správního řízení rozhodl podle § 265 písm. a) zákona o zamítnutí návrhu, neboť nebyly zjištěny důvody pro uložení nápravného opatření. Ke svému rozhodnutí Úřad uvádí následující rozhodné skutečnosti.

Relevantní ustanovení zákona

86. Podle § 191 odst. 2 zákona zadavatel není povinen zadat v zadávacím řízení veřejné zakázky v oblasti obrany nebo bezpečnosti, jestliže jsou zadávány veřejným zadavatelem podle § 4 odst. 1 písm. a) vládě nebo místní správě jiného státu a jejich předmětem jsou
1. dodávky vojenského či citlivého materiálu,
 2. stavební práce či služby přímo související s dodávkami podle bodu 1,
 3. stavební práce či služby výhradně pro vojenské účely, nebo
 4. citlivé stavební práce či citlivé služby.
87. Podle § 212 odst. 2 zákona pokud zadavatel v případě nadlimitní veřejné zakázky neodeslal oznámení o zahájení zadávacího řízení, může odeslat dobrovolné oznámení o záměru uzavřít smlouvu prostřednictvím formuláře podle přímo použitelného předpisu Evropské unie.
88. Podle § 212 odst. 3 zákona Formulář zadavatel odešle elektronicky do
- a) Věstníku veřejných zakázek, jde-li o podlimitní veřejnou zakázku,
 - b) Věstníku veřejných zakázek a do Úředního věstníku Evropské unie, jde-li o nadlimitní veřejnou zakázku; odeslání do Úředního věstníku Evropské unie může zadavatel učinit prostřednictvím provozovatele Věstníku veřejných zakázek.
- Formulář se nepovažuje za odeslaný, pokud jej provozovatel Věstníku veřejných zakázek nebo Úředního věstníku Evropské unie nepřijal k uveřejnění z důvodu nevyplnění povinných údajů nebo nedodržení stanovených formátů. Zadavatel musí být schopen prokázat datum odeslání formuláře k uveřejnění ve Věstníku veřejných zakázek, popřípadě v Úředním věstníku Evropské unie.
89. Podle § 241 odst. 1 zákona může námitky podat dodavatel, kterému postupem zadavatele souvisejícím se zadáváním podlimitní nebo nadlimitní veřejné zakázky, včetně koncese s výjimkou koncesí malého rozsahu podle § 178 nebo se zvláštními postupy podle části šesté hrozí nebo vznikla újma.
90. Podle § 241 odst. 2 zákona se námitky podle odstavce 1 podávají písemně a lze je podat proti
- a) všem úkonům nebo opomenutím zadavatele v zadávacím řízení a zvláštnímu postupu podle části šesté, včetně stanovení zadávacích podmínek,

- b) volbě druhu zadávacího řízení nebo režimu veřejné zakázky, nebo
- c) postupu zadavatele, který směřuje k zadání veřejné zakázky mimo zadávací řízení v rozporu s tímto zákonem.

91. Podle § 246 odst. 1 zákona zadavatel nesmí uzavřít smlouvu s dodavatelem
- a) před uplynutím lhůty pro podání námitek proti rozhodnutí o vyloučení účastníka zadávacího řízení, o výběru dodavatele nebo proti úkonu dobrovolného oznámení o záměru uzavřít smlouvu,
 - b) do doby doručení rozhodnutí o námitkách stěžovateli, byly-li námitky podány,
 - c) před uplynutím lhůty pro podání návrhu na zahájení řízení o přezkoumání úkonů zadavatele, pokud podané námitky odmítl,
 - d) ve lhůtě 60 dnů ode dne zahájení řízení o přezkoumání úkonů zadavatele, pokud byl návrh na zahájení řízení podán včas; zadavatel však může i v této lhůtě smlouvu uzavřít, pokud Úřad návrh zamítl nebo bylo správní řízení vedené o návrhu zastaveno a takové rozhodnutí nabylo právní moci.
92. Podle § 254 odst. 1 písm. b) zákona návrh na uložení zákazu plnění smlouvy na veřejnou zakázku může podat navrhovatel, který tvrdí, že zadavatel uzavřel smlouvu přes zákaz jejího uzavření stanovený tímto zákonem nebo předběžným opatřením.
93. Podle § 254 odst. 2 zákona v návrhu musí být uvedeno, kdy se navrhovatel dozvěděl o tom, že zadavatel uzavřel smlouvu postupem podle § 254 odst. 1 zákona.
94. Podle § 254 odst. 3 zákona návrh doručí navrhovatel Úřadu a ve stejnopisu zadavateli do 1 měsíce ode dne, kdy zadavatel uveřejnil oznámení o uzavření smlouvy způsobem podle § 212 odst. 2 zákona s uvedením důvodu pro zadání veřejné zakázky bez uveřejnění oznámení o zahájení zadávacího řízení, předběžného oznámení nebo výzvy k podání nabídek ve zjednodušeném podlimitním řízení, nejpozději však do 6 měsíců od uzavření této smlouvy.
95. Podle § 264 odst. 1 zákona Úřad uloží zadavateli v řízení zahájeném na návrh podle § 254 zákaz plnění smlouvy, byla-li smlouva na veřejnou zakázku nebo rámcová dohoda uzavřena postupem uvedeným v § 254 odst. 1. Platí, že smlouva, ohledně níž Úřad uložil zákaz plnění, aniž by postupoval podle odstavce 3, je neplatná od samého počátku.
96. Podle § 264 odst. 5 zákona Úřad neuloží zákaz plnění smlouvy, pokud jde o smlouvu na veřejnou zakázku v oblasti obrany nebo bezpečnosti a zároveň pokud by důsledky tohoto zákazu závažným způsobem ohrozily existenci širšího obranného nebo bezpečnostního programu, který má zásadní význam z hlediska bezpečnostních zájmů České republiky.
- Skutečnosti týkající se podání námitek a uzavření smlouvy*
97. Dne 20.11.2019 zadavatel obdržel námitky navrhovatele, které směřovaly proti postupu zadavatele směřujícího k zadání veřejné zakázky mimo zadávací řízení.
98. Dne 21.11.2019 byl zadavatelem podepsán dokument „Letter of Offer and Acceptance (LOA) EZ-P-SBF“, kterým došlo k uzavření smlouvy na veřejnou zakázku „Víceúčelové vrtulníky – nákup“ s vládou Spojených států amerických.
99. Dne 5.12.2019 zadavatel rozhodl o odmítnutí námitek navrhovatele.

K postavení zadavatele

100. Podle § 4 odst. 1 písm. a) zákona je veřejným zadavatelem Česká republika a její organizační složky.
101. Zadavatel – Ministerstvo obrany – je ve smyslu § 3 odst. 1 zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů, organizační složkou státu, a tudíž je veřejným zadavatelem ve smyslu § 4 odst. 1 písm. a) zákona, který je povinen postupovat při zadávání veřejných zakázek podle zákona.

K dodržení lhůty k podání návrhu na uložení zakazu plnění smlouvy

102. Dodržení lhůty k podání návrhu na uložení zakazu plnění smlouvy na veřejnou zakázku „Víceúčelové vrtulníky – nákup“ (dále jen „smlouva“), zpochybnil zadavatel ve svém vyjádření k návrhu ze dne 27.2.2020. Podle zadavatele se navrhovatel o uzavření smlouvy dozvěděl již dne 13.12.2019, kdy došlo k uveřejnění smlouvy v registru smluv a k návratu ministra obrany z USA a s tím souvisejícím tiskovým prohlášením (viz bod 8. odůvodnění tohoto rozhodnutí). Navrhovatel s tímto názorem zadavatele nesouhlasí s tím, že o podpisu smlouvy se dozvěděl až dne 24.1.2020 v souvislosti s nahlížením do správního spisu sp. zn. S0450/2019/VZ s tím, že jediným nástrojem ke zveřejnění informace o uzavření smlouvy na veřejnou zakázku je Věstník veřejných zakázek a Úřední věstník Evropské unie, nikoliv registr smluv či tisková prohlášení zadavatele (viz body 27. – 29. odůvodnění tohoto rozhodnutí).
103. Podle § 254 odst. 2 zákona v návrhu musí být uvedeno, kdy se navrhovatel dozvěděl o tom, že zadavatel uzavřel smlouvu postupem podle § 254 odst. 1 zákona. Navrhovatel ve svém návrhu uvedl, že se o uzavření smlouvy dozvěděl dne 24.1.2020 při nahlédnutí do správního spisu sp. zn. S0450/2019/VZ.
104. Podle § 254 odst. 3 zákona návrh doručí navrhovatel Úřadu a ve stejnopisu zadavateli do 1 měsíce ode dne, kdy zadavatel uveřejnil oznámení o uzavření smlouvy způsobem podle § 212 odst. 2 zákona s uvedením důvodu pro zadání veřejné zakázky bez uveřejnění oznámení o zahájení zadávacího řízení, předběžného oznámení nebo výzvy k podání nabídek ve zjednodušeném podlimitním řízení, nejpozději však do 6 měsíců od uzavření této smlouvy.
105. Úřad konstatuje, že v šetřeném případě byla smlouva na plnění veřejné zakázky uzavřena dne 21.11.2019, a že zadavatel smlouvu neuveřejnil způsobem podle § 212 odst. 2 zákona. Skutečnost, že zadavatel uveřejnil smlouvu v registru smluv či prezentování uzavření smlouvy jiným způsobem (zadavatel odkazuje na tisková prohlášení), nenahrazuje zákonem předepsaný způsob uveřejňování informací (a to ani informací o uzavření smlouvy). V šetřeném případě tedy návrh na uložení zakazu plnění smlouvy navrhovatel nemohl ani doručit ve lhůtě do 1 měsíce ode dne, kdy zadavatel uveřejnil oznámení o uzavření smlouvy způsobem podle § 212 odst. 2 s uvedením důvodu pro zadání veřejné zakázky bez uveřejnění oznámení o zahájení zadávacího řízení, předběžného oznámení nebo výzvy k podání nabídek ve zjednodušeném podlimitním řízení, neboť zadavatel informace týkající se uzavření smlouvy na veřejnou zakázku „Víceúčelové vrtulníky – nákup“ ve Věstníku veřejných zakázek ani v Úředním věstníku Evropské unie neuveřejnil. Proto byl navrhovatel oprávněn návrh na uložení zakazu plnění smlouvy podat do 6 měsíců od uzavření této smlouvy, což bezpochyby dodržel, neboť k uzavření smlouvy došlo dne 21.11.2019 a návrh byl doručen dne 18.2.2020.

106. Lze tedy konstatovat, že navrhovatel doručil návrh na uložení zákazu plnění smlouvy v souladu s § 254 odst. 3 zákona.

K § 264 odst. 1 zákona – uložení zákazu plnění smlouvy

107. Podle § 264 odst. 1 zákona Úřad uloží zadavateli v řízení zahájeném na návrh podle § 254 zákaz plnění smlouvy, byla-li smlouva na veřejnou zakázku nebo rámcová dohoda uzavřena postupem uvedeným v § 254 odst. 1. Platí, že smlouva, ohledně níž Úřad uložil zákaz plnění, aniž by postupoval podle odstavce 3, je neplatná od samého počátku.

108. Navrhovatel v návrhu žádá, aby Úřad zadavateli podle § 264 odst. 1 uložil zákaz plnění smlouvy, neboť zadavatel nedodržel postup stanovený v § 264 odst. 1 písm. b) zákona, když uzavřel smlouvu v době kdy byly podány námitky. Zadavatel k návrhu navrhovatele uvádí, že jsou dány důvody pro neuložení zákazu plnění smlouvy podle § 264 odst. 5 zákona, neboť se jedná o smlouvu na veřejnou zakázku v oblasti obrany nebo bezpečnosti a zároveň by důsledky tohoto zákazu závažným způsobem ohrozily existenci širšího obranného nebo bezpečnostního programu, který má zásadní význam z hlediska bezpečnostních zájmů České republiky.

109. K uzavření smlouvy Úřad uvádí, že zákon stanovuje v určitých případech takzvanou „blokační dobu“, což je doba, po kterou zadavatel nesmí uzavřít smlouvu. Jak mimo jiné vyplývá z § 246 odst. 1 písm. b) zákona, zadavatel nesmí uzavřít smlouvu s dodavatelem do doby doručení rozhodnutí o námitkách stěžovateli, byly-li námitky podány. Zadavatel však uvedené pravidlo v šetřeném případě nerespektoval, když smlouvu na plnění veřejné zakázky uzavřel dne 21.11.2020, tedy den poté, co dne 20.11.2019 obdržel námitky navrhovatele, přičemž o námitkách rozhodl až dne 5.12.2019. Zadavatel tedy uzavřel smlouvu přes zákaz stanovený v § 246 odst. 1 písm. b) zákona.

110. Podle § 264 odst. 1 zákona Úřad uloží zadavateli v řízení zahájeném na návrh podle § 254 zákaz plnění smlouvy, byla-li smlouva na veřejnou zakázku nebo rámcová dohoda uzavřena postupem uvedeným v § 254 odst. 1 zákona. Jak již Úřad uvedl výše, smlouva na veřejnou zakázku byla uzavřena přes zákaz jejího uzavření stanovený v § 246 odst. 1 písm. b) zákona, a proto by bylo namístě uložit zákaz jejího plnění. Současně je ovšem nutno zkoumat, zda neexistují okolnosti, za kterých Úřad zákaz plnění uzavřené smlouvy neuloží, které jsou pro smlouvu na veřejnou zakázku v oblasti obrany a bezpečnosti zakotveny v § 264 odst. 5 zákona. K tomu Úřad doplňuje, že veřejnými zakázkami v oblasti obrany a bezpečnosti jsou specifické veřejné zakázky na dodávky, služby či stavební práce, přičemž jejich specifčnost vyplývá ze samotného předmětu veřejné zakázky. Podle § 187 odst. 1 písm. a) zákona veřejnou zakázkou v oblasti obrany nebo bezpečnosti je veřejná zakázka, kterou zadává zadavatel a jejímž předmětem jsou dodávky vojenského materiálu, jeho součástí, náhradních dílů nebo dílčích částí. Podle § 28 písm. n) zákona jsou vojenským materiálem zbraně, střelivo a další materiál, který je speciálně určen, zkonstruován nebo přizpůsoben pro vojenské účely; seznam vojenského materiálu je uveden v příloze č. 1 k tomuto zákonu. V příloze č. 1 k zákonu, která obsahuje seznam vojenského materiálu podle § 28 písm. n) zákona jsou pod kategorií č. 11 Letecká technika a její vybavení pro zajištění obrany nebo bezpečnosti státu v bodu 1. uvedena letadla, vrtulníky a bezpilotní prostředky speciálně konstruované nebo upravené. V šetřeném případě je předmětem plnění smlouvy dodávka 8 vrtulníků UH-1Y a 4 vrtulníků AH-1Z vč. výzbroje, podpory (technická podpora, logistická

technická podpora, výcvik, ...) a příslušenství. S ohledem na výše uvedené Úřad konstatuje, že je nepochybné, že se jedná o smlouvu na veřejnou zakázku v oblasti obrany a bezpečnosti.

111. Úřad proto posuzoval, zda existují okolnosti, za kterých Úřad zákaz plnění uzavřené smlouvy neuloží. Vzhledem k tomu, že v daném případě se jedná o veřejnou zakázku v oblasti obrany a bezpečnosti, zabývá se Úřad tím, zda existují důvody pro neuložení zakazu plnění smlouvy podle § 264 odst. 5 zákona, přičemž zadavatel se těchto důvodů ve svých podáních také dovolává.

K § 264 odst. 5 zákona – neuložení zakazu plnění smlouvy na veřejnou zakázku v oblasti obrany a bezpečnosti, pokud by důsledky tohoto zakazu závažným způsobem ohrozily existenci širšího obranného nebo bezpečnostního programu, který má zásadní význam z hlediska bezpečnostních zájmů České republiky

Bezpečnostní zájmy České republiky

112. S ohledem na tvrzení zadavatele ohledně naplnění důvodů pro neuložení zakazu plnění smlouvy s odkazem na § 264 odst. 5 zákona Úřad nejprve podrobněji uvádí, co se rozumí tzv. bezpečnostními zájmy České republiky. Za tím účelem Úřad přihlédl k dokumentu „Bezpečnostní strategie České republiky 2015“ schváleném usnesením vlády České republiky č. 79 ze dne 4.2.2015 (dále jen „bezpečnostní strategie“).
113. Z předmětné bezpečnostní strategie vyplývá, že je základním dokumentem bezpečnostní politiky České republiky, na který navazují další strategie a koncepce. V části této strategie „Bezpečnostní zájmy ČR“ je uvedeno, že ČR rozlišuje své bezpečnostní zájmy podle stupně důležitosti do tří kategorií na: „životní“, „strategické“ a „další významné“.
114. Podle bezpečnostní strategie životním zájmem je „zajištění suverenity, svrchované existence, územní celistvosti a politické nezávislosti ČR, zachování všech náležitostí demokratického právního státu včetně záruky a ochrany základních lidských práv a svobod obyvatel. Ochrana životních zájmů státu a jeho občanů je základní povinností vlády i všech orgánů veřejné správy“.
115. Naplňování strategických zájmů, jak je uvedeno v bezpečnostní strategii, napomáhá ochraně životních zájmů. Mezi strategickými zájmy jsou mj. uvedeny: bezpečnost a stabilita, především v euroatlantickém prostoru, prevence a zvládnutí místních a regionálních konfliktů a zmírňování jejich následků, naplňování strategického partnerství mezi NATO a EU, včetně posilování jejich spolupráce při komplementárním rozvíjení obranných a bezpečnostních schopností.
116. Účelem prosazování dalších významných zájmů je přispět k zajištění životních a strategických zájmů a zvyšovat odolnost společnosti vůči bezpečnostním hrozbám.
117. Úřad konstatuje, že v šetřeném případě se jedná o smlouvu na veřejnou zakázku v oblasti obrany a bezpečnosti (k tomu viz bod 107. odůvodnění tohoto rozhodnutí), jejímž předmětem je nákup vrtulníků UH-1Y a AH-1Z, tedy vojenského materiálu, který je s ohledem na výše uvedené nepochybně nezbytný k zajištění bezpečnostních zájmů první a druhé kategorie, tedy životních a strategických zájmů (viz body 114. a 115. odůvodnění tohoto rozhodnutí).

Širší obranný nebo bezpečnostní program, který má zásadní význam právě z hlediska bezpečnostních zájmů České republiky

118. Zadavatel ve svém vyjádření ze dne 27.2.2020 k návrhu uvedl, že dle jeho názoru jsou dány důvody pro aplikaci § 264 odst. 5 zákona, podle kterého Úřad neuloží zákaz plnění smlouvy, pokud jde o smlouvu na veřejnou zakázku v oblasti obrany nebo bezpečnosti a zároveň pokud by důsledky tohoto zákazu závažným způsobem ohrozily existenci širšího obranného nebo bezpečnostního programu, který má zásadní význam z hlediska bezpečnostních zájmů České republiky.
119. V souvislosti s bezpečnostními zájmy České republiky tedy bylo nezbytné zabývat se otázkou, co se rozumí širším obranným nebo bezpečnostním programem, který má zásadní význam právě z hlediska bezpečnostních zájmů České republiky, a je tak třeba posoudit, zda by v tomto konkrétním případě důsledky uložení zákazu plnění smlouvy na pořízení vrtulníků UH-1Y a AH-1Z mohly závažným způsobem ohrozit existenci širšího obranného nebo bezpečnostního programu, který má zásadní význam z hlediska bezpečnostních zájmů České republiky, a zda tedy vylučují uložení zákazu plnění smlouvy, resp. vyžadují pokračování plnění smlouvy.
120. Vzhledem k tomu, že Úřad je v případě existence takových důvodů povinen zákaz plnění smlouvy neuložit, resp. návrh na jeho uložení podle § 265 písm. a) zákona zamítnout, je třeba citované ustanovení zákona vykládat restriktivně, neboť se jedná o výjimku z povinnosti Úřadu uložit zákaz plnění smlouvy v zákonem vymezených situacích. Úřad obecně k možnosti aplikace výjimek zakotvených v zákoně dodává, že ke všem zákonným výjimkám je nutno zaujmout restriktivní výklad, neboť z povahy věci představují postup výjimečný. Z restriktivního výkladu výjimek vychází i evropská judikatura, kdy např. k použití jednacího řízení bez uveřejnění (jako jednoho z výjimečných postupů, ke kterému má být přistoupeno pouze v případě, že zakázku nelze zadat v jiném druhu zadávacího řízení) SDEU ve věci C-385/02 ze dne 14.9.2004 konstatoval, že ustanovení směrnice o možném použití jednacího řízení bez uveřejnění „*musí být vykládána restriktivně a důkazní břemeno ohledně existence výjimečných podmínek odůvodňujících výjimku nese ten, kdo se jich dovolává (viz v tomto smyslu rozsudky ze dne 18. května 1995, Komise v. Itálie, C-57/94, Recueil, s. I-1249, bod 23, a ze dne 28. března 1996, Komise v. Německo, C-318/94, Recueil, s. I-1949, bod 13).*“ V šetřeném případě se sice nejedná o případ jednacího řízení bez uveřejnění, avšak principiálně se jedná o aplikaci výjimky, a to výjimky z povinnosti Úřadu uložit zákaz plnění smlouvy v případě, že se jedná smlouvu na veřejnou zakázku v oblasti obrany nebo bezpečnosti a zároveň pokud by důsledky tohoto zákazu závažným způsobem ohrozily existenci širšího obranného nebo bezpečnostního programu, který má zásadní význam z hlediska bezpečnostních zájmů České republiky.
121. Ve správním řízení tedy bylo nutno posoudit, zda by důsledky případně uloženého zákazu plnění smlouvy „*závažným způsobem ohrozily existenci širšího obranného nebo bezpečnostního programu, který má zásadní význam z hlediska bezpečnostních zájmů České republiky*“.
122. Vzhledem k tomu, že zákon ani směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/81/ES ze dne 13.7.2009 o koordinaci postupů při zadávání některých zakázek na stavební práce, dodávky a služby zadavateli v oblasti obrany a bezpečnosti a o změně směrnic 2004/17/ES a

2004/18/ES blíže nespecifikuje, co se rozumí „širším obranným nebo bezpečnostním programem, který má zásadní význam z hlediska bezpečnostních zájmů“ České republiky jako členského státu NATO/EU, požádal Úřad s ohledem na jeho povinnost uvedenou v § 3 správního řádu postupovat tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, o poskytnutí odborného vyjádření v této věci zadavatele usnesením č. j. ÚOHS-08982/2020/513/JLÍ ze dne 20.3.2020 (viz bod 25. odůvodnění tohoto rozhodnutí) s žádostí o vysvětlení tohoto pojmu. Zadavatel se k vysvětlení tohoto pojmu vyjádřil v Doplnění vyjádření zadavatele č. j. MO 92040/2020-1350 ze dne 30.3.2020, ve kterém odkazuje i na rozhodnutí Úřadu č. j. ÚOHS-S0038/2018/VZ-12786/2018/513/JLÍ ze dne 27.4.2018 (viz body 45. a 46. odůvodnění tohoto rozhodnutí).

123. Zadavatel v Doplnění vyjádření zadavatele ze dne 30.3.2020 definuje „širší obranný nebo bezpečnostní program, který má zásadní význam z hlediska bezpečnostních zájmů České republiky“ tak, že se jedná o „*bezpečnostní nebo obranný program, jehož realizace směřuje k dosažení/ zvýšení a /nebo udržení schopnosti Armády České republiky, která má vliv na zajištění některého z podstatných bezpečnostních zájmů státu.*“
124. Na základě předložených dokumentů a vyjádření zadavatele ze dne 30.3.2020 Úřad k pojmu „širší obranný nebo bezpečnostní program...“ uvádí následující.
125. Podle § 2 odst. 1 zákona č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o zajišťování obrany“), je obrana státu souhrn opatření k zajištění svrchovanosti, územní celistvosti, principů demokracie a právního státu, ochrany života obyvatel a jejich majetku před vnějším napadením. Obrana státu zahrnuje výstavbu účinného systému obrany státu, přípravu a použití odpovídajících sil a prostředků a účast v kolektivním obranném systému.
126. Podle § 4 zákona o zajišťování obrany za přípravu a zajišťování obrany státu odpovídá vláda, a podle § 5 odst. 1 téhož zákona vláda k zajišťování obrany státu v míru mj.
- a) vyhodnocuje rizika ohrožení státu, která mohou být příčinou ozbrojeného konfliktu, a činí nezbytná opatření ke snížení, popřípadě vyloučení těchto rizik,
 - b) vyhodnocuje úroveň připravenosti státu k zajišťování jeho obrany a v souvislosti s tím předkládá prezidentu republiky a komorám Parlamentu zprávu o zjištěných skutečnostech a navržených opatřeních k posílení obranyschopnosti státu,
 - c) schvaluje strategickou koncepci obrany státu,
 - d) řídí plánování obrany státu, stanoví obsahovou náplň jednotlivých plánů obrany státu a časové etapy pro jejich zpracování,
 - e) rozhoduje o základních opatřeních přípravy státu k obraně a jejím organizování,
 - f) rozhoduje o základních směrech výstavby, přípravy a použití ozbrojených sil a o zajištění obrany státu.
127. Podle důvodové zprávy k § 4 a 5 zákona o zajišťování obrany se mj. vládě se stanoví odpovědnost za zajišťování obrany státu jako vrcholovému orgánu výkonné moci. Základní zaměření činností vlády související se zajišťováním obrany státu se týkají hodnocení bezpečnostní situace státu, především posuzování tendencí vývoje možných rizik jeho napadení. Vláda rozhoduje o přijetí odpovídajících opatření, zadává ke zpracování zásady

obraně politiky (analytické a koncepční materiály), které se vztahují k zajišťování obrany státu a hodnotí úroveň a termíny plnění opatření stanovených v oblasti zajišťování obrany státu jednotlivými odpovědnými subjekty.

128. Podle § 6 odst. 1 zákona o zajišťování obrany Ministerstvo obrany k zajišťování obrany státu mj.

a) navrhuje vládě základní opatření k přípravě a organizování obrany státu; k tomu zejména zpracovává obranné koncepce a požadavky na zabezpečení obrany státu,

b) odpovídá za proces plánování obrany státu a koordinuje jeho přípravu,

c) odpovídá za plánování a zabezpečení operační přípravy státního území, doplňování ozbrojených sil a mobilizaci ozbrojených sil.

129. Z výše citovaných ustanovení zákona o zajišťování obrany tedy vyplývá, že odpovědnost za zajišťování obrany České republiky náleží vládě České republiky, přičemž důležité úkoly v této souvislosti náleží i Ministerstvu obrany, tedy zadavateli. Jak vyplývá z § 2 odst. 1 zákona o zajišťování obrany, *„Obrana státu zahrnuje výstavbu účinného systému obrany státu, přípravu a použití odpovídajících sil a prostředků a účast v kolektivním obranném systému.“* S ohledem na výše popsané kompetence vlády České republiky a Ministerstva obrany v době míru lze tedy za nezbytnou podmínku účinné přípravy na obranu ČR považovat vyhodnocování bezpečnostních rizik a v té souvislosti nepochybně i zpracovávání koncepčních materiálů, ve kterých je s ohledem na bezpečnostní situaci za účelem přípravy a zajištění obrany České republiky i účasti v kolektivním obranném systému zpracována i koncepce pořizování prostředků k zabezpečení účinné obrany a ve smyslu výše uvedeného se tedy jedná o širší obranný program.

130. Podle § 5 odst. 1 písm. a) zákona o zajišťování obrany vláda k zajišťování obrany státu v míru vyhodnocuje rizika ohrožení státu, která mohou být příčinou ozbrojeného konfliktu, a činí nezbytná opatření ke snížení, popřípadě vyloučení těchto rizik, tedy vyhodnocuje bezpečnostní hrozby, což samo o sobě lze považovat za bezpečnostní program, který úzce souvisí s obranným programem, neboť na základě vyhodnocení bezpečnostních rizik lze vytvořit a realizovat obranný program, který umožní adekvátně reagovat na bezpečnostní hrozby, za které lze považovat ohrožení bezpečnostních zájmů první a druhé kategorie, tedy životních a strategických zájmů (viz body 114. a 115. odůvodnění tohoto rozhodnutí).

131. Z hlediska zajištění bezpečnostních zájmů České republiky lze za součást širšího obranného nebo bezpečnostního programu považovat i zadavatelem uváděné dosažení/zvýšení a/nebo udržení schopností AČR, které mají vliv na zajištění podstatných bezpečnostních zájmů státu, kterými podle názoru Úřadu jsou životní a strategické zájmy (viz body 114. a 115. odůvodnění tohoto rozhodnutí). Zadavatel v této souvislosti odkazuje na čl. 346 odst. 1 písm. b) Smlouvy o fungování Evropské unie, podle kterého každý členský stát může učinit opatření, která považuje za nezbytná k ochraně podstatných zájmů své bezpečnosti a která jsou spjata s výrobou zbraní, střeliva a válečného materiálu nebo obchodem s nimi; tato opatření nesmí nepříznivě ovlivnit podmínky hospodářské soutěže. Navrhovatel ve svém vyjádření k návrhu ze dne 27.3.2020 odkazuje na evropské směrnice o zadávání veřejných zakázek a rovněž na pokyny k zadávání zakázek mezi veřejnými správami v oblasti obrany a bezpečnosti (čl. 13 písm. f) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/81/ES), č. 2016/C

450/01, a na závazek členských států EU k budování a posilování European Defence Technological and Industrial Base. Podle navrhovatele zadavatel svým postupem porušil právo Evropské unie, transponované do vnitrostátních norem a vyloučil hospodářskou soutěž o veřejnou zakázku v situaci, kdy existuje potenciální dodavatel z jiného členského státu. K výše uvedené argumentaci navrhovatele a zadavatele (viz body 40. a 46. odůvodnění tohoto rozhodnutí) Úřad uvádí, že správní řízení sp. zn. S0087/2020 je vedeno ve věci návrhu navrhovatele na uložení zakazu plnění smlouvy, a tudíž je v tomto řízení nutné ověřit pouze skutečnosti týkající se této věci. Přezkoumání zákonnosti postupu zadavatele při použití výjimky upravené § 191 odst. 2 písm. c) zákona není předmětem tohoto správního řízení, který je vymezen obsahem návrhu navrhovatele, a tudíž je i bezpředmětné zabývat se argumentací navrhovatele, týkající se eventuálního porušení práva EU či vyloučení hospodářské soutěže v době před uzavřením smlouvy.

132. Úřad uvádí, že podmínkou pro to, aby Česká republika mohla v míře co nejvyšší zajistit své bezpečnostní zájmy, je i soustavná modernizace zastaralé vojenské techniky. V době intenzivního technologického rozvoje nelze předpokládat, že by k zajištění bezpečnostních zájmů ČR postačovalo pouze prosté udržování vojenské techniky. V řadě případů je sice možné vojenskou techniku modernizovat, avšak i modernizace má své limity, kdy již modernizací nedochází k povýšení vojenské techniky na současnou technologickou úroveň. Přitom nelze pominout, že v podmínkách AČR je s ohledem na historický vývoj značné množství vojenské techniky původem z bývalého SSSR, resp. z Ruské federace. Tato skutečnost je v současné době, kdy je ČR součástí NATO i EU, značnou komplikací pro udržení či modernizaci takové vojenské techniky na úroveň, která by umožnila její plnou interoperabilitu zejména v rámci NATO, a to i z důvodu odlišností technologií používaných v rámci NATO. Problémem je i neposkytování potřebné součinnosti ze strany dodavatelů z Ruské federace či Ukrajiny při modernizaci zastaralé techniky, jak v šetřeném případě doložil i zadavatel v rámci snahy o modernizaci vrtulníků Mi-35/24V. Z hlediska zajištění podstatných bezpečnostních zájmů ČR je tedy nezbytné snižovat závislost na ruské technice a v maximální možné míře pořizovat techniku plně kompatibilní s technikou používanou členskými státy NATO. Tento záměr obsahují i koncepční dokumenty schválené vládou České republiky či koncepční dokumenty zadavatele. V této souvislosti Úřad dodává, že je na rozhodnutí vlády České republiky, jako vlády suverénního státu, aby k zajištění podstatných bezpečnostních zájmů ČR zvolila postup, který považuje za nejvhodnější.
133. Přestože neexistuje zákonná definice pojmu „širší obranný nebo bezpečnostní program...“, lze i na základě výše uvedeného učinit závěr, že se jedná o pojem související s veřejnými zakázkami v oblasti obrany a bezpečnosti, pod který lze zařadit široké spektrum činností a úkonů, a to mj. i zajištění vyzbrojování AČR (tedy v daném případě pořízení vrtulníků UH-1Y a AH-1Z) za účelem zabezpečení obrany území ČR i plnění závazků vyplývajících z členství České republiky v NATO a v Evropské unii včetně účasti v zahraničních misích. Ve světle vysvětlení zadavatele se tedy v případě „širšího obranného nebo bezpečnostního programu“ nejedná o program, jehož podstatou by bylo splnění konkrétního úkolu v předem vymezeném místě a čase, nýbrž o kontinuální provádění veškerých aktivit směřujících k zajištění bezpečnostních zájmů České republiky, a to jak přímo na teritoriálním území České republiky tak i v zahraničí, a to i v souvislosti s plněním mezinárodních smluvních závazků České republiky o společné obraně. Úřad poznamenává, že tento výklad pojmu „širší obranný nebo bezpečnostní program...“ učinil již v rozhodnutí č. j. ÚOHS-S0038/2018/VZ-

12786/2018/513/JLÍ ze dne 27.4.2018, které bylo potvrzeno rozhodnutím předsedy Úřadu č. j. ÚOHS-R0086,0087,0088/2018/VZ-22465/2018/321/EDo ze dne 6.9.2018 a v mezích tohoto výkladu posoudil i předmětný případ.

134. Na základě výše uvedeného Úřad konstatuje, že pořízení vrtulníků UH-1Y a AH-1Z za účelem zabezpečení obrany území ČR i plnění závazků vyplývajících z členství České republiky v NATO a v Evropské unii včetně účasti v zahraničních misích lze podřadit pod širší obranný nebo bezpečnostní program, který má zásadní význam z hlediska bezpečnostních zájmů České republiky. „Širší obranný nebo bezpečnostní program“ totiž zahrnuje i zajištění vyzbrojení AČR (v šetřeném případě pořízení vrtulníků UH-1Y a AH-1Z), aby tato mohla v plné míře chránit bezpečnostní zájmy České republiky.

K ohrožení existence širšího obranného nebo bezpečnostního programu v důsledku uložení zákazu plnění smlouvy

135. Úřad uvádí, že podmínkou pro neuložení zákazu plnění smlouvy podle § 264 odst. 5 zákona je ta situace, za které by důsledky zákazu plnění smlouvy závažným způsobem ohrozily existenci širšího obranného nebo bezpečnostního programu, který má zásadní význam z hlediska bezpečnostních zájmů České republiky. Úřad při posouzení naplnění podmínky, zda by důsledky zákazu plnění smlouvy závažným způsobem ohrozily existenci širšího obranného nebo bezpečnostního programu, který má zásadní význam z hlediska bezpečnostních zájmů České republiky vyšel ze skutkových zjištění, která učinil mj. z vyjádření zadavatele č. j. MO 59092/2020-1350 ze dne 27.2.2020, č. j. MO 92040/2020-1350 ze dne 30.3.2020, č. j. MO 119062/2020-1350 ze dne 30.4.2020, č. j. MO 161135/2020-1350 ze dne 5.6.2020 (překlady písemností vyhotovených v cizím jazyce zadavatele předal Úřadu dne 19.6.2020), č. j. MO213659/2020-1350 ze dne 23.7.2020 a z příloh těchto vyjádření.
136. Podle § 1 zákona č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ozbrojených silách“), tento zákon upravuje postavení, úkoly a členění ozbrojených sil České republiky (dále jen „ozbrojené síly“), jejich řízení, přípravu a vybavení vojenským materiálem.
137. Podle § 2 odst. 6 zákona o ozbrojených silách vojenský materiál tvoří vojenská výstroj, vojenská výzbroj, vojenská technika a určená technická zařízení, které jsou užívány k plnění nebo zabezpečení úkolů ozbrojených sil.
138. Podle § 2 odst. 8 zákona o ozbrojených silách vojenskou výzbroj tvoří vojenské zbraně, zbraňové systémy a munice, které ozbrojené síly používají k výcviku a plnění svých úkolů.
139. Podle § 2 odst. 13 zákona o ozbrojených silách operačním nasazením se rozumí
- a) použití ozbrojených sil při obraně České republiky proti vnějšímu napadení nebo při jiných závažných situacích ohrožujících životy, zdraví, značné majetkové hodnoty nebo životní prostředí, nebo
 - b) plnění úkolů ozbrojených sil v prostředí ozbrojeného konfliktu nebo v prostředí ohroženém bojovou činností.

140. Podle § 3 odst. 1 a 2 zákona o ozbrojených silách k zajišťování své bezpečnosti vytváří Česká republika ozbrojené síly. Ozbrojené síly se člení na armádu, Vojenskou kancelář prezidenta republiky a Hradní stráž.
141. Podle § 6 písm. d) zákona o ozbrojených silách vláda na návrh ministra schvaluje koncepci výstavby armády.
142. Podle § 9 odst. 1 a 2 zákona o ozbrojených silách základním úkolem ozbrojených sil je připravovat se k obraně České republiky a bránit ji proti vnějšímu napadení. Ozbrojené síly plní též úkoly, které vyplývají z mezinárodních smluvních závazků České republiky o společné obraně proti napadení. Podle § 10 odst. 1 – 3 zákona o ozbrojených silách ozbrojené síly spolupracují s cizími ozbrojenými silami na základě mezinárodních smluv. Ozbrojené síly se podílejí na činnostech ve prospěch míru a bezpečnosti, a to zejména účastí na operacích na podporu a udržení míru, záchranných a humanitárních akcích; do těchto operací a akcí se mohou vojáci v činné službě vysílat i jako jednotlivci. Ozbrojené síly se mohou zúčastňovat vojenských cvičení spolu s cizími ozbrojenými silami na území České republiky nebo v zahraničí. Další úkoly jsou vymezeny v § 14 zákona o ozbrojených silách.
143. Z výše citovaných ustanovení zákona o ozbrojených silách je zřejmé, že k zajištění své bezpečnosti Česká republika disponuje ozbrojenými silami, z nichž nepochybně nejvýznamnější složku tvoří Armáda České republiky. Aby AČR mohla plnit úkoly stanovené v §§ 9, 10 a 14 zákona, je zřejmé, že musí mít dlouhodobou koncepci své výstavby, která je schvalovaná vládou České republiky, a rovněž i své vlastní koncepční materiály.
144. V souvislosti pořízením vrtulníků zadavatel odkazuje na řadu koncepčních materiálů, ve kterých se dlouhodobě počítá definitivním vyřazením ne-interoperabilních vrtulníků Mi-35/24V, a jejich nahrazení víceúčelovými vrtulníky.
145. Úřad uvádí, že prvotní koncepční materiál, ve kterém se objevuje cíl vyřadit z výzbroje vrtulníky Mi-35/24V se objevuje v materiálu „**Bílá kniha o obraně**“ (schválena Usnesením vlády ČR č. 369/2011), v části *Udržitelnost schopností ozbrojených sil ČR*, bodu 7.20.6, ve kterém je zakotveno opatření „*Vyřadit postupně z užívání útočné vrtulníky Mi-24/35, které mají nízkou balistickou ochranu, zastaralou avioniku a nejsou interoperabilní podle norem NATO. Dále do této schopnosti neinvestovat. Novější Mi-35 co nejdříve odprodat a soustředit se na schopnosti dopravního vrtulníkového letectva využitelného nejenom v rámci kolektivní obrany NATO, ale i pro potřeby IZS*“. Zde je tedy zakotven jednoznačný záměr vyřadit vrtulníky Mi-35/24V z výzbroje AČR a logicky, nejsou-li vrtulníky Mi-35/24V interoperabilní podle norem NATO, dále do této schopnosti neinvestovat.
146. Mezi další koncepční materiály, ve kterých je zakotven požadavek na vyřazení vrtulníků Mi-35/24V patří následující materiály.

Koncepce rozvoje dopravního a vrtulníkového letectva s výhledem do roku 2025 (schválena Usnesením vlády ČR č. 888/2013), která navazuje na Bílou knihu o obraně a definuje schopnosti, které by měly být nejpozději do roku 2025 zajištěny pořízením víceúčelových vrtulníků – například interoperabilita, zabezpečení bojové podpory, podpora speciálních a pozemních sil, ozbrojený doprovod vojsk na přesunu, letecký odsun zraněných apod. Výslovně je v části 5. „Závěr“ mj. uvedeno, že „*Při plnění zahraničních závazků je schopnost omezena především při použití vrtulníků Mi-24/35.*“

Dlouhodobý výhled pro obranu 2030 (schválena Usnesením vlády ČR č. 466/2015) deklaruje v části „*PROTIVZDUŠNÁ OBRANA A LETECTVO*“, že „*Vrtulníkové letectvo bude nenahraditelnou součástí AČR a klíčovým požadavkem pro zahraniční mise. Vrtulníkové letectvo bude rozvíjeno k plnění širokého spektra operačních úkolů včetně úkolů ve prospěch speciálních sil a integrovaného záchranného systému. Hlavní část bude tvořena středními transportními vrtulníky a víceúčelovými vrtulníky.*“

Koncepce výstavby Armády České republiky 2025 (schválena usnesením vlády ČR č. 1094/2015) mj. v části 2. *Hodnocení současného stavu AČR* uvádí jako hrozbu „*Přetrvávající částečná závislost na Ruské federaci v oblasti dodávek náhradních dílů nezbytných pro udržení jejího provozu (většinou se jedná o dobř životnosti) způsobená nedostatkem finančních prostředků na okamžitý nákup nové techniky mimo RF.*“ V části 3. „*Požadovaný stav AČR 2025* pak koncepce mj. předpokládá, že „*Bitevní vrtulníky Mi-24/35 budou nahrazeny víceúčelovými vrtulníky se schopností působení ve dne i v noci za ztížených meteorologických podmínek, ničení malorozměrných obrněných cílů přesně naváděnou municí. Dojde tak k navýšení bojových schopností vrtulníkového letectva ve prospěch pozemních sil, speciálních sil, velení a řízení, vzdušného průzkumu za použití optoelektronických průzkumných prostředků a zapojení do operací pátrací a záchranné služby v bojových podmínkách.*“

Strategický program udržení a rozvoje schopností Vzdušných sil AČR pro období od roku 2017 do roku 2026, Období: 2017 až 2026, Identifikační číslo programu: 107V320 (schválen usnesením vlády ČR č. 384/2017). V části 1. *Identifikace a členění programu* je mj. uvedeno, že „*cílem strategického programu 107V320 je pokračování ve výstavbě prvku vzdušných sil (dále VzS) k zabezpečení suverenity ČR a plnění závazků ČR vůči NATO a EU. Jedná se zejména o přípravu předurčených sil a prostředků, jejich vyčleňování do pohotovostních sil a nasazování do operací. To vše v souladu s politicko-vojenskými ambicemi ČR a požadavky mezinárodních bezpečnostních organizací schválených usnesením vlády a parlamentu ČR. Tento cíl v dalším rozpracování naplňuje úkoly stanovené AČR zákonem č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách ČR v platném znění, zejména § 9, 10 a 14*“. V části 2. *Specifikace věcných cílů programu* je v rámci dílčího cíle programu č. 2 mj. deklarováno „*Plnění operačních úkolů AČR vrtulníkovým a dopravním letectvem, jejich zapojení do společných operací, deklarace vyčlenění pohotovostních sil pro NATO a EU, vyčlenění prostředků k zajištění NaPoSy PVO ČR, plnění úkolů bojové podpory jednotek pozemních a speciálních sil, plnění přepravních a záchranných úkolů, zabezpečení přepravy ústavních a vládních činitelů včetně zabezpečení schopnosti plnit úkoly ve prospěch IZS ČR, a to v souladu se zajištěním kompatibility s požadavky NATO, EASA a EUROCONTROL.*“ Splnění toho cíle v rámci úkolů VzS mj. znamená „*Zabezpečení dalšího rozvoje schopností vrtulníkového letectva pro plnění stanovených úkolů ve prospěch pozemních a speciálních sil na území ČR i v zahraničních operacích, plnění úkolů protivzdušné obrany ČR, zvýšení interoperability v rámci spojeneckých operací a snížení závislosti na ruské technice, a to pořízením víceúčelových vrtulníků. Projekt pořízení víceúčelových vrtulníků je koncepčně ukotven v dokumentech »Bílá kniha o obraně«, »Koncepci rozvoje dopravního a vrtulníkového letectva s výhledem do roku 2025« a »Dlouhodobém výhledu MO do 2030« (z roku 2014).*“

Koncepce výstavby vzdušných sil do roku 2025 (materiál AČR čj.: MO 20285/2017-1122) uvádí v části 2. *Analýza současného stavu (MCA)*, bodu 2.1.4 *Materiál*, mj. že bitevní vrtulníky

Mi-35/24V „mají schopnost omezené přepravy osob či materiálu. Systém výzbroje vrtulníků nemá schopnost samostatného vyhledávání cílů v noci; chybí integrace obrazu z IČ a televizních sensorů do systému výzbroje. Avionické systémy vrtulníků jsou morálně zastaralé, chybí schopnost satelitní taktické komunikace a schopnost vlastní ochrany vrtulníků je též omezena absencí klíčových systémů (LWR, RWR). Z těchto důvodů vrtulníky neodpovídají požadavkům na operační nasazení, současným podmínkám a požadavkům letového provozu.“ V části 3 Požadovaný stav 2025 (MCA), bodu 3.1.4 Materiál je uvedeno, že „Vrtulníkové a dopravní letectvo dosáhne rozvoje schopností k plnění operačních úkolů AČR, zapojení do společných operací, vyčlenění pohotovostních sil pro NATO a EU, vyčlenění prostředků k zajištění NaPoSy PVO ČR, plnění úkolů bojové podpory jednotek pozemních a speciálních sil, plnění přepravních a záchranných úkolů, zabezpečení přepravy ústavních a vládních činitelů, plnění úkolů ve prospěch IZS ČR, a to v souladu se zajištěním kompatibility a požadavky NATO, EASA a EUROCONTROL.“ V příloze č. 3 předmětné koncepce se v části Vrtulníkové letectvo mj. uvádí pod písm. a) „Pořízení víceúčelových vrtulníků - zabezpečit další rozvoj schopností vrtulníkového letectva pro plnění stanovených úkolů ve prospěch pozemních a speciálních sil na území ČR i v zahraničních operacích, plnění úkolů NaPoSy PVO ČR, zvýšení interoperability v rámci spojeneckých operací a snížení závislosti na ruské technice pořízením víceúčelových vrtulníků jako náhradu za vrtulníky Mi-35/24V.“

Dlouhodobý výhled pro obranu 2035 (schváleno Usnesením vlády ČR č. 187/2019) v části V. Implikace pro rozvoj vojenských schopností, Základní principy výstavby ozbrojených sil, mj. uvádí, že „Technologická úroveň výzbroje a vybavení ozbrojených sil musí zabezpečit plnění úkolů při zajištění obrany ČR a naplňování jejich mezinárodních závazků. Bude nezbytné dále posilovat interoperabilitu se spojenci v rámci NATO a EU a v této souvislosti pokračovat v odstraňování závislosti na vojenské technice ruského původu.“ Dále pak se v části Základní směry rozvoje ozbrojených sil ČR, Vzdušné síly mj. uvádí, že „Vzhledem k trendům vývoje charakteru budoucích válčičtů a unikátním schopnostem bitevních vrtulníků bude do roku 2024 rozhodnuto o potřebě jejich pořízení, případně jejich náhradě bezpilotními prostředky s odpovídajícími schopnostmi.“

Koncepce výstavby Armády České republiky 2030 (schválena Usnesením vlády ČR č. 758/2019) v části Hodnocení současného stavu AČR identifikuje jako slabou stránku mj. „Přetrvávající částečná závislost na Ruské federaci v oblasti dodávek náhradních dílů.“ V příloze č. 4 Strategické a významné projekty koncepce mezi tyto projekty řadí i pořízení víceúčelových vrtulníků.

147. Úřad uvádí, že z hlediska schopnosti AČR plnit úkoly při obraně České republiky i v rámci kolektivní obrany či úkoly související s účastí v zahraničních operacích nelze připustit, aby vyzbrojování AČR probíhalo nahodile bez náležitého vyhodnocení bezpečnostní situace, tedy i eventuálních hrozeb a eventuálních slabých stránek AČR k tomu kompetentními orgány, tedy v první řadě vládou ČR a ministerstvem obrany. Ve vztahu k šetřenému případu se tedy jedná o posouzení možnosti AČR plnit příslušné úkoly na úseku vrtulníkového letectva v současnosti používanou technikou, tedy vrtulníky Mi-35/24V.
148. Z výše uvedených koncepčních materiálů je podle Úřadu zřejmé, že vrtulníky Mi-35/24V v současné době nespĺňují zejména požadavky na plnění úkolů v zahraničních operacích v důsledku nízké interoperability, tedy schopnosti jednat koordinovaně, efektivně a účinně pro dosažení spojeneckých taktických, operačních a strategických cílů. Již „Bílá kniha o

obraně“ (viz bod 145. odůvodnění tohoto rozhodnutí) deklaruje, že vrtulníky Mi-35/24V nejsou interoperabilní podle norem NATO. Dále *Koncepce rozvoje dopravního a vrtulníkového letectva s výhledem do roku 2025* (viz bod 146. odůvodnění tohoto rozhodnutí) uvádí, že *„Při plnění zahraničních závazků je schopnost omezena především při použití vrtulníků Mi-24/35.“* Obdobně je „použitelnost“ vrtulníků Mi-35/24 popsána i v ostatních koncepčních materiálech (viz výše).

149. Úřad uvádí, že s ohledem na zastaralost vrtulníků Mi-35/24V je v koncepčních materiálech opakovaně kladen důraz na nahrazení těchto vrtulníků novými moderně vyzbrojenými plně interoperabilními víceúčelovými vrtulníky. Podle názoru Úřadu je pořízení nových vrtulníků (vedle další výzbroje) pro AČR konkrétním programem, a to programem širším obranným i bezpečnostním, který má zásadní význam z hlediska bezpečnostních zájmů České republiky, neboť neovlivňuje pouze obranyschopnost České republiky, jako suverénního státu, nýbrž z hlediska členství České republiky v NATO i obranyschopnost členských států v rámci kolektivní obrany, neboť pro nasaditelnost sil AČR a jejich využitelnost pro plnění úkolů v mezinárodních operacích je nezbytná interoperabilita sil zajišťující součinnost se spojenci a plnění úkolů v aliančním integrovaném informačním prostředí. K tomu lze například poukázat na zadavatelem uváděné odmítnutí zástupců vlády USA, NATO i Národního bezpečnostního úřadu zabudovat citlivé vojenské technologie potřebné pro participaci ve spojeneckých operacích (např. kódovací zařízení (krypto), pasivní a aktivní systémy ochrany, systém utajovaného spojení, zbraňové systémy APKWS apod.) do vrtulníků sovětské/ruské provenience. Je proto nezbytné, aby Česká republika disponovala takovou výzbrojí, která zajistí plnou interoperabilitu s armádami spojeneckých států. Rozhodnutí o tom, pořízením jaké vojenské techniky ČR plně interoperabilitu v rámci NATO dosáhne, je výsostným právem vlády ČR, jako instituce odpovědné za zajištění obrany České republiky, přičemž z hlediska bezpečnostních zájmů ČR, jako státu menšího, je nepochybné, že její bezpečnost lze zajistit pouze formou kolektivní obrany v rámci NATO, přičemž nezbytnou podmínkou pro efektivní zajištění obrany ČR je i vyzbrojení AČR vojenskou technikou umožňující bezproblémové fungování ČR v rámci kolektivní obrany. Závazek kolektivní obrany členských států NATO je jednoznačně vyjádřen v článku 5 Severoatlantické smlouvy tak, že *„Smluvní strany se dohodly, že ozbrojený útok proti jedné nebo více z nich v Evropě nebo Severní Americe bude považován za útok proti všem, a proto odsouhlasily, že dojde-li k takovému ozbrojenému útoku, každá z nich uplatní právo na individuální nebo kolektivní obranu, uznané článkem 51 Charty Spojených národů, pomůže smluvní straně nebo stranám takto napadeným tím, že neprodleně podnikne sama a v souladu s ostatními stranami takovou akci, jakou bude považovat za nutnou, včetně použití ozbrojené síly, s cílem obnovit a udržet bezpečnost severoatlantické oblasti.“*
150. Pořízení vrtulníků UH-1Y a AH-1Z tedy podle Úřadu nepochybně lze považovat za realizaci širšího obranného programu, ale současně i za naplnění širšího bezpečnostního programu, neboť podle názoru Úřadu oba programy spolu úzce souvisejí. Právě existence obou těchto programů by v důsledku uložení zákazu plnění smlouvy byla ohrožena, což by mělo zásadní (negativní) význam z hlediska bezpečnostních zájmů České republiky. S ohledem na výše uvedené lze konstatovat, že bezpečnostním zájmem České republiky je její plnohodnotné zapojení do systému kolektivní obrany v rámci NATO, které by nepořízením nových vrtulníků bylo znemožněno, neboť by například nebylo možné ze strany spojenců přijímat technickou nebo logistickou podporu.

151. Z hlediska možnosti účasti v zahraničních operacích bylo podle vyjádření zadavatele ze dne 30.3.2020 provedeno několik modernizací a dílčích přizpůsobení vrtulníků Mi-35/24V, které jsou ve výzbroji AČR od 90. let minulého století, na účast v mezinárodních operacích. Ze skutečností uvedených zadavatelem (viz bod 149. odůvodnění tohoto rozhodnutí) však vyplývá i to, že vrtulníky Mi-35/24V nelze modernizovat na takovou technologickou úroveň, která by umožnila plnou interoperabilitu v rámci spojeneckých operací (i z důvodu nemožnosti zabudovat do těchto vrtulníků některé technologie používané v rámci NATO – viz bod 79. odůvodnění tohoto rozhodnutí) a kompatibilitu se systémy používanými členskými zeměmi NATO, což ohrožuje existenci širšího obranného i bezpečnostního programu, který má zásadní význam z hlediska bezpečnostních zájmů České republiky, spočívajícího právě v účasti AČR v zahraničních spojeneckých operacích, kterou rovněž akcentují výše uvedené koncepční materiály.
152. Zákonná definice pojmu „širší obranný nebo bezpečnostní program“, sice neexistuje, avšak jak již Úřad dovodil, lze učinit závěr, že se jedná o pojem související s veřejnými zakázkami v oblasti obrany a bezpečnosti, pod který lze zařadit „široké spektrum činností a úkonů“, mezi které lze zařadit i zajištění vyzbrojování AČR (tedy v daném případě pořízení vrtulníků UH-1Y a AH-1Z) za účelem zabezpečení obrany území ČR i plnění závazků vyplývajících z členství České republiky v NATO a v Evropské unii včetně účasti v zahraničních misích. V případě „širšího obranného nebo bezpečnostního programu“ se tedy nejedná o program, jehož podstatou by bylo splnění konkrétního úkolu v předem vymezeném místě a čase, nýbrž o kontinuální provádění veškerých aktivit směřujících k zajištění bezpečnostních zájmů České republiky, a to jak přímo na teritoriálním území České republiky tak i v zahraničí, a to i v souvislosti s plněním mezinárodních smluvních závazků České republiky o společné obraně.
153. Na základě výše uvedeného Úřad konstatuje, že pořízení vrtulníků UH-1Y a AH-1Z za účelem zabezpečení obrany území ČR i plnění závazků vyplývajících z členství České republiky v NATO a v Evropské unii včetně účasti v zahraničních misích lze podřadit pod širší obranný nebo bezpečnostní program, který má zásadní význam z hlediska bezpečnostních zájmů České republiky. „Širší obranný nebo bezpečnostní program“ totiž zahrnuje i zajištění vyzbrojení AČR (v šetřeném případě vrtulníků UH-1Y a AH-1Z), aby tato mohla v plné míře chránit bezpečnostní zájmy České republiky.

K ohrožení existence širšího obranného nebo bezpečnostního programu v důsledku uložení zákazu plnění smlouvy

154. Podmínkou pro neuložení zákazu plnění smlouvy podle § 264 odst. 5 zákona je ta situace, za které by důsledky zákazu plnění smlouvy závažným způsobem ohrozily existenci širšího obranného nebo bezpečnostního programu, který má zásadní význam z hlediska bezpečnostních zájmů České republiky. Úřad při posouzení naplnění podmínky, zda by důsledky zákazu plnění smlouvy závažným způsobem ohrozily existenci širšího obranného nebo bezpečnostního programu, který má zásadní význam z hlediska bezpečnostních zájmů České republiky vyšel ze skutkových zjištění, která učinil z vyjádření zadavatele ve správním řízení a zadavatelem předložených dokumentů, které dokládají nemožnost plné interoperability vrtulníků Mi-35/24V v rámci spojeneckých operací a současně i nemožnost modernizace vrtulníků Mi-35/24V v důsledku jejich technologické zastaralosti i v důsledku komplikací s nepravdělnými a zpožděnými dodávkami náhradních dílů od subjektů na území

Ruské federace, což nepochybně negativně ovlivňuje bojeschopnost vrtulníkového letectva AČR při plnění úkolů.

155. Skutečnost, že dochází k problémům s dodávkami náhradních dílů od subjektů na území Ruské federace, Úřad považuje za dostatečně zjištěnou dokumenty předloženými zadavatelem zejména v rámci jeho vyjádření „předložení dokumentu/listiny“ č. j. MO 161135/2020-1350 ze dne 5.6.2020 tak, aby o tom nebyly důvodné pochybnosti ve smyslu § 3 správního řádu, přičemž skutečnost, že dochází k těmto problémům nepochybně ani navrhopatel.
156. Urgentnost pořízení nových vrtulníků vyplývá i z potřeby zajistit tyto nové vrtulníky do zahraničních misí, kde příslušníci AČR plní alianční kolektivní úkoly. Je však nutné si ale uvědomit, že závazek účasti ČR na kolektivní obraně se netýká pouze účasti na obraně jiného státu, který by v případě potřeby nasazení vrtulníků pravděpodobně mohly splnit vojensky lépe vyzbrojené státy NATO místo vrtulníků, kterými v současnosti disponuje AČR. Ani v případě ohrožení bezpečnosti ČR ozbrojeným útokem by AČR při obraně České republiky v oblasti vrtulníkového letectva nebyla plně interoperabilní se svými spojenci, což by mohlo komplikovat postup aliančních států v rámci kolektivní obrany ČR.
157. Podle čl. 1 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o bezpečnosti ČR“), zajištění svrchovanosti a územní celistvosti České republiky, ochrana jejích demokratických základů a ochrana životů, zdraví a majetkových hodnot je základní povinností státu. Podle čl. 3 odst. 1 výše citovaného ústavního zákona bezpečnost České republiky zajišťují ozbrojené síly, ozbrojené bezpečnostní sbory, záchranné sbory a havarijní služby.
158. K tomu, aby se AČR mohla připravovat k obraně České republiky a bránit ji proti vnějšímu napadení, podílet se také na činnostech ve prospěch míru a bezpečnosti, a to zejména účastí na zahraničních operacích i na záchranných a humanitárních akcích, a plnit též úkoly vyplývající z mezinárodních smluvních závazků České republiky o společné obraně proti napadení je nezbytné, aby také byla vybavena kvalitním vojenským materiálem, tj. aby v dostatečném množství disponovala i špičkovou výzbrojí – tedy v šetřeném případě novými vrtulníky. A právě zastaralost, nemožnost modernizace vrtulníků Mi-35/24V na úroveň zajišťující plnou interoperabilitu a kompatibilitu se systémy členských států NATO lze považovat za jeden z faktorů oslabujících zajištění obrany České republiky AČR i činnosti ve prospěch míru a bezpečnosti, a to zejména účast AČR na zahraničních operacích, kde příslušníci AČR plní alianční kolektivní úkoly (na podporu a udržení míru a na záchranných a humanitárních akcích), a je nepochybně důvodem pro neuložení zákazu plnění smlouvy.
159. S ohledem na výše uvedené Úřad konstatuje, že širším obranným i bezpečnostním programem je zajištění obranyschopnosti České republiky, a to jak na území České republiky, tak i formou účasti jednotek AČR v zahraničních operacích. Vzhledem k tomu, že by důsledky zákazu plnění smlouvy závažným způsobem ohrozily existenci tohoto širšího obranného a současně i bezpečnostního programu majícího zásadní význam z hlediska bezpečnostních zájmů České republiky (nutnost zajištění obrany České republiky a účasti v zahraničních operacích při plnění aliančních kolektivních úkolů) Úřad neuložil zadavateli zákaz plnění smlouvy, neboť tak bude realizován obranný i bezpečnostní program spočívající v zajištění

obranu České republiky a účasti v zahraničních operacích při plnění aliančních kolektivních úkolů.

160. V opačném případě by vzhledem k členství České republiky v NATO došlo k nepřijatelnému prodloužení závislosti na zbrojním průmyslu Ruské federace, což je nepochybně v rozporu s bezpečnostními zájmy ČR. K naplnění životních a strategických zájmů ČR (viz body 114. a 115. odůvodnění tohoto rozhodnutí) je nezbytné, aby se Česká republika vymanila ze závislosti na zbrojním průmyslu Ruské federace, neboť v opačném případě by v případě eventuálního ozbrojeného útoku, by konkrétně v oblasti udržení bojeschopnosti svého vrtulníkového letectva byla zcela odkázána na libovůli Ruské federace.
161. V současné době má zadavatel uzavřenou smlouvu, na základě které dojde v oblasti vrtulníkového letectva k vyloučení závislosti na zbrojním průmyslu Ruské federace v případě nahrazení vrtulníků Mi-35/24V vrtulníky UH-1Y a AH-1Z v roce 2023, tedy dříve než v roce 2025, kdy má podle koncepčních materiálů dojít k definitivnímu vyřazení vrtulníků Mi-35/24V z výzbroje AČR. Pokud by došlo k uložení zákazu plnění této smlouvy, zadavatel by musel akvizici spočívající v pořízení vrtulníků nahrazujících zastaralé Mi-35/24V zahájit znovu, přičemž v takovém případě by nebylo jisté, zda k jejímu dokončení dojde v roce 2023, resp. v roce 2025. Došlo by tak k nežádoucímu stavu, kdy by vrtulníkové letectvo AČR nebylo schopno plnit úkoly, jejichž plnění je v současnosti do určité míry zajištěno vrtulníky Mi-35/24V, které je z hlediska zajištění podstatných bezpečnostních zájmů ČR nutno co možná nejdříve nahradit vrtulníky plně interoperabilními v rámci NATO. K tomu Úřad dodává, že z hlediska zajištění obranyschopnosti ČR a účasti v zahraničních operacích je nepochybně „jistější“ nahradit zastaralé vrtulníky Mi-35/24V ruské provenience s nejistými dodávkami náhradních dílů v době co možná nejbližší, tedy již v roce 2023.

K další argumentaci navrhovatele

162. Navrhovatel uvádí, že podle § 264 odst. 5 zákona musí zadavatel již ve svém vyjádření k návrhu uvést veškeré rozhodné skutečnosti a návrhy důkazních prostředků; po uplynutí lhůty 10 dní ode dne doručení návrhu na zahájení řízení již zadavatel není oprávněn tvrzení a návrhy důkazních prostředků měnit nebo rozšiřovat (viz bod 30. odůvodnění tohoto rozhodnutí). Úřad se však s touto argumentací navrhovatele neztotožňuje. Pouze pro prokázání existence okolností upravených v § 264 odst. 3 a 4 zákona jsou kladeny zvýšené nároky na zadavatele, aby unesl jak břemeno tvrzení, tak i břemeno důkazní ohledně *existence důvodů hodných zvláštního zřetele, spojených s veřejným zájmem*, vyžadujících pokračování plnění smlouvy, neboť podle § 254 odst. 6 zákona musí obě tato břemena unést zadavatel již ve svém vyjádření k návrhu, tedy ve lhůtě 10 dnů od doručení návrhu; po uplynutí této lhůty již zadavatel není oprávněn tvrzení a návrhy důkazních prostředků měnit nebo rozšiřovat. Ustanovení § 254 odst. 6 zákona však povinnost unést břemeno tvrzení a břemeno důkazní ve lhůtě 10 dnů od podání návrhu zadavateli v případě okolností upravených v § 264 odst. 5 zákona neukládá, a tudíž zadavatel je oprávněn uvádět rozhodné skutečnosti a návrhy důkazních prostředků i v dalším průběhu správního řízení.
163. K argumentaci navrhovatele, že zadavatel nspecifikoval konkrétní širší obranný nebo bezpečnostní program, který má zásadní význam z hlediska bezpečnostních zájmů České republiky, a že koncepční materiály, na které zadavatel odkazuje takovým programem nejsou, Úřad uvádí, že vzhledem k neexistenci definice pojmu „širší obranný nebo

bezpečnostní program“ lze konstatovat, že jeho vymezení je značně široké a zcela nepochybně se podle Úřadu může jednat i o program spočívající ve vyzbrojování AČR, jak za účelem zajištění obranyschopnosti ČR, tak i za účelem účasti AČR v zahraničních operacích, a právě proto lze takový program považovat za širší. Aby program mohl být realizován, je nezbytné, aby jeho naplnění bylo plánováno, což se v oblasti obrany ČR děje formou koncepčních materiálů či strategií, které jsou průběžně nepochybně i s ohledem na vývoj bezpečnostní situace aktualizovány či upravovány. Na základě koncepčních či strategických materiálů dochází k pořizování potřebné vojenské techniky. Úřad zjistil, že tedy nejedná o nahodilý proces, nýbrž o promyšlenou strategii. I v případě pořizování víceúčelových vrtulníků lze pozorovat tento dlouhodobý proces, jehož počátek sahá až do roku 2011 (Bílá kniha o obraně). Ustanovení § 264 odst. 5 zákona stanoví, že Úřad neuloží zákaz plnění smlouvy, pokud by důsledky tohoto zákazu závažným způsobem ohrozily existenci širšího obranného nebo bezpečnostního programu, který má zásadní význam z hlediska bezpečnostních zájmů ČR. Uložením zákazu plnění smlouvy by nepochybně došlo k ohrožení širšího programu spočívajícího v dosažení interoperability vrtulníkového letectva v rámci NATO i za účelem účasti AČR ve spojeneckých operacích, tedy i při účasti v misích.

164. K výše uvedenému Úřad dodává, že pokud by širší obranný nebo bezpečnostní program měl být konkretizován a jasně definován, tak by podle Úřadu postačovalo (vzhledem k neexistenci zákonné definice), aby zadavatel takový program vytvořil před každou akvizicí, takto jej označil a eventuálně by uvedl, že jeho nesplněním by došlo k jeho ohrožení, a že má zásadní význam z hlediska bezpečnostních zájmů ČR. Takový výklad by ovšem byl velmi zjednodušující, neboť by se ve své podstatě mohlo jednat o jakoukoliv zakázku v oblasti obrany nebo bezpečnosti a § 264 odst. 5 zákona by tak postrádal smysl, neboť by vždy byla navozena situace, která by vylučovala uložení zákazu plnění smlouvy. Zde Úřad poukazuje na své rozhodnutí č. j. ÚOHS-S0038/2018/VZ-12786/2018/513/JLÍ ze dne 27.4.2018, které bylo potvrzeno rozhodnutím předsedy Úřadu č. j. ÚOHS-R0086,0087,0088/2018/VZ-22465/2018/321/EDo ze dne 6.9.2018, ve kterém v případě veřejné zakázky „Nákup munice 2017/I – ruční útočné granáty 2“ , tedy v případě veřejné zakázky, jejímž předmětem byl nákup munice (tedy ve své podstatě „spotřebního materiálu“), dospěl k závěru, že pořízení ručních útočných granátů lze podřadit pod širší obranný nebo bezpečnostní program, který má zásadní význam z hlediska bezpečnostních zájmů ČR, avšak neshledal, že nastaly okolnosti, za kterých by důsledky zákazu plnění smlouvy závažným způsobem ohrozily existenci širšího obranného nebo bezpečnostního programu, který má zásadní význam z hlediska bezpečnostních zájmů České republiky. V šetřeném případě se ovšem jedná o zásadně odlišnou akvizici, a to pořízení nákladné špičkové vojenské techniky, u níž lze předpokládat, že bude součástí výzbroje AČR řadu let, a která má nahradit zastaralou vojenskou techniku, jejíž modernizace za účelem jejího udržení v provozu je prokazatelně s ohledem na zadavatelem doložené podklady značně komplikovaná a vést k povýšení na úroveň zaručující plnou interoperabilitu ve spojeneckých operacích v rámci NATO prakticky nemožné. Je tak zřejmé, že z hlediska zajištění bezpečnostních zájmů ČR je v daném případě náhrada zastaralých vrtulníků Mi-35/24V novými vrtulníky a tedy i další odklon od závislosti na zbrojním průmyslu Ruské federace v době co možná nejbližší nezbytná, a tudíž nebylo možné uložit zákaz plnění smlouvy.
165. K argumentaci navrhovatele, že vrtulníky Mi-35/24V jsou v polovině své životnosti, Úřad uvádí, že zadavatel tuto skutečnost nepopírá, avšak dodává, že se jedná o životnost draku

vrtulníku, ostatní součásti, jako avionické systémy, zbraňové systémy, komunikační prostředky, krypto moduly jsou zastaralé a absolutně nezpůsobilé splnit požadavky na nezbytné vybavení současných vrtulníků za účelem dosažení interoperability v rámci NATO. K tomu Úřad dodává, že v koncepčních materiálech byla zastaralost a neinteroperabilita uváděna již v roce 2011 v Bílé knize o obraně a objevovala se i v následných koncepčních a strategických dokumentech. Ze strany zadavatele se tedy podle Úřadu nejedná o účelovou reakci na tvrzení navrhovatele, že vrtulníky Mi-35/24V jsou v polovině své životnosti, nýbrž o popsání reálného stavu vrtulníků Mi-35/24V.

166. K navrhovatelem uváděné možnosti modernizace vrtulníků Mi-35/24V a tím i zajištění neohrožení existence širšího obranného nebo bezpečnostního programu majícího zásadní význam z hlediska bezpečnostních zájmů ČR Úřad na základě předložených dokumentů týkajících se komplikací při zajištění dodávek náhradních dílů ze strany subjektů na území Ruské federace, a dále zadavatelem uváděného faktu, že ani modernizací by vrtulníky Mi-35/24V nedosáhly požadované úrovně interoperability vyjádřené v koncepčních dokumentech s technikou používanou v NATO, Úřad dospěl k závěru, že pokud by totiž byla v období do roku 2025 vůbec reálně uskutečnitelná (o čemž lze důvodně pochybovat s ohledem na prokazatelnou komplikovanou spolupráci se subjekty na území Ruské federace při dodávkách náhradních dílů, jejíž další zhoršení lze předpokládat vzhledem k tomu, že s vrtulníky Mi-35/24V se ve výzbroji AČR již nepočítá), nebyl by jejím provedením v důsledku nemožnosti zabudovat do vrtulníků Mi-35/24V citlivé vojenské technologie potřebné pro participaci ve spojeneckých operacích naplněn ani požadavek na interoperabilitu ani požadavek na vyvázání se ze závislosti na ruské technice, deklarovaný i v dokumentech NATO.
167. Navrhovatel připouští, že případné uložení zákazu plnění by mělo vliv na to, kdy a za jakých podmínek by byly zadavatelem požadované víceúčelové vrtulníky pořízeny, že tak může dojít k určitému zásahu do bezpečnostních zájmů ČR, což však podle navrhovatele nemůže odůvodnit použití výjimky podle § 264 odst. 5 zákona neuložením zákazu plnění smlouvy, neboť použití této výjimky vyžaduje zvýšenou intenzitu zásahu. Podle názoru Úřadu by však případné uložení zákazu plnění smlouvy k intenzivnímu zásahu do širšího obranného nebo bezpečnostního programu nepochybně vedlo. Na základě uzavřené smlouvy má totiž zadavatel jistotu, že v roce 2023 bude disponovat vrtulníky plně interoperabilními moderně vyzbrojenými, které budou splňovat všechny schopnosti definované koncepčními dokumenty, tedy bude splněn širší obranný nebo bezpečnostní program mající zásadní význam z hlediska bezpečnostních zájmů ČR. V případě uložení zákazu plnění smlouvy, by se však zadavatel dostal na počátek celého akvizičního procesu a v takovém případě by nebylo jisté, zda se podaří najít nové řešení, které by vedlo k dispozici s novými vrtulníky nejpozději do konce roku 2025, kdy má dojít k vyřazení vrtulníků Mi-35/24V z výzbroje AČR. Navrhovatel sice uvádí, že požadavek na dodání 12 víceúčelových vrtulníků je schopen splnit za 39 měsíců, avšak podstatnou skutečností je i to, zda by jím nabízené vrtulníky vyhovely potřebám AČR, přičemž to, zda by vrtulníky nabízené navrhovatelem vyhovely potřebám AČR nelze předem předjímat. Úřad dále uvádí, že skutečnost, že potenciálně existuje dodavatel, který je schopen dle svého vyjádření naplnit potřeby zadavatele ve stejné míře jako vybraný dodavatel, Úřad považuje za irelevantní, neboť předmětem úvah a sporu mezi účastníky řízení není, zda existuje jediné možné řešení či je jich na trhu i více.

168. K argumentaci navrhovatele, že v dokumentu *Investiční záměr akce č. 107V321002001* ze dne 23.8.2019 zadavatel „v bodu D.1 nejdříve uvádí, že vrtulníky Mi-35/24V ve stávajícím stavu nemají požadované schopnosti, nicméně v navazujícím odstavci uvádí, že pro zachování vrtulníků Mi-35/24V v provozu (a tedy pro účely jejich operačního použití) by bylo potřeba provést jejich modernizaci“ Úřad uvádí, že ani zadavatel nezpochybňuje, že by vrtulníky Mi-35/24V mohly být modernizovány za účelem jejich zachování v provozu, ale jak již bylo výše uvedeno, ani modernizací (jak zadavatel doložil velmi komplikovaně proveditelnou s ohledem na nespolečenskou spolupráci ruského zbrojního průmyslu) nemohou dosáhnout schopností, které by zaručovaly jejich plnou interoperabilitu v rámci spojeneckých operací NATO. K tomu Úřad poukazuje na pasáž předmětného dokumentu specifikující současné nedostatky vrtulníkového letectva AČR: „Vrtulníkové letectvo AČR má v současnosti při plnění úkolů bojové podpory omezenou schopnost provádět CAS (Close Air Support) pozemních sil, neboť systém výzbroje vrtulníků Mi-35/24V nemá schopnost samostatného vyhledávání cílů v noci a chybí integrace obrazu z IČ a televizních sensorů do systému výzbroje. Schopnost vlastní ochrany vrtulníků Mi-35/24V je omezena (např. absencí MAWS, LWR) a avionické systémy vrtulníků jsou morálně zastaralé. Chybí schopnost satelitní taktické komunikace. Z důvodů omezení navigačního a komunikačního vybavení a účinné ochrany proti letadlovým řízeným střelám nemají vrtulníky bojové podpory Mi-35/24V schopnost nasazení v operacích.“ Podle názoru Úřadu tedy „zajištění provozu“ neznamena „dosažení plné interoperability“ nehledě na to, že snižování závislosti na ruské technice je i s ohledem na současnou vojenskopolitickou situaci ve světě z hlediska zajištění bezpečnostních zájmů ČR naprosto nezbytné.
169. Je zjevné, že s ohledem na současnou neinteroperabilitu vrtulníků Mi-35/24V a po uzavření smlouvy na dodávku vrtulníků UH-1Y a AH-1Z důvodně předpokladatelnou ještě komplikovanější spolupráci se subjekty na území Ruské federace při dodávkách náhradních dílů na vrtulníky Mi-35/24V má dodání nových víceúčelových vrtulníků v roce 2023 na základě uzavřené smlouvy zcela zásadní význam z hlediska bezpečnostních zájmů ČR. V současné době je podle názoru Úřadu s ohledem na náročnost akvizice spočívající v náhradě zastaralých vrtulníků Mi-35/24V prakticky vyloučeno, že by se taková akvizice uskutečnila dříve, než na základě uzavřené smlouvy.
170. K výkladu navrhovatele, že se musí jednat o konkrétní (jasně vymezený) obranný nebo bezpečnostní program se širšími vzájemnými souvislostmi pořizovaného plnění, kdy nemožnost pořízení jedné dílčí části závažným způsobem ohrozí existenci celku s uváděným příkladem pořízení letadlových lodí a letadel pro tyto lodě (podle navrhovatele se jedná o širší program) a pořízení lodí a letadel zvláště (podle navrhovatele se nejedná o širší program), Úřad uvádí, že podle jeho názoru se jedná o značně zjednodušený výklad nevystihující s ohledem na závěry Úřadu uvedené výše podstatu širšího obranného nebo bezpečnostního programu. Ani s navrhovatelem uváděným systematickým a logickým výkladem, podle kterého lze výjimku aplikovat pouze na úzký okruh armádních nákupů, které tvoří jasně vymezený obranný či bezpečnostní program s úzkými vazbami jeho jednotlivých prvků, se Úřad neztotožňuje. Definici širšího obranného nebo bezpečnostního programu majícího zásadní význam z hlediska bezpečnostních zájmů ČR Úřad vyložil již v rozhodnutí č. j. ÚOHS-S0038/2018/VZ-12786/2018/513/JLÍ ze dne 27.3.2018, ve kterém dovodil, že i pořízení jednotlivé součásti výzbroje AČR může být podřazeno pod tuto definici. V posledně uvedeném rozhodnutí Úřad mj. konstatoval, že „... pořízení ručních útočných granátů za

účelem zabezpečení obrany území ČR i plnění závazků vyplývajících z členství České republiky v NATO a v Evropské unii včetně účasti v zahraničních misích lze podřadit pod širší obranný nebo bezpečnostní program, který má zásadní význam z hlediska bezpečnostních zájmů České republiky.“ Podle názoru Úřadu i pořízení víceúčelových vrtulníků za účelem zabezpečení obrany území ČR i plnění závazků vyplývajících z členství České republiky v NATO a v Evropské unii včetně účasti v zahraničních misích tak lze nepochybně podřadit pod širší obranný nebo bezpečnostní program, který má zásadní význam z hlediska bezpečnostních zájmů České republiky.

171. Navrhovatel se neztotožňuje s argumentací zadavatele, že nepořízením víceúčelových vrtulníků dojde k nesplnění významné části Strategického programu udržení a rozvoje schopností vzdušných sil AČR pro období od roku 2017 do roku 2026, čímž podle navrhovatele přiznává, že ohrožena je pouze část tohoto programu, který považuje za širší obranný nebo bezpečnostní program ve smyslu zákonné definice. Podle navrhovatele by šlo pouze o nesplnění jednoho z řady dílčích cílů. K argumentaci navrhovatele Úřad uvádí, že v článku 1. *Identifikace a členění programu* se mj. uvádí, že „*Cílem programu 107V320 je pokračování ve výstavbě prvků vzdušných sil (dále VzS) k zabezpečení suverenity ČR a plnění závazků ČR vůči NATO a EU.*“ Dále Úřad uvádí, že stejně jako ostatní koncepční materiály i Strategický program udržení a rozvoje schopností vzdušných sil AČR pro období od roku 2017 do roku 2026 deklaruje v oblasti vrtulníkového letectva nutnost zvýšení interoperability v rámci spojeneckých operací a snížení závislosti na ruské technice pořízením víceúčelových vrtulníků. Podle názoru Úřadu, pokud by nebyla splněna část tohoto strategického materiálu, resp. jeden z jeho cílů, jak uvádí navrhovatel, nedošlo by ani ke splnění celého programu, což by bylo z hlediska zabezpečení suverenity ČR a plnění závazků ČR vůči NATO a EU nepochybně velmi rizikové. Uložením zakazu plnění smlouvy na pořízení vrtulníků UH-1Y a AH-1Z by nedošlo k naplnění předmětného strategického programu ani k naplnění záměru nahradit zastaralé vrtulníky Mi-35/24V novými víceúčelovými vrtulníky deklarovanému i v dalších koncepčních materiálech.
172. Navrhovatel poukazuje rovněž na to, že jedním z výrazných a opakujících se argumentů zadavatele je potřeba zbavení se závislosti na ruské technice, avšak Strategický program udržení a rozvoje schopností vzdušných sil AČR pro období od roku 2017 do roku 2026 na str. 5 (a též dále) mezi nosné investiční akce řadí též modernizaci vrtulníků Mi-17 (2016-2018) a Mi-171Š (2016-2019), které jsou rovněž ruské výroby a skutečnost, že zadavatel hodlá jinou část vrtulníkové letky ruské provenience modernizovat, jeho argument značně oslabuje. K této argumentaci navrhovatele Úřad předně uvádí, že s ohledem na nedostatek finančních prostředků i v oblasti obrany je nemožné okamžitě financovat nákup za účelem nahrazení veškeré techniky ruské provenience pořízené v minulosti technikou plně interoperabilní v rámci NATO. Proces nahrazování ruské techniky s cílem zbavení se závislosti na ruské technice je procesem dlouhodobým a je zřejmé, že závislosti na ruské technice se ČR bude zbavovat postupně. Jedním z kroků ke snížení závislosti na ruské technice je právě náhrada vrtulníků Mi-35/24V vrtulníky UH-1Y a AH-1Z. Dále Úřad uvádí, že z koncepčních materiálů, mj. *Koncepce rozvoje dopravního a vrtulníkového letectva s výhledem do roku 2025*, kapitola 2.3.2 Vrtulníkové letectvo zjistil, že v případě vrtulníků Mi-17 a Mi-171Š se jedná o vrtulníky, jejichž primárním použitím je přeprava osob a materiálu, kdežto u nahrazovaných vrtulníků Mi-35/24V je primárním použitím bojová podpora pozemních sil, doprovod transportních vrtulníků a konvojů. V případě náhrady vrtulníků Mi-35/24V se jedná o náhradu bojových

vrtulníků, přičemž jak již bylo výše uvedeno, i v případě této akvizice se jedná o snížení závislosti na ruské technice, nikoliv o její úplné vyloučení, které je z důvodu obecně veřejně deklarovaného nedostatku finančních prostředků naráz neproveditelné. Z hlediska zajištění bezpečnostních zájmů ČR má podle názoru Úřadu náhrada bojových vrtulníků Mi-35/24V víceúčelovými s ohledem na jejich použití nepochybně vyšší prioritu než náhrada vrtulníků sloužících primárně k přepravě osob a materiálu.

173. Usnesením č. j. ÚOHS-21719/2020/513/JLÍ ze dne 16.7.2020 si Úřad od zadavatele vyžádal rovněž vysvětlení týkající se pořizovaného počtu vrtulníků. Zadavatel uvedl, že v dokumentu č. j. MO9491/2016-1122 »*DOKUMENTACE PROGRAMU „Strategický program udržení a rozvoje schopností Vzdušných sil AČR“ Období 2017 až 2026 identifikační číslo programu: 107V320*« se jedná o konkrétní počty potřebné pro plnění té či oné schopnosti, a že v případě, že bude AČR v příslušném časovém horizontu schopná nasadit pořizované vrtulníky v předepsané kombinaci spolu s ostatními prostředky vzdušných sil AČR, dojde ke splnění schopností požadovaných koncepčními dokumenty. Zadavatelem podané vysvětlení podle názoru Úřadu odpovídá obsahu předmětného dokumentu a Úřad nemá pochybnosti o pořizovaném počtu vrtulníků. Navrhovatel ve svém vyjádření ze dne 30.7.2020 uvádí, že *Strategický program udržení a rozvoje schopností Vzdušných sil AČR pro období od roku 2017 do roku 2026* v čl. B2 na straně 11 uvádí, že k naplnění stanoveného cíle má být při 80 % provozuschopnosti flotily v jakémkoliv okamžiku letuschopných maximálně 9 víceúčelových vrtulníků, z čehož 3 vrtulníky mají být vyčleněny pro potřeby výcviku a 4 vrtulníky pro plnění bojových úkolů, a že při počtu 8 ks pořizovaných víceúčelových vrtulníků nelze podle navrhovatele stanoveného cíle dosáhnout, neboť pokud bude provozuschopnost flotily 80 %, pak to v praxi z celkového počtu 8 vrtulníků znamená pouze 6 provozuschopných, a v takovém případě nebude naplněn požadavek 3 vrtulníků pro výcvik a 4 vrtulníků pro plnění bojových úkolů. K tomu Úřad uvádí, že v témže článku (tedy B2) na str. 11 předmětného programu je uvedeno, že *„Předpokladem splnění kritéria je dosažení počátečních a plných operačních schopností v návaznosti na pořízení vrtulníků, včetně výzbroje, munice a zajištění potřebného výcviku do konce roku 2021, respektive do roku 2026.“*, z čehož, je zřejmé, že splnění kritéria je navázáno na pořízení vrtulníků, které může být uskutečňováno až do roku 2026. I pokud by tedy bylo pravdivé tvrzení navrhovatele, že zadavatel pořizuje pouze 8 víceúčelových vrtulníků, nelze vyloučit, že v roce 2026 bude disponovat více než 8 víceúčelovými vrtulníky (k pořizovanému druhu vrtulníků viz dále).
174. K argumentaci navrhovatele, že zadavatel uzavřel smlouvu na dodávku pouze 8 ks víceúčelových vrtulníků a 4 ks bojových vrtulníků, a že zadavatelem uváděné koncepční dokumenty přitom s pořízením čistě bojových vrtulníků nepočítají, Úřad uvádí, že si k tomuto tvrzení usnesením č. j. ÚOHS-21719/2020/513/JLÍ ze dne 16.7.2020 vyžádal vysvětlení zadavatele. Zadavatel ve svém vyjádření ze dne 23.7.2020 mj. uvedl, že na pořizované vrtulníky nelze pohlížet jako na nákup dvou zcela odlišných kategorií vrtulníků, tj. 8 ks víceúčelových vrtulníků a 4 ks bojových vrtulníků, a to vzhledem k tomu, že se jedná o pořízení velice efektivního a komplexního zbraňového systému označovaného v US NAVY jako systém H-1, tvořeného 2 platformami MH (UH-1Y a AH-1Z) s vysokou shodou konstrukčních celků (až 85 %, garantováno ze strany US NAVY), mezi kterými je možné za splnění určitých podmínek alternovat (shoda souvisí hlavně s operačním použitím, výcvikem či logistickým zabezpečením). Úřad o pravdivosti zadavatelem poskytnutého vyjádření nemá

důvod pochybovat, neboť je to právě zadavatel, který může podat relevantní informace o pořizovaném plnění – vrtulnících.

175. K pořizovanému druhu a počtu vrtulníků Úřad nad výše uvedené podotýká, že v dokumentu *Dlouhodobý výhled pro obranu 2035* (schváleno Usnesením vlády ČR č. 187/2019) v části Základní směry rozvoje ozbrojených sil ČR, Vzdušné síly mj. uvádí, že „Vzhledem k trendům vývoje charakteru budoucích válčičtích a unikátním schopnostem bitevních vrtulníků bude do roku 2024 rozhodnuto o potřebě jejich pořízení, případně jejich náhradě bezpilotními prostředky s odpovídajícími schopnostmi.“ Uvedený materiál z loňského roku již tedy nevyklučuje ani pořízení bitevních vrtulníků. Nelze se tedy ztotožnit s tvrzením navrhovatele, že o jakékoliv akvizici bojových vrtulníků v žádném koncepčním dokumentu není zmínka a zadavatel postupuje nekoncepčně a nedodrжуje dokumenty, na které sám odkazuje. Pokud se jedná o dokument *Investiční záměr akce č. 107V321002001* ze dne 23.8.2019, je pravdou, že v tomto dokumentu se hovoří o pořízení 12 víceúčelových vrtulníků. Současně je ovšem v tomto dokumentu uvedeno i to, že „Vrtulníky jsou určeny primárně jako náhrada vrtulníků bojové podpory Mi-35/24V. Pořízení víceúčelových vrtulníků je nutné považovat za pořízení uceleného komplexního zbraňového systému, který splňuje všechny požadované schopnosti. Systém je buďto postaven na jedné platformě nebo tvořen dvěma platformami s vysokou shodou konstrukčních celků, a s tím souvisejícího operačního použití, výcviku a logistického zabezpečení.“ To plně koresponduje s vyjádřením zadavatele ze dne 23.7.2020, který uvedl, že „Na předmět smlouvy uzavřené s vládou Spojených států amerických nelze pohlížet jako na nákup dvou zcela odlišných kategorií vrtulníků, tj. 8 ks víceúčelových vrtulníků a 4 ks bojových vrtulníků, a to vzhledem k tomu, že se jedná o pořízení velice efektivního a komplexního zbraňového systému označovaného v US NAVY jako systém H-1, tvořeného 2 platformami MH (UH-1Y a AH-1Z) s vysokou shodou konstrukčních celků (až 85 %, garantováno ze strany US NAVY), mezi kterými je možné za splnění určitých podmínek alternovat (shoda souvisí hlavně s operačním použitím, výcvikem či logistickým zabezpečením).“ Pokud se jedná o navrhovatelem uváděné neplnění některých požadavků na operační použití vrtulníků AH-1Z Úřad uvádí, že tyto vrtulníky sice nemají identické schopnosti jako vrtulníky UH-1Y, avšak na druhou stranu zadavateli v rámci pořizovaného systému umožní jejich nasazení tam, kde je to vhodnější, a to například v místě ozbrojeného konfliktu v rámci podpory pozemních sil. Z výše uvedeného podle Úřadu vyplývá, že se předmětem smlouvy je pořízení komplexního zbraňového systému – víceúčelových vrtulníků – tvořeného dvěma platformami, mezi kterými je možné za určitých podmínek alternovat, jak uvádí zadavatel. Úřad podotýká, že je to právě zadavatel, který je tím subjektem, který je nadán právem rozhodnout o tom, které plnění bude v maximální míře splňovat jeho potřeby a požadavky.
176. Z hlediska definice širšího obranného nebo bezpečnostního programu, který má zásadní význam z hlediska bezpečnostních zájmů ČR (nejedná o program, jehož podstatou by bylo splnění konkrétního úkolu v předem vymezeném místě a čase, nýbrž o kontinuální provádění veškerých aktivit směřujících k zajištění bezpečnostních zájmů České republiky, a to jak přímo na teritoriálním území České republiky tak i v zahraničí, a to i v souvislosti s plněním mezinárodních smluvních závazků České republiky o společné obraně) by však ani rozhodnutí o pořízení čistě bitevních vrtulníků, byť by jejich pořízení nebylo koncepčními materiály předpokládáno, či rozhodnutí o pořízení jiného počtu vrtulníků, nevybočovalo z programu,

jehož podstatou je kontinuální provádění veškerých aktivit směřujících k zajištění bezpečnostních zájmů České republiky.

177. Úřad s ohledem na všechny výše uvedené skutečnosti konstatuje, že neuložil zákaz plnění smlouvy ve smyslu § 264 odst. 5 zákona, neboť důsledky tohoto zákazu by závažným způsobem ohrozily existenci širšího obranného nebo bezpečnostního programu, který má zásadní význam z hlediska bezpečnostních zájmů České republiky, a proto rozhodl o zamítnutí návrhu navrhovatele tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto rozhodnutí.

POUČENÍ

Proti tomuto rozhodnutí lze do 15 dnů ode dne jeho doručení podat rozklad k předsedovi Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, a to prostřednictvím Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže – Sekce veřejných zakázek, třída Kpt. Jaroše 1926/7, Černá Pole, 604 55 Brno. Včas podaný rozklad má odkladný účinek. Rozklad a další podání účastníků učiněná v řízení o rozkladu se podle § 261 odst. 1 písm. b) zákona zasílají Úřadu výhradně prostřednictvím datové schránky nebo jako datová zpráva podepsaná uznávaným elektronickým podpisem.

otisk úředního razítka

JUDr. Eva Kubišová
místopředsedkyně

Obdrží:

Česká republika – Ministerstvo obrany, Tychonova 221/1, 160 00 Praha 6 - Hradčany

Mgr. Jan Varga, advokát, Fügnerovo náměstí 1808/3, 120 00 Praha 2

vláda Spojených států amerických, Velvyslanectví USA v Praze, Tržiště 15, 118 01 Praha 1 - Malá Strana

Vypraveno dne:

viz otisk razítka na poštovní obálce nebo časový údaj na obálce datové zprávy